

Vedtatt handlingsprogram med
økonomiplan og budsjett 2021-2024
Ås Kommune

Innhold

1 Rådmannens innledning.....	4
2 Sammendrag og økonomisk utvikling i perioden.....	5
Driftsbudsjettet - forslag til rammeendringer fordelt på endringskategorier	6
Finansielle handlingsregler.....	7
Handlingsregel 1: Minimum 1 % netto driftsresultat i perioden	7
Handlingsregel 2: Disposisjonsfond skal være minimum 10 % av brutto driftsinntekter	8
Handlingsregel 3: Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter skal ikke overstige 106 %.....	9
Utvikling i økonomiske nøkkeltall	10
Statsbudsjettet 2021	10
Lokalpolitiske føringer.....	13
Kommunestyrets reglementer	13
4 Befolkningsutvikling	14
5 Hovedsatsinger og verbalvedtak.....	20
6 Klimabudsjett	25
7 Økonomiske rammer.....	39
§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3).....	39
Sentrale inntekter.....	40
Skatt og rammetilskudd	40
Sentrale utgifter	42
Finansinntekter og -utgifter	43
Disponering av driftsrammen.....	46
8 Investeringer.....	49
Oversikt Investering og finansiering.....	56
Kommunens tjenesteområder	57
Barnehage	57
Grunnskoleopplæring.....	61
Kultur-,idrett- og fritidstjenester.....	66
Kommunehelse.....	72
Barnevern	75
Sosiale og arbeidsrettede tjenester	78
Tjenester til hjemmeboende.....	83
Pleie og omsorgstjenester i institusjon	88
Fysisk planlegging, natur og nærmiljø.....	91
Administrasjon og styring.....	96

Eiendomsforvaltning og utleie	101
Samferdsel.....	107
Brann og ulykkesvern	110
Vann, avløp og renovasjonstjenester.....	112
Felles inntekter og utgifter	116
Vedlegg 1 - Alternative innsparinger til eiendomsskatt.....	118
Vedlegg 2 – Bevilgningsoversikter.....	121
Vedlegg 3 – Organisasjonskart og årsverk	125
Vedlegg 4A - Kommunale avgifter og gebyrer	127
Vedlegg 4B – Gebyrregulativ.....	133
Vedlegg 5 - Budsjett for Kontroll og tilsyn	143
Vedlegg 6 - Budsjett og handlingsprogram for kirken	146
Vedlegg 7 - Oversikt interkommunale samarbeid og eierskap	158

1 Rådmannens innledning

Økonomi

Ås kommune leverer gode tjenester, men innenfor stadig strammere økonomiske rammer. Det foregår store omstillinger i alle tjenestene for å tilpasse seg et bærekraftig økonomisk nivå. Med kommunens store gjeld, tilsier økonomien at tjenestetilbudet i kommunen må justeres ytterligere ned. Kommunestyret vedtok i budsjettbehandlingen å innføre eiendomsskatt på bolig for å øke inntektene. Netto driftsresultat for 2021 viser et overskudd på 9,3 mill. kr.

Investeringer

Våren 2021 åpner det nye tilbygget på Moer sykehjem, i 2022 ferdigstilles Åshallen og planleggingsarbeidet med Åsgård skole er godt i gang for ferdigstillelse i 2023. I tillegg gjennomføres store investeringer i vann og avløpssektoren i perioden.

Med vedtatt områdereguleringsplan for Ås sentrumsområde vil byggeaktiviteten komme godt igang i planperioden. Åsgård skole er den store kommunale investeringen som vil dominere sentrum de nærmeste årene. I Solbergområdet er det også stor byggeaktivitet.

Det jobbes med hvordan de kommunale byggene kan anvendes i en tid der det gjøres store omstillinger. Tjenester omstilles til større grad av samhandling mellom innbyggere og kommunen om hvordan en kan bo lenger hjemme med tilrettelegginger.

Kommunens leieavtaler i sentrum går ut i perioden og det legges opp til flytting av tjenester slik at en i større grad kan bruke egne bygg og modulen på grusbanen kombinert med alternative arbeidsmåter .

Statlige og lokale satsninger

Nye læreplaner er under innføring skolene, ny barnevernsreform innføres i 2022, ulike oppgaver flyttes regelmessig fra staten ned til kommunene uten full kompensasjon for utgifter. Ås kommunes utgifter til ressurskrevende tjenester øker samtidig som regjeringen strammer inn refusjonsordningen.

Kommuneplanarbeidet er godt i gang og befolkningsveksten må økes for å fylle nybygg og styrke økonomien.

Nytt i årets handlingsprogram er et eget klimabudsjett. Ambisjonene justeres inn mot økonomisk handlingskraft.

Koronapandemien utfordrer kommunen

Covid-19 fører til reduserte skatteinntekter og en omlegging av enkelte tjenester. Pandemien vil føre til raske behov for andre arbeidsmetoder, annet utstyr, annen bruk av personale i arbeid rundt dette på bekostning av planlagt aktivitet når det er nødvendig. Det er økonomisk usikkerhet framover, til en har mer kontroll på smitte og vaksine og fram til et mer stabilt arbeidsmarked.

Til sist

Ås kommune scorer bra på ulike sentrale målinger fortsatt og vi ønsker at innbyggerne skal oppleve at de bor i en kommune der det, trass i gradvis mer nøkterne tjenester, er godt å bo.

2 Sammendrag og økonomisk utvikling i perioden

Kommunestyrets vedtak, 10 desember 2020

[Kommunestyret vedtok](#) rådmannens budsjettforslag med noen endringer. Endringene er i sin helhet innarbeidet i *Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24*.

Krevende økonomisk situasjon

Ås kommunes økonomiske situasjon er svært utfordrende. Driftsresultatet for 2019 og budsjettert resultat for 2020 viser store driftsunderskudd. En videreføring av driftsnivået fra 2020 vil resultere i årlige underskudd framover og det kreves derfor ekstraordinære tiltak for å sikre en bærekraftig økonomi. Investeringsnivået har vært høyt de siste årene samtidig som befolkningsveksten har avtatt. Store investeringer gir økte kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold av bygningsmassen og økte avdrag på lån. Kommunen har overkapasitet på arealer. Lav befolkningsvekst gir redusert inntektsgrunnlag for kommunen, sammenlignet med tidligere prognoser.

Den nye kommuneloven tydeliggjør kommunenes ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt. Kommunestyrene er gitt et ansvar for mer helhetlig økonomistyring der finansielle måltall skal være ett av verktøyene. Med utgangspunkt i Ås kommunens økonomiske situasjon vedtok formannskapet i [sak 33/20](#), 3.juni 2020 at rådmannen skulle innarbeide eiendomsskatt på boliger i budsjettforslaget. I tillegg skulle det utformes alternative innsparinger til eiendomsskatten.

Innføring av eiendomsskatt på boliger

Eiendomsskatt på boliger er vedtatt og utgjør viktig faktor for at kommunen får et positivt netto driftsresultat. Det er i budsjettet innarbeidet eiendomsskatt for 2021 (1 promille) med 20 mill. kr og 40 mill. kr i eiendomsskatt (2 promille) i perioden 2022-24. Tallene er et forsiktig anslag over kommunens inntekter fra eiendomsskatt med et bunnfradrag på 1 mill. kr. Anslaget er basert på beregninger og formuesgrunnlag gjeldende for skatteåret 2020. Formesgrunnlaget for 2021 foreligger først ved slutten av 2020. Med gjeldende forutsetninger vil gjennomsnittlig skatt per bolig utgjøre ca. 3 800 kr.

Alternative innsparingstiltak - ikke vedtatt.

I tråd med foringer fra formannskapet utformet rådmannen et forslag til innsparingstiltak som et alternativ til eiendomsskatt. Alternative innsparinger er beskrevet i vedlegg 1, men disse innsparingene ble ikke vedtatt.

Utviklingen av nøkkeltall og handlingsregler

Kommunestyret har vedtatt 3 handlingsregler for økonomistyringen i kommunen. Ingen av handlingsreglene vil nås i planperioden. Det vil likevel være en positiv utvikling i disposisjonsfondet i perioden. Positive netto driftsresultater årlig vil bidra til at kommunen samlet styrker disposisjonsfondet med 76 mill.kr i 4-årsperioden. Utviklingen av den enkelte handlingsregel vises i figurer og er beskrevet nedenfor.

Tjenesteområdene

Det er innarbeidet betydelige konsekvensjusteringer for tjenesteområdene i perioden. Dette henger sammen med økt behov i ressurskrevende tjenester, økte FDV-kostnader knyttet til nye arealer, forventet befolkningsvekst og demografiske kostnader. Samtidig er det svært høye omstilling og effektiviseringstiltak/kutt i tjenestene. Mange av disse ble vedtatt i forbindelse med budsjettreguleringssaken for 1.tertial 2020 i tillegg til at det er innarbeidet ytterligere kutt. (*Budsjettreguleringssaken 1.tertial 2020: [\(K-sak 35/20\)](#) og ny behandling 16.september, jf. [K-sak 74/20.](#)*)

Investeringer

Det er i planperioden innarbeidet investering med tilsammen 1,107 mrd. kr. Av disse investeringene er 734 mill. kr lånefinansiert (sett bort fra startlån). Investeringene gir betydelig økte avdragsutgifter i slutten av perioden.

Driftsbudsjettet - forslag til rammeendringer fordelt på endringskategorier

Beløp i 1000	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	1 091 281	1 091 281	1 091 281	1 091 281
Tekniske justeringer	13 964	11 432	11 124	11 124
Konsekvensjusteringer	41 877	53 988	63 477	68 041
Konsekvensjustert budsjett	55 842	65 421	74 602	79 166
Konsekvensjustert ramme	1 147 123	1 156 702	1 165 883	1 170 447
Omstilling og effektivisering	-45 554	-46 295	-46 295	-46 295
Styrkingstiltak	1 950	1 900	1 600	1 550
Politiske vedtak	9 909	3 486	3 486	3 336
Nye tiltak og realendringer budsjett	-33 695	-40 909	-41 209	-41 409
Ramme 2021-2024	1 113 428	1 115 793	1 124 674	1 129 038

Tabellen over viser samlede budsjettendringer fra 2020 til 2021 og fram til 2024 for alle tjenesteområder.

Tekniske justeringer

Tekniske justeringer innbefatter indeksjustering av lønns- og prisvekst, samt rene tekniske tiltak for å rette opp eventuelle feil fra tidligere mellom KOSTRA-funksjoner. Økte avskrivninger er også tekniske justeringer og utgjør hovedårsaken til at posten øker i planperioden.

Konsekvensjusteringer

Alle endringer fra opprinnelig budsjett 2020 som er nødvendig for å opprettholde eksisterende tjenestenivå presenteres som konsekvensjusteringer. Endringer som direkte skyldes demografiske endringer, helårseffekter av tidligere vedtak som f.eks. økte FDV kostnader på bygg vil være konsekvensjusteringer.

Styrking

Alle tiltak som reelt sett har til formål å styrke kvaliteten og tilbudet i kommunens tjenesteforvaltning vil være styrkingstiltak. I planperioden er dette i hovedsak satsning på klimatiltak.

Omstilling og effektivisering

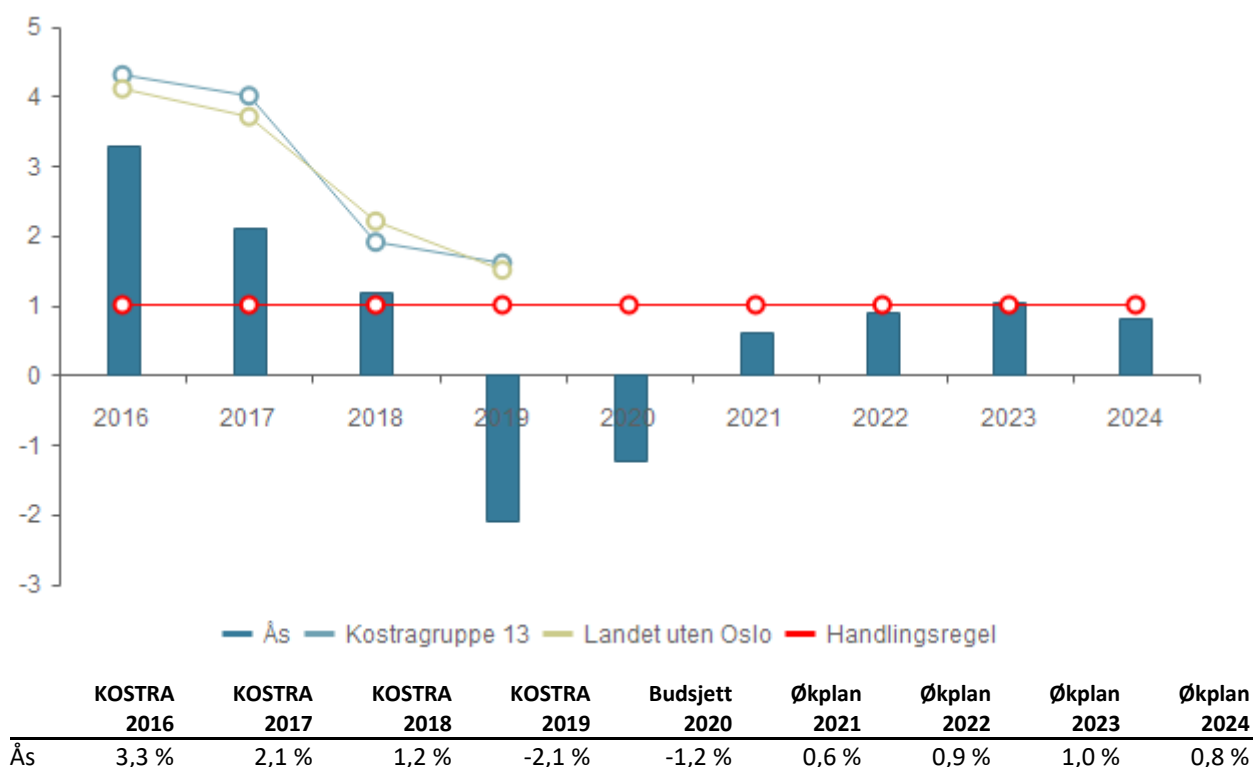
Tiltak som har til hensikt å effektivisere eller kutte i kommunens ressurser og tjenestenivå vil inngå i denne posten. Det er i planperioden innarbeidet store innsparinger som vises i denne kategorien. Enkelte av innsparingstiltakene er en detaljering av uspesifiserte innsparingskrav fra tidligere år, og flere av disse ble vedtatt i budsjettbehandlingen for 1.tertial 2020, og flere innsparinger er nye tiltak i planperioden.

Finansielle handlingsregler

Den nye kommuneloven tydeliggjør kommunenes ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt. Kommunestyrene får ansvar for en mer helhetlig økonomistyring der finansielle måltall/handlingsregler skal være ett av verktøyene. jf. §14.2.

Ås kommune vedtok finansielle handlingsregler i desember 2019, gjeldende for budsjettet 2020 og framover. De finansielle handlingsregler skal sikre en bærekraftig økonomisk utvikling for kommunen. Dette skal sikre gode tjenester også for kommende generasjoner.

Handlingsregel 1: Minimum 1 % netto driftsresultat i perioden

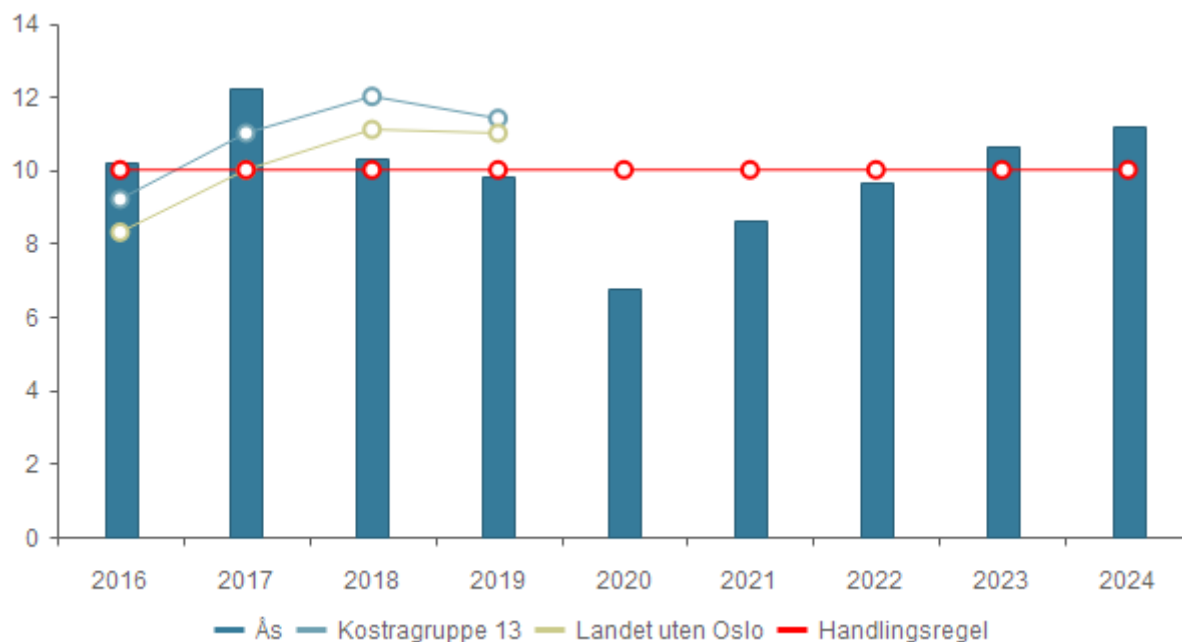

Handlingsregel 1 (Netto driftsresultat): Minimum 1 % årlig i planperioden

Kommunen må ha økonomi til å møte svingninger i utgifter og inntekter og kunne dekke uforutsette hendelser. Kommunen må også kunne sette av midler til noe egenfinansiering av investeringer.

Anbefalt nivå fra Teknisk beregningsutvalg på netto driftsresultat er 1,75%. Ås kommunes vedtatte nivå på 1 % er lavere og satt med utgangspunkt inntektsnivå, kostnadsstruktur og gjeldsnivå på vedtakstidspunktet.

Handlingsregelen blir, med unntak av 2023, ikke innfridd i perioden, til tross for at det er innarbeidet store besparelser og eiendomsskatt på bolig. Kommunens handlingsrom for å håndtere uforutsette hendelser er svært begrenset. For å sikre kommunen et handlingsrom i tråd med handlingsregelen må det eventuelt innarbeides ytterligere besparelser.

Handlingsregel 2: Disposisjonsfond skal være minimum 10 % av brutto driftsinntekter

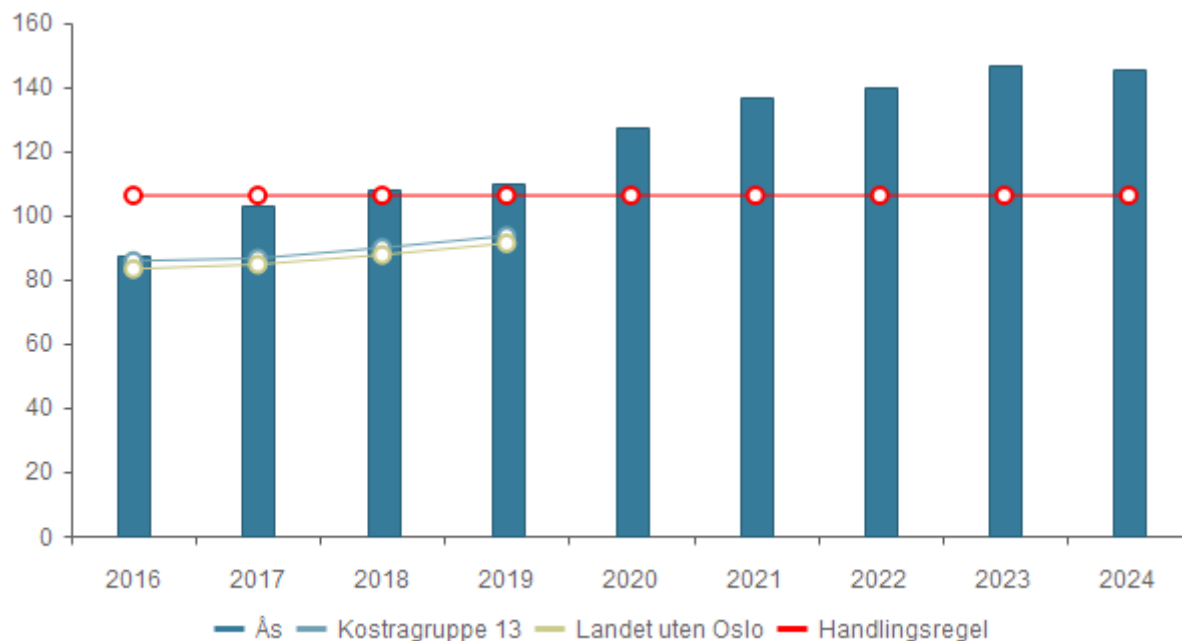
	KOSTRA 2016	KOSTRA 2017	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	Budsjett 2020	Økplan 2021	Økplan 2022	Økplan 2023	Økplan 2024
Ås	10,2 %	12,2 %	10,3 %	9,8 %	6,8 %	8,6 %	9,7 %	10,6 %	11,2 %

Handlingsregel 2 (Disposisjonsfond): Minimum 10 % av brutto driftsinntekter

Kommunens disposisjonsfond er kommunens oppsparte midler. Kommunen trenger en buffer for å dekke eventuelle underskudd og uforutsette hendelser.

Ås kommune har både høy gjeldsgrad og et lavt netto driftsresultat. Kombinasjonen av disse to faktorene medfører at kommunen bør ha høye buffere til å møte uforutsette hendelser. Det anbefales derfor at kommunens disposisjonsfond skal utgjøre minimum 10 %. Midler utover dette kan brukes til egenfinansiering av investeringer. Ved utgangen av 2019 var disposisjonsfondet på 9,8 %, mens det forventes å være redusert til i overkant av 6 % ved utgangen av 2020. Årsaken til reduksjonen i 2020 skyldes at både underskuddet i 2019 og 2020 først er ført i 2020.

Det er positivt at kommunen i planperioden årlig styrker disposisjonsfondet. I planperioden vil fondet styrkes med 73 mill. kr til sammen. Disposisjonsfondet vil innfri handlingsregelen i 2023 og 2024, da det vil være på 10,6 og 11,2%. Dersom disposisjonsfondet skal styrkes ytterligere må det gjøres nye innsparinger i driftsbudsjettet slik at overskuddet øker og sparingen øker.

Handlingsregel 3: Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter skal ikke overstige 106 %

	KOSTRA 2016	KOSTRA 2017	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	Budsjett 2020	Økplan 2021	Økplan 2022	Økplan 2023	Økplan 2024
Ås	87,6 %	103,0 %	108,0 %	109,7 %	127,2 %	136,7 %	139,9 %	146,6 %	145,1 %

Handlingsregel 3 (Gjeldsgrad): Netto lånegjeld % av brutto driftsinntekter skal ikke overstige 106 %.

Kommunen hadde ved årsslutt 2019 en langsiktig gjeld på 109 %. På sikt bør Ås kommune ligge på nivå kommunegruppen (KOSTRA gruppe 13) som ligger på 93%. Med høy gjeldsgrad må en stor andel av kommunens inntekter disponeres til finanskostnader og det må tilsvarende strammes inn på kommunens tjenester. Ås kommunes samlede gjeld vokser i tak med investeringsplanen. Ås kommune har allerede i 2019 et investeringsnivå som ligger over gjennomsnittet for alle andre grupper kommunen sammenligner seg med.

Med utgangspunkt i budsjettforslaget fra rådmannen vil lånegjelden fortsette å øke. Samlede investeringer er på ca. 1,169 mrd. i planperioden, netto økning av lånegjelden er om lag 540 mill. kr. Konsekvensen av disse investeringene er at kommunen i årene framover må avsette økte skatteinntekter og rammetilskudd til å dekke renter og avdrag. Dette vil redusere muligheten for å opprettholde nivået på tjenester til innbyggerne.

Dersom investeringsnivået skal følge handlingsreglen som rådmannen foreslår må lånefinansierte investeringer halveres, fra 1,5 mrd til omlag 7-800 mill. kr i perioden.

Utvikling i økonomiske nøkkeltall

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	10,3 %	9,8 %	11,4 %	11,0 %
Økonomi				
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	2,4 %	-2,2 %	0,5 %	0,3 %
Frie inntekter i kroner per innbygger (B) **)	54 361	55 797	56 233	56 689
Langsiktig gjeld ex pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	132,5 %	135,8 %	115,3 %	111,0 %
Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	1,2 %	-2,1 %	1,6 %	1,5 %
Netto lånegjeld i kroner per innbygger (B)	80 909	83 541	77 622	80 939
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	108,0 %	109,7 %	93,4 %	91,1 %

Nøkkeltallene viser økonomiske Kostra-indikatorer fra regnskapsåret 2019.

Ås kommune er fra 2019 plassert i KOSTRA-gruppe 13. KOSTRA-gruppe 13 er en statistisk gruppe av kommuner med over 20.000 innbyggere, unntatt de store byene. Tidligere var Ås kommune i KOSTRA-gruppe 07 med andre lavinntektskommuner under 20 000 innbyggere. Endringen i referansegruppe vil gi endrede forutsetninger i sammenligningstallene når det skal jobbes videre med utvikling og effektiviseringsarbeid.

Tre av de økonomiske nøkkeltallene i tabellen inngår i kommunens handlingsregler for økonomistyring.

Statsbudsjettet 2021

Det økonomiske opplegget for kommunesektoren i 2021

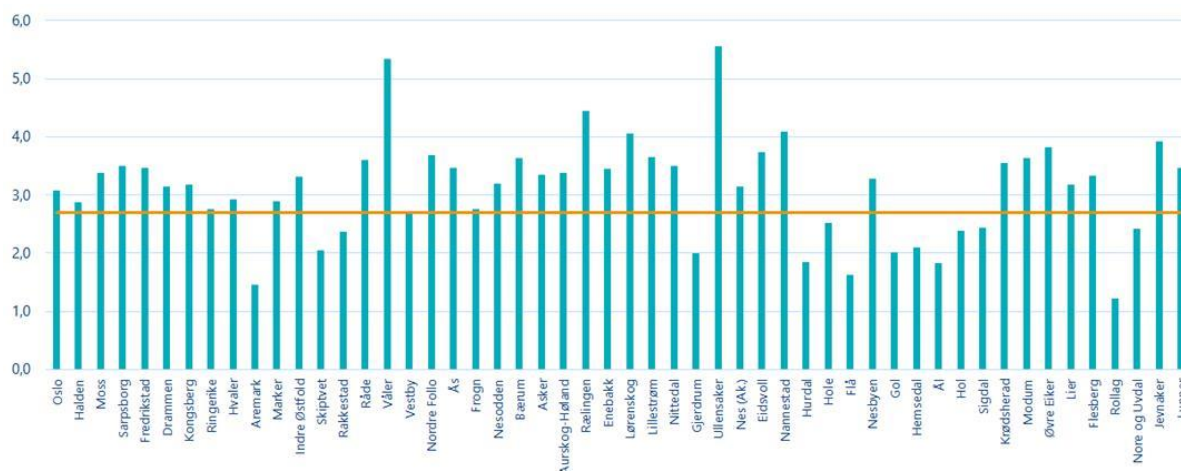
Regjeringens forslag innebærer en vekst i kommunesektorens frie inntekter på 1,6 mrd. kr. I tråd med etablert praksis regnes veksten i inntektene fra anslått nivå på kommunesektorens inntekter i 2020 etter Stortingets behandling av RNB 2019.

I tillegg er 1,9 mrd. kr satt av for å kompensere for skattesvikt. Holdes det særskilte tillegget utenom, legges det nå opp til en reell vekst i de samlede inntektene på 1,7 mrd. kr. Dette tilsvarer en reell vekst på 0,3 pst.

Pris- og lønnsvekst

For 2021 anslås deflator til 2,7 % og lønnsveksten til 2,2 %. I kommunesektorens inntektsrammer for 2021 ligger altså inne en kompensasjon for anslått pris- og lønnsvekst på 2,7 %. Tabellen nedenfor viser vekst i inntekt målt mot deflator. For Ås kommune vil realveksten være positiv da inntekstveksten er på 3,5 % mot forventet deflator (lønns- og prisvekst) i 2021 på 2,7 %.

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Kommuneøkonomien under koronakrisen

Kommunene har hatt betydelige merkostnader knyttet til koronakrisen. Regjeringen vil legge frem et tilleggsnummer til 2021-budsjettet i november 2020 med foreløpige anslag for merutgifter og mindreinntekter for kommunesektoren i 2021, med tilhørende bevilgningsforslag.

Opptappingsplanen for rusfeltet

Det foreslås at 100 mill. kr av veksten i de frie inntektene til kommunene begrunnes med en satsing på barn og unges psykiske helse, i sammenheng med Opptappingsplan for barn og unges psykiske helse. I tillegg foreslås en videreføring av tiltaket som sikrer at sårbare elever kan ta igjen tapt læring, og bevilger 170 mill. kr til dette i 2021.

Frivillighet og idrett styrkes

Regjeringen foreslår å bevilge 1,2 milliarder kroner til frivillighet og idrett, i form av stimuleringsmidler innrettet med en varighet på et halvt år inn i 2021. Hensikten er å gi insentiv til å utvikle og gjennomføre arrangementer og aktiviteter som er tilpasset smittevernsituasjonen. Det vil også gis støtte til gjennomføring av større publikumsarrangementer innenfor de til enhver tid gjeldende smittevernregler.

Ressurskrevende tjenester

Kompensasjonsgraden beholdes uendret på 80 prosent. Det foreslås en innstramning ved å øke innslagspunktet med 46 000 kroner utover lønnsveksten, nytt innslagspunkt for utbetalingen i 2021 blir kr. 1 430 000. Dette er en innstramning tilsvarende 300 mill. kr. Innstramningen vil påvirke kommunenes budsjetter allerede for 2020 siden innbetalingene som kommer i 2021 skal anordnes på 2020-regnskapet.

Pensjon i private barnehager – redusert tilskudd og skjermingsordning

Regjeringens forslag om en reduksjon i pensjonspåslaget fra dagens 13 pst. til 11 pst. av kommunens lønnskostnader ble reversert i det endelige budsjettforliket og satsene videreføres på 2020-nivå. Det skal settes ned et hurtigarbeidende utvalg der blant andre KS og PBL deltar, som skal gjøre en helhetlig vurdering av finansieringen av private barnehager, herunder muligheter for lån i Husbanken.

Revidert delkostnadsnøkkel for grunnskole

Innføring av norm for lærertetthet fra 2018 – øremerkede midler (1,3 mrd. kr) innlemmet med særskilt fordeling i 2020. Ny delkostnadsnøkkel fra 2021 – halvparten av midlene fordeles særskilt, halvparten etter ny nøkkel. Fra 2022 fordeles midlene i sin helhet etter ny nøkkel.

Skolefritidsordning

Regjeringen foreslår å utvide ordningen med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO til også å omfatte

3.–4. trinn fra skoleåret 2021/2022. Som kompensasjon økes rammetilskuddet i 2021 med 25 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole. Helårseffekten er på 60 mill. kroner. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Kunnskapsdepartementet.

Gratis SFO for elever med særskilte behov på 5.–7. trinn – helårseffekt av endring i 2020

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2020 ble det besluttet å innføre gratis SFO for elever med særskilte behov på 5.–7. trinn fra skoleåret 2020/ 2021. Kommunene ble kompensert ved en økning i rammetilskuddet på 21 mill. kroner. Tiltaket får helårseffekt i 2021, og rammetilskuddet økes derfor med ytterligere 30,2 mill. kroner som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole.

Eiendomsskatt

Maksimalsats for bolig og fritidseiendom reduseres fra 5 til 4 promille i 2021.

Frivilligsentraler

Finansieringen av frivilligsentraler overføres til et øremerket tilskudd fra 2021. Det overføres derfor 206,8 mill. kroner fra rammetilskuddet på Kulturdepartementets budsjett.

Tros- og livssynssamfunn (utenom Den norske kirke)

Stortinget har vedtatt ny trossamfunnslov, jf. Prop. 130 L (2018–2019) og Innst. 208 L (2019– 2020). Den nye loven vil gjelde fra 1. januar 2021. Dette innebærer at staten overtar ansvaret for den kommunale delen av tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke. Basert på anslag for utbetaling av tilskudd i 2020 og kommunenes administrative kostnader legges det til grunn at dette vil medføre en besparelse for kommunene på 467,8 mill. kroner i 2021, og rammetilskuddet reduseres tilsvarende. Dette fordeles med et likt beløp per innbygger. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020–2021) for Barne- og familiedepartementet.

Skjerming av utsatte grupper ved nytt egenandelstak

Egenandelstak 1 og 2 for frikort for helsetjenester slås sammen til ett nytt egenandelstak fra 1. januar 2021. For å sette kommunene i stand til å skjerme utsatte grupper som vil kunne få utfordringer med høyere egenbetaling, økes rammetilskuddet med 50 mill. kroner i 2021. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp.

Utvidet aldersgrense for rett til ettervern i barnevernet

Ved behandlingen av Prop. 84 L (2019–2020) sluttet Stortinget seg til å utvide aldersgrensen for rett til ettervern i barnevernet fra 23 til 25 år. Som kompensasjon for kommunenes merutgifter økes rammetilskuddet med 24 mill. kroner i 2021. Midlene fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2020– 2021) for Barne- og familiedepartementet.

Habiliterings- og avlastningstilbud til barn og unge med nedsatt funksjonsevne

Smitteverntiltakene i forbindelse med utbruddet av covid-19 har gitt økt belastning for pårørende av barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Regjeringen foreslår å øke rammetilskuddet med 100 mill. kroner som en engangsbevilgning begrunnet med behovet for å gi et godt habiliterings- og avlastningstilbud til barn og unge med nedsatt funksjonsevne.

Lokalpolitiske føringer

Formannskapetets [vedtak 03.06.2020](#):

1. *Proessen med handlingsprogram 2021-2024 gjennomføres som beskrevet i vedlegg*
2. *De foreløpige økonomiske rammene for tjenesteområdene 2021 - 2024 er en videreføring av rammene for 2020 -2023 justert for lønns- og prisvekst, samt endringer i demografi.*
3. *Det planlegges med en reduksjon på 2 % av tjenesteområdets budsjetter gjennom effektivisering eller reduksjon av tjenester. Ås kommune Vår ref.: 20/01451 Side 2 av 2*
4. *Rådmannen fremlegger i tillegg en oversikt over nødvendige innsparinger for å nå den finansielle handlingsregelen på 1% netto driftsresultat.*
5. *Det legges frem et forslag med eiendomsskatt og et alternativt forslag uten eiendomsskatt.*
6. *Vedtaket fra ad hoc-utvalget for økonomi legges til grunn for arbeidet med rådmannens budsjettforslag, jf. F-sak 32/20.*

Kommunestyrets reglementer

[Ås kommunes reglementer, vedtatt av kommunestyret 20.06.2018.](#)

Reglementet gir bestemmelser for hvilke budsjettfullmakter de politiske utvalg og rådmannen har fått delegert fra kommunestyret.

4 Befolkningsutvikling

SSB har i 2020 gjort nye befolkningsframskrivninger både på nasjonalt og regionalt nivå. Framskrivningene viser en betydelig lavere befolkningsvekst sammenlignet tidligere framskrivninger i 2018 og 2016.

Ås kommunes har i 2020 også gjort egne framskrivninger for kommunen i *KOMPAS* (Kommunens plan- og analysesystem). Denne analysen viser samme bilde som i fjor, men med noe nedjustert og forskjøvet vekst. Dette i tråd med nedjusterte fødselsrater og oppdatert boligprogram og boligprosjekter som er skjøvet frem i tid.

Per 1.1.2020 var det 20 439 innbyggere i Ås kommune, en økning på 104 innbyggere sammenlignet med innbyggertall per 1.1.2019. Grensejustering av Tandberggløkka trådte i kraft 1.1.2020 og Ås kommune mistet da 213 innbyggere formelt mellom 31.12.2019 og 1.1.2020.

Utviklingen i innbyggertall fra 2. kvartal 2019 til 2.kvartal 2020 viser at Ås kommune har en nedgang på 145 innbyggere. Innbyggertall pr. 1.7.2020 legges til grunn for beregning av rammetilskuddet for 2021.

Folketall kvartalsvis for 2019 og 2020

	1.Kvartal 2019	2.Kvartal 2019	3.Kvartal 2019	4.Kvartal 2019	1.Kvartal 2020	2.Kvartal 2020
Folketall ved inngangen av kvartalet	20 335	20 360	20 296	20 471	20 439	20 342
Født	52	56	46	41	54	55
Døde	32	34	38	40	28	29
Fødselsoverskudd	20	22	8	1	26	26
Innvandring	97	72	94	140	56	30
Utvandring	52	23	53	33	62	100
Innflytting, innenlands	320	378	745	417	254	322
Utflytting, innenlands	360	513	619	345	371	469
Nettoinnflytting, inkl. inn og utvandring	5	-86	167	179	-123	-217
Folkevekst	25	-64	175	181	-97	-191
Folketallet ved utgangen av kvartalet	20 360	20 296	20 471	20 652	20 342	20 151

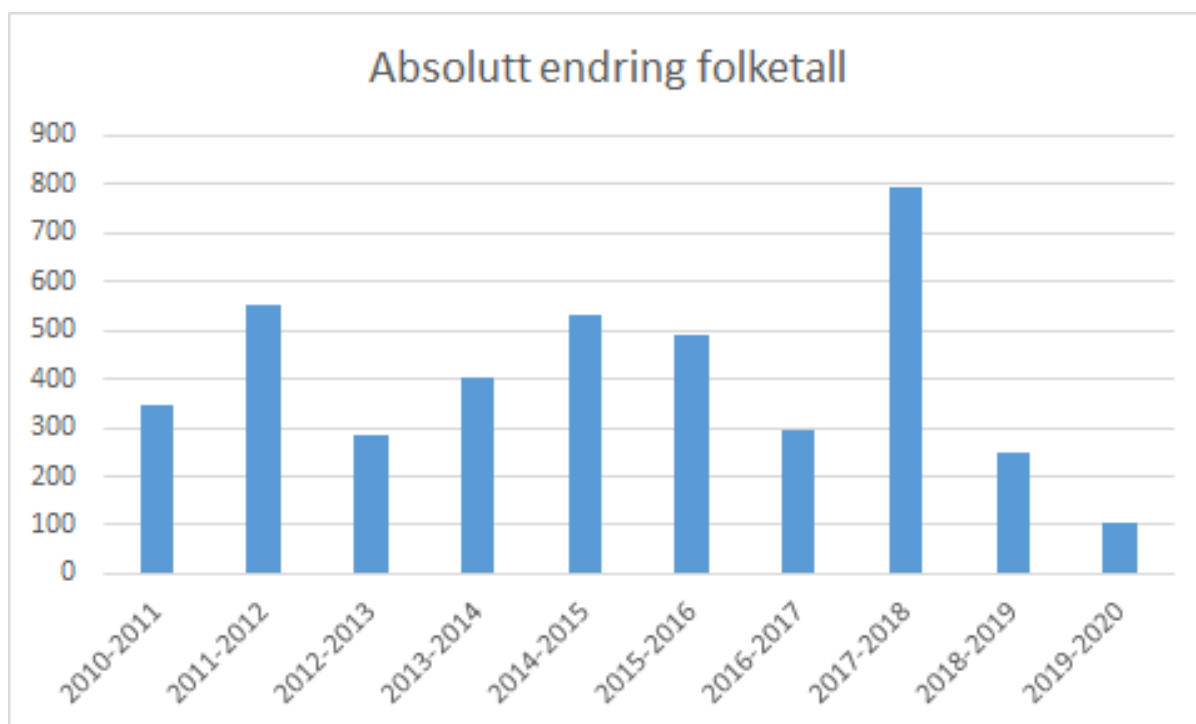
Befolkningshistorikk

Folketall pr. 1.1. det aktuelle år

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0 år	197	211	200	198	227	232	208	218	215	178	200
1-5 år	1 149	1 138	1 216	1 238	1 274	1 273	1 270	1 212	1 180	1 182	1 128
6-12 år	1 528	1 531	1 522	1 577	1 573	1 670	1 768	1 822	1 828	1 856	1 824
13-15 år	708	688	699	671	702	670	686	639	680	683	727
16-19 år	978	983	962	977	927	951	947	957	957	951	933
20-44 år	5 677	5 825	6 151	6 228	6 394	6 615	6 809	6 990	7 650	7 736	7 804
45-66 år	4 322	4 451	4 514	4 608	4 714	4 838	4 968	5 039	5 104	5 209	5 266

67-79 år	1 289	1 347	1 407	1 433	1 512	1 572	1 652	1 701	1 734	1 783	1 811
80-89 år	470	480	527	534	536	562	571	586	604	623	612
90 år eller eldre	68	79	86	104	110	120	113	124	132	134	134
SUM	16 386	16 733	17 284	17 568	17 969	18 503	18 992	19 288	20 084	20 335	20 439

Historisk befolkningsutvikling i Ås siden 2010 viser en relativt jevn vekst i folketall frem mot 2017. Den høye endringen i absolutt folketall fra 2017-2018 skyldes studentkampanjen. Innbyggere bosatt på Tandbergløkka er ikke med i befolkningstallene etter grensejusteringen trådte i kraft 1.1.2020, og tilsvarer en nedgang på 213 innbyggere.

Forutsetninger

Befolkningsframskrivninger beregner framtidens befolkning basert på forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, flytting og nettoinnvandring. Grunnlaget for beregningene er befolkningen per 1. januar delt inn etter kjønn, alder og bosted, samt demografiske forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, innenlands flytting og nettoinnvandring framover. Forutsetningene er basert på regionale forskjeller i demografisk atferd i de siste ti årene og nasjonale antakelser om utviklingen frem i tid.

Forutsetningene er usikre, og følgelig vil de framskrevne resultatene være preget av usikkerhet. Usikkerheten øker utover i framskrivingsperioden. På grunn av systematikken i befolkningsutviklingen vet man mye om kommunenes befolkning på kort sikt – de fleste av oss vil til neste år være ett år eldre og bo på samme sted. På lengre sikt må man lene seg mer på forutsetningene for å beregne befolkningen. Avvik kan også skje på kort sikt, for eksempel er det fortsatt usikkert hva de demografiske konsekvensene av COVID-19 og påfølgende tiltak vil bli.

Som alle modeller er modell for befolkningsframskriving en forenkling av virkeligheten. SSB anbefaler derfor at resultatene brukes som et utgangspunkt.

Endringer i forutsetninger fra 2016-2020 på nasjonalt nivå

- Fra 2016-2020 har **fruktbarhetstallet** gått ned fra 1,7-1,5.
- I 2016, 2018 og 2020 melder SSB om at forventet **levealder** ved fødselen er den høyeste i Norge noen gang. Levealder ved fødselen for menn har gått fra 80,2 år-81,2 år og for kvinner fra 83,9 år-84,7 år. Det meldes også om at forskjellen mellom kvinners og menns forventede levealder blir stadig mindre, fra 4 år-3,5 år.
- I tiåret fra 2005-2015 var det i hovedsak **nettoinnvandringen** som forklarte den høye befolkningsveksten. I 2012 sto nettoinnvandringen for 72 % av befolkningsveksten. I 2015 var denne andelen redusert til 62 %. Framskrevet nettoinnvandring totalt i 2018 er gjennomgående lavere enn framskrevet i 2016, som skyldes først og fremst lavere innvandring. I 2020 melder SSB at innvandringen til Norge har vært synkende og nettoinnvandringen har de siste fem år vært mellom 18 000 og 30 000 personer, og forventes å være lavere i framtiden.

Befolkningsframskrivinger SSB

Konsekvenser av endringer i forutsetninger

Årets framskrivinger er basert på kjente fakta om befolkningen per 2020, og et sett med forutsetninger om fruktbarhet, dødelighet, innenlands flytting og nettoinnvandring. Tilsvarende var framskrivinger av 2018 og 2016 basert på kjente fakta om befolkningen de respektive årene. Befolkningsframskrivingene er en hypotetisk øvelse der man ønsker å anslå befolkningen for en periode man ikke har data for – framtiden. SSB presiserer at justeringer basert på kunnskap om lokale forhold kan forbedre framskrivingene.

Hva har SSB trodd om **folketall i Norge** og hva tror de nå?

- I 2016 trodde SSB at befolkningen i Norge ville passere 6 millioner i 2031.
- I 2018 trodde SSB at befolkningen i Norge ville passere 6 millioner i 2040.
- I 2020 tror SSB at befolkningen i Norge vil passere 6 millioner før 2050.

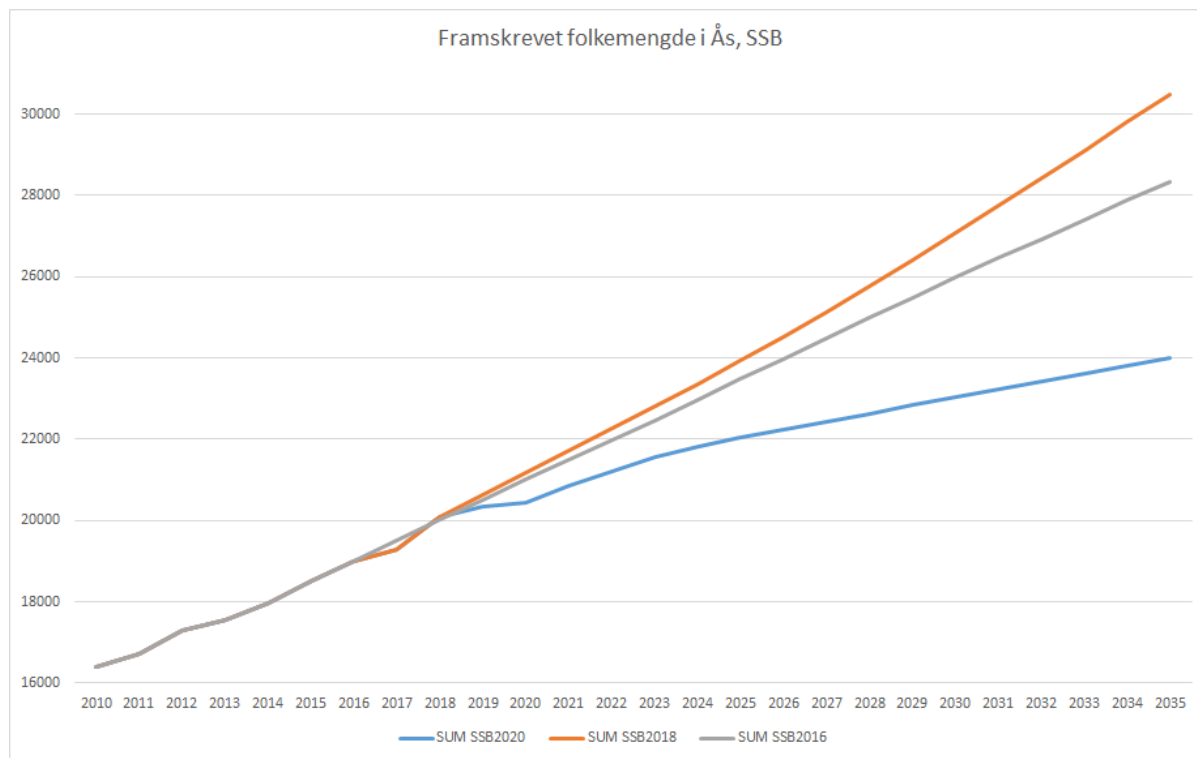
Hva har SSB trodd om **folketall i Ås**, og hva tror de nå?

- I 2016 trodde SSB at det pr 1.1.2035 er 28 321 innbyggere i Ås.
- I 2018 trodde SSB at det pr 1.1.2035 er 30 482 innbyggere i Ås.
- I 2020 tror SSB at det pr 1.1.2035 er 23 991 innbyggere i Ås.

Befolkningsframskriving av 2020, SSB. Tabellen viser faktisk folkemengde 1.1.2020 og framskrevet folkemengde 2021-2035.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
0 år	200	224	231	236	242	247	251	254	256	257	259	260	261	263	263	265
1-5 år	1 128	1 120	1 142	1 174	1 189	1 246	1 279	1 301	1 316	1 335	1 348	1 359	1 369	1 374	1 381	1 389
6-12 år	1 824	1 844	1 814	1 775	1 759	1 727	1 716	1 725	1 731	1 748	1 773	1 786	1 836	1 870	1 891	1 909
13-15 år	727	732	786	810	848	822	794	772	776	768	758	759	736	734	735	768
16-19 år	933	964	1 018	1 067	1 084	1 113	1 151	1 163	1 169	1 147	1 121	1 108	1 100	1 087	1 089	1 059
20-44 år	7 804	7 993	8 104	8 217	8 279	8 275	8 241	8 253	8 260	8 290	8 329	8 337	8 336	8 317	8 295	8 260
45-66 år	5 266	5 344	5 434	5 517	5 586	5 711	5 790	5 864	5 901	5 986	6 031	6 101	6 144	6 211	6 258	6 335
67-79 år	1 811	1 866	1 905	1 930	1 980	2 000	2 061	2 067	2 140	2 175	2 243	2 333	2 418	2 511	2 590	2 665
80-89 år	612	631	643	673	700	753	794	869	908	944	979	991	1 016	1 026	1 064	1 074
90 år eller eldre	134	138	150	160	166	165	167	169	178	185	194	201	214	229	243	267
SUM SSB2020	20 439	20 856	21 227	21 559	21 833	22 059	22 244	22 437	22 635	22 835	23 035	23 235	23 430	23 622	23 809	23 991

Nedgang i framskrevet folketall sammenlignet med tidligere framskrivinger henger sammen med lavere fødselsrater, lavere nettoinnvandring og lavere vekst i folketall i de yngste aldersgrupper og voksne i yrkesaktiv alder. De eldste aldersgruppene viser imidlertid en lik og stabil vekst i framskrivingene av 2016, 2018 og 2020. I 2018 ble framskrivingene kunstig positivt påvirket av studentkampanjen, mens i 2020 påvirkes framskrivingen av grensejustering av Tandbergløkka.

SSB2020 - framskriving av 2020, med statistikk per 1.1. fra 2010-2020 og framskrevet 2021-2035.

SSB2018 - framskriving av 2018, med statistikk per 1.1 fra 2010-2018 og framskrevet 2019-2035.

SSB2016 - framskriving av 2016, med statistikk per 1.1 fra 2010-2016 og framskrevet 2017-2035.

Befolkningsframskrivinger KOMPAS

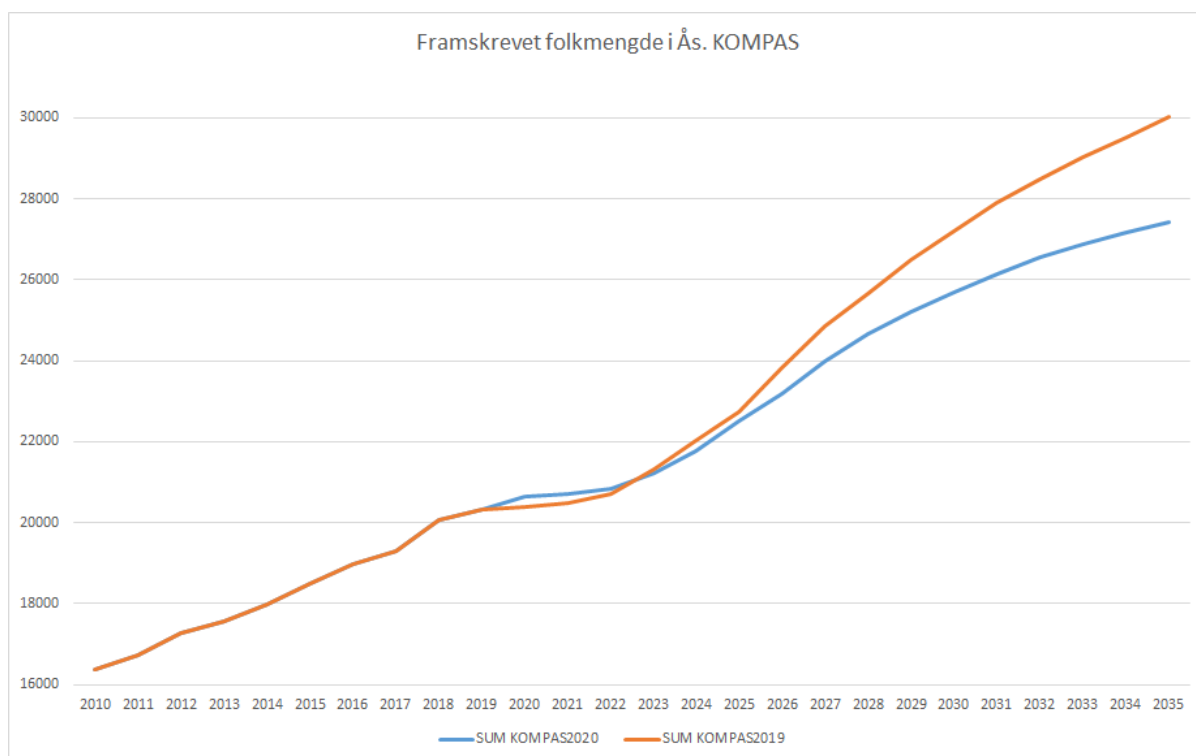
Som nevnt innledningsvis, viser KOMPAS-framskrivingene samme utviklingsbane, men med en nedjustert og forskjøvet vekst sammenlignet med framskriving av 2019. Dette i tråd med nedjusterte fødselsrater og oppdatert boligprogram med boligprosjekter som er skjøvet frem i tid.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
0 år	203	231	234	240	248	259	271	283	294	303	308	312	314	316	315	314
1-5 år	1 144	1 120	1 146	1 190	1 234	1 321	1 389	1 450	1 501	1 547	1 587	1 619	1 644	1 660	1 667	1 669
6-12 år	1 842	1 856	1 818	1 784	1 782	1 786	1 811	1 862	1 909	1 974	2 040	2 096	2 175	2 236	2 278	2 314
13-15 år	742	741	790	810	842	822	797	790	808	813	814	820	818	833	853	897
16-19 år	950	918	939	991	1 028	1 084	1 139	1 164	1 173	1 157	1 141	1 144	1 146	1 147	1 155	1 142
20-29 år	3 678	3 582	3 456	3 455	3 526	3 696	3 819	4 007	4 109	4 161	4 193	4 202	4 199	4 174	4 131	4 095
30-39 år	2 815	2 806	2 862	2 956	3 078	3 252	3 388	3 572	3 702	3 816	3 903	3 969	4 011	4 037	4 039	4 033
40-49 år	2 783	2 809	2 823	2 845	2 902	2 955	3 058	3 148	3 255	3 350	3 408	3 477	3 561	3 643	3 710	3 781

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

50-59 år	2 598	2 600	2 653	2 678	2 706	2 747	2 775	2 805	2 845	2 864	2 934	2 990	3 032	3 064	3 103	3 126
60-66 år	1 326	1 377	1 395	1 458	1 514	1 585	1 620	1 686	1 699	1 773	1 792	1 811	1 824	1 842	1 846	1 876
67-79 år	1 820	1 875	1 917	1 950	2 008	2 038	2 109	2 131	2 208	2 249	2 318	2 404	2 483	2 563	2 634	2 694
80-89 år	617	639	656	686	718	777	822	903	947	989	1 031	1 054	1 088	1 106	1 145	1 159
90+ år	134	143	159	174	181	185	189	194	206	214	223	236	249	267	283	311
SUM	20 652*	20 697	20 851	21 216	21 768	22 506	23 186	23 995	24 657	25 209	25 691	26 133	26 544	26 888	27 158	27 410

* KOMPAS henter statistikk pr 31.12 og ikke pr 1.1 det aktuelle år. Selv om folkemengde pr 31.12.2019 er det samme som folkemengde pr 1.1.2020 har det dette året en vesentlig betydning i den forstand at innbyggere bosatt på Tandbergløkka er med i statistikken og følgelig beregningsgrunnlaget i KOMPAS for årets framskrivning. Tallene må derfor leses justert for Tandbergløkka med 213 personer.

KOMPAS2020- framskrivning av 2020, med statistikk per 1.1. fra 2010-2020 og framskrevet 2021-2035.
KOMPAS2019- framskrivning av 2019, med statistikk per 1.1.2010-2019 og framskrevet 2020-2035.

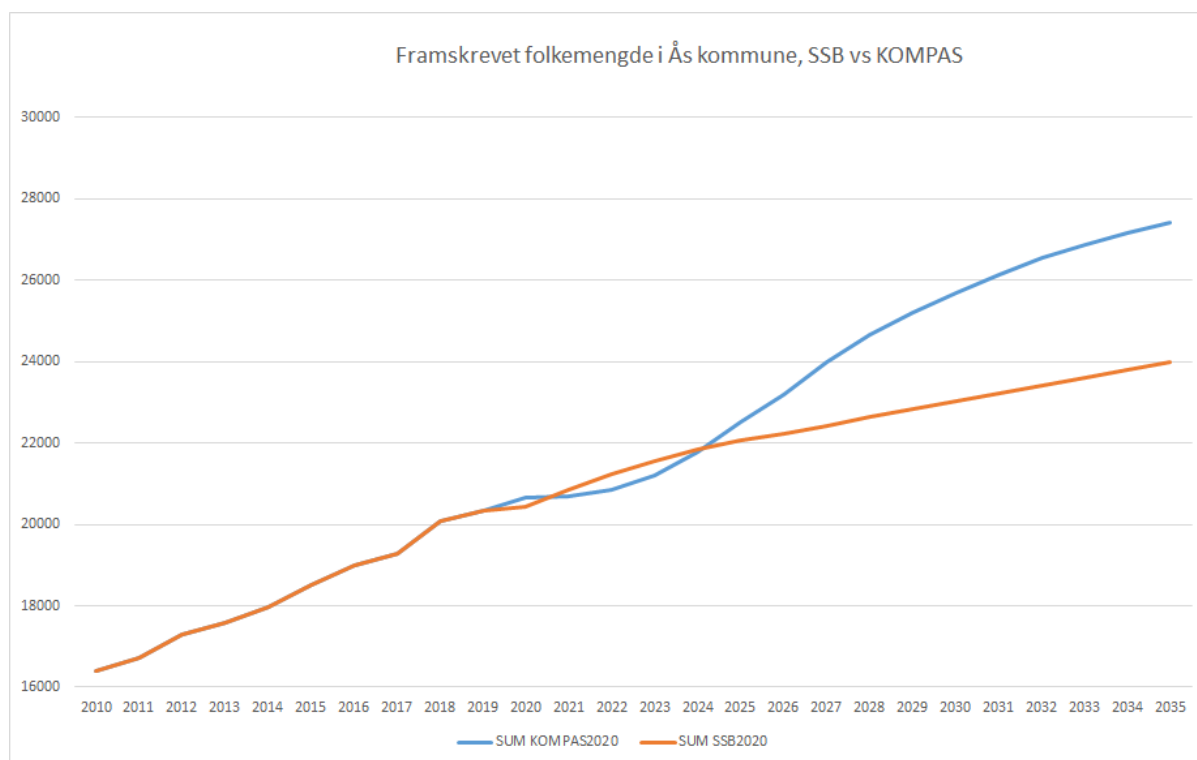
I KOMPAS-framskrivingene er det særlig stor usikkerhet knyttet til realiseringen av boligprogrammet, som i benyttet modell i KOMPAS er en sentral forutsetning for den beregnede befolkningsveksten. Det er ikke mulig å vite eksakt når boligprosjekter vil bli ferdigstilt, eller i det hele tatt om de realiseres eller ikke. Framtidas boligmarked i Ås og i Follo vil bla. påvirkes av arbeidsmarkedet og den økonomiske utviklingen i Osloområdet og i Norge. Det tilstrebes at boligprogrammet til enhver tid er så realistisk som mulig.

KOMPAS-framskrivingene derunder redegjørelse for boligprogrammet er nærmere beskrevet i eget grunnlagsdokument som følger framskrivninger av 2020 som vil bli lagt fram for politikerne innen høsten 2020.

Økonomiske beregninger

SSB framskriver en gjennomsnittlig årlig vekst på ca 349 innbyggere de neste fire årene. KOMPAS-framskrivingen viser en gjennomsnittlig årlig vekst på ca 279 innbyggere de neste fire årene. Som grunnlag for økonomiske beregninger er det lagt til grunn at Ås kommune får 20 526 innbyggere ved utgangen av 2020, deretter er det innarbeidet en årlig vekst på 300 innbyggere i planperioden.

Konsekvenser for barnehager og skoler gjøres rede for i egne barnehage- og skolebehovsanalyser høsten 2020.

Noen sammenhenger mellom økonomiplanlegging og befolkningsframskrivinger:

- Inntektsveksten til kommunen kommer året etter at nye innbyggere flytter til kommunen.
- Det er stor usikkerhet knyttet til når nye boliger er innflyttingsklare.
- Mange studenter har meldt flytting til Ås kommune. Kommunens inntekter per student er imidlertid lav, slik at studentprosjektet bidrar til økt befolkningsvekst, men ikke tilsvarende økt inntektsvekst.
- Inntekter og utgifter har en sammenheng. En viktig forutsetning i økonomiplanleggingen er at økt innbyggertall gir økt behov for tjenester. Det er derfor viktig å ikke planlegge økte inntekter fra innbyggervekst uten samtidig å øke de demografiske kostnadene i tjenestene.

5 Hovedsatsinger og verbalvedtak

Hovedsatsningene i Handlingsprogrammet skal bidra til å realisere kommuneplanens langsiktige mål og satsningsområder. Det overordnede målet er å sikre at Ås kommune videreutvikles som et godt sted å bo for alle kommunens innbyggere, og at kommunen evner å levere gode og effektive tjenester til kommunens innbyggere.

Som tjenesteyter og myndighetsutøver utfører kommunen omfattende driftsoppgaver som er lovpålagte og som i mindre grad er gjenstand for politiske prioriteringer. Som samfunnsutvikler har kommunen blant annet oppgaver knyttet til areal- og transport, klima- og miljø og utvikling av lokalsamfunnet. Innenfor dette området er det større muligheter for å påvirke hva kommunen skal prioritere. Derfor er det lagt vekt på å beskrive tiltak som skal gjennomføres i planperioden innenfor rollen som samfunnsutvikler.

Folketallet i Ås vokser til tross for at kommunen de seneste par årene har hatt en lav vekst. Utbyggingen av Follobanen og utvidelsen av Universitetet i Ås forventes å stimulere til fortsatt vekst. Veksten ønskes velkommen, og kommunen har satt rammer for videre vekst med utvikling av sentrumsområder, utbyggingsområder, næringsutvikling, og store investeringer i barnehager, skoler og omsorgsbygg.

Forberedelsene av arbeidet med revidering av kommuneplanen er igang. Det arbeides også med flere underliggende planer som vil danne utgangspunkt for kommuneplanrulleringen. Rammene for kommunens virksomhet er i kontinuerlig endring. Derfor er det også et behov for løpende endringer i organisasjonen.

Kommunen har definert fire hovedmål som gir retning for utviklingen:

- Ås skal være en miljøvennlig kommune med fokus på bærekraftig ressursbruk.
- Ås skal være en inkluderende og mangfoldig kommune.
- Ås skal være et kunnskaps- og kultursenter i regionen.
- Ås kommune skal være en aktiv samfunnsutvikler og en attraktiv arbeidsgiver.

Disse målene danner rammen for beskrivelsen av hovedsatsningene i perioden 2021-2024.

Miljø

Hovedmål 1: Ås er en miljøvennlig kommune med fokus på bærekraft og ressursbruk

Delmål 1.1 Innen 2027 skal Ås være et visningsvindu for bærekraftig areal- og tettstedsutvikling		
1.1.1	Rullere og utarbeide planer i tråd med planstrategien 2021 - 2024	Årlig
1.1.2	Revidere kommunens boligbyggeprogram og utarbeidet befolkningsframskrivinger som del av arbeidet med handlingsprogrammet.	Årlig
Delmål 1.2 Ås skal være et lavenergisamfunn		
1.2.1	Gjennomføre tiltak i henhold til tiltaksplan for klima og energi (se eget kapittel med klimabudsjett i HP)	Årlig
Delmål 1.3 Ås skal ha en utforming som fremmer folkehelse og livskvalitet		
1.3.1	Gjennomføre prosjekter med bruk av skolehager i samarbeid med NMBU.	Årlig
1.3.2	Gjennomføre tiltak i henhold til Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv.	Årlig
1.3.3	Gjennomføre tiltak i henhold til Tiltaksplan for sykling og gange.	Årlig
1.3.4	Utvikle Breivoll i samarbeid med DNT	Årlig
1.3.5	Legge til rette for folkehelsearbeid, friskliv og etablering av 15 SMIL-møteplasser årlig på Breivoll og Ås sentrum i perioden 2019 – 2021. Opprettholde og videreutvikle Frisklivssentralen i takt med endrede behov.	Årlig
Delmål 1.4 Ås skal ha et levende lokalsentra der det er lett å leve miljøvennlig		

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

1.4.1	Følges opp i alle planprosesser	Årlig
Delmål 1.5 Barn og unge skal være aktive i utviklingen av et bærekraftig Ås		
1.5.1	Legge til rette for arrangementer og prosesser som bidrar til økt involvering av barn og unge	Årlig
Delmål 1.6 Ås skal ha en bærekraftig forvaltning av naturmiljø og grønnsstruktur		
1.6.1	Gjennomføre tiltak i henhold til plan for naturmangfold	Årlig
1.6.2	Ferdigstille kommuneplanens samfunnsdel og arealdel	Høst 2021
1.6.3	Følge opp områderegeringsplan for Ås sentralområde	Årlig
Delmål 1.7 Ås skal ha et levedyktig og fremtidsrettet landbruk		

Mangfold

Hovedmål 2: Ås er et kunnskaps- og kultursenter i regionen

Delmål 2.1 Barn og unge skal oppleve trygghet i hverdagen		
2.1.1	I samarbeid med frivillig sektor gjennomføre tiltak for å skape trygghet og motvirke utenforskap og ensomhet blant barn og unge.	Årlig
2.1.2	Starte implementering av helhetlig plan for kommunens tilbud og tiltak for barn og unge	Høst 2021
2.1.3	Tiltaksarbeidet i barnevernstjenesten endres fra å kjøpe fra private aktører til å utvikle egne kommunale tiltak.	Høst 2022
2.1.4	Bidra til en helhetlig tilnærming av barns psykososiale miljø, fra barnehage til utgrunnskolen.	Årlig
Delmål 2.2 Innbyggerne i Ås skal ha muligheter til å skaffe seg en inntekt		
2.2.1	Kommunen skal ha minst 1 lærlingeplasser per 1000 innbygger.	Årlig
2.2.2	Gjennomføre tiltak som sikrer tidlig og tett arbeidsrettet oppfølging av innbyggere med behov for bistand til å beholde arbeid eller komme i arbeid.	Oppstart høst 2020 med årlig oppfølging
Delmål 2.3 Sosiale helseforskjeller i Ås skal reduseres		
2.3.1	Følges opp i alle planprosesser	Årlig
Delmål 2.4 Ås skal ha en boligpolitikk som utjevner sosiale forskjeller		
2.4.1	Gjennomføre tiltak i henhold til boligpolitisk plan	Årlig
Delmål 2.5 Ås skal være en inkluderende kommune for alle		
2.5.1	Utvikle kvalitetsindikatorer for integreringsarbeidet i Ås	Vår 2021
2.5.2	Mestringseneheten videreutvikles som redskap for å fremme brukernes og nettverkets egne ressurser.	Oppstart vår 2021 med årlig oppfølging
2.5.3	Ås kommune blir et demensvennlig samfunn. Det inngås samarbeid med nasjonalforeningen for folkehelse ved å underskrive avtale og følge opp de punkter som er knyttet til denne avtalen.	Oppstart vår 2021 med årlig oppfølging
Delmål 2.6 Ås er en god kommune å bli gammel i		
2.6.1	Implementere velferdsteknologi, som en del av en vridning av tjenestetilbudet med fokus på egenmestring.	Årlig
2.6.2	Håndtere framtidig vekst i eldreomsorg med økt satsing på hjemmetjenester.	Årlig
Delmål 2.7 Ås er tilrettelagt for mangfoldet i befolkningen		
2.7.1	I samarbeid med frivillig sektor videreutvikle tiltak for inkludering og mangfold.	Årlig

Muligheter

Hovedmål 3: Ås er senter for kunnskap, kultur og næringsvariasjon i regionen.

Delmål 3.1 Barn og unge skal ha kompetanse som styrker dem i møtet med framtidens utfordringer		
3.1.1	Skolenes profesjonsfellesskap og læringsmiljø videreutvikles som en del av innføring av Kunnskapsløftet 2020, nye læreplaner i fag.	Årlig

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

3.1.2	Ås kommune utvikler og drifter fordypnings- og talentutviklingstiltakene UngMusikk og UngKunst for barn og unge i regionen.	Årlig
3.1.3	Utvikle et samarbeid med OsloMet ved at flere av de kommunale barnehagene er blitt universitetsbarnehager.	Høst 2024
Delmål 3.2 Livslang læring skal være en mulighet for alle		
3.2.1	Utvikle et regionalt kunnskapssenter for voksne.	Høst 2021
3.2.2	Ungdomsskolene tilbyr alternativ undervisning i form av flere varianter av praksisrettet arbeid, blant annet på Breivoll.	Vår 2022
Delmål 3.3 Ås skal være et attraktivt kommune for studenter, forskere og kunnskapsbasert næringsliv		
3.3.1	Legge til rette for etablering av flere utesteder i Ås sentrum	Årlig
Delmål 3.4 Rammvilkårene for kommunens utdannings- og forskningsmiljøer skal styrkes		
3.4.1	Samarbeide med NMBU for å få etablert innovasjonssenter og hotell i Ås.	Årlig
Delmål 3.5 Vekst og verdiskaping skal skje i et samvirke mellom forskning, kultur, næringsliv og offentlig sektor		
3.5.1	Følges opp gjennom samarbeidsavtalen for næringsutvikling	Årlig
Delmål 3.6 Et variert næringsliv og økt privat sysselsetting skal fremmes		

Kommunen som organisasjon

Hovedmål 4: Ås kommune som aktiv samfunnsutvikler og en attraktiv arbeidsgiver

Delmål 4.1 Ås kommune skal være en aktiv deltaker på vesentlige samfunnsarenaer		
Delmål 4.2 Ås kommune skal ha videreutviklet sin posisjon som en attraktiv og fremtidsrettet arbeidsgiver		
4.2.1	Følge opp anskaffelsesstrategien.	Årlig
4.2.2	Planlegge og gjennomføre lederutviklingstiltak	Årlig
4.2.3	Lederutviklingen skal legge vekt på å skape en omstillingskultur i organisasjonen	Årlig
Delmål 4.3 Ås kommunes behov for arbeidskraft skal være dekket og tilpasset kommunens organisasjon og tjenester		
4.3.1	For å skape en større kontinuitet i tjenestene til innbyggerne jobbes det aktivt mot en heltidskultur i kommunen.	Årlig
Delmål 4.4 Innbyggerne i Ås kommune skal være godt informert om kommunens tjenester		
4.4.1	Kommunens nettsider og søkefunksjon skal revideres slik at informasjon blir lettere tilgjengelig.	Årlig
4.4.2	Følge opp digitaliseringsstrategien med en handlingsplan som sikrer digitaliseringsprosjekter i tråd med HP.	Årlig
Delmål 4.5 Ås har god beredskap når det gjelder samfunnssikkerhet		
4.5.1	Gjennomføre årlige øvelser på beredskapsområdet.	Årlig
4.5.2	Følge opp samarbeidsavtale om beredskap med NMBU og jobbe for å inkludere Veterinærinstituttet i dette samarbeidet.	Vår 2021
Delmål 4.6 Kulturlivet, næringslivet og frivillige organisasjoner deltar sammen med kommunen i utviklingen av samfunnet		
4.6.1	Innbyggertorg etableres i en prøveperiode fra H2020 som samhandlingsarena for kommunale tjenester, organisasjoner, næringsliv og frivillighet.	Høst 2022

Verbalvedtak

Kommunestyrets verbalvedtak:

1. Rådmannen bes legge fram en sak om muligheten for formannskapet til å gi helt eller delvis fritak/ettergivelse av eiendomsskatten til husholdninger med særskilt lav betalingsevne, etter eiendomsskatteloven paragraf 28. Slik blant annet Moss kommune har.
2. Rådmannen utarbeider årlig et eiendomsskatteregnskap som viser hvilke store investeringsprosjekter (skolebygg, omsorgsbygg, barnehager osv) eiendomsskatten har bidratt til å realisere.

3. Rådmannen bes legge fram en sak i 2021 om muligheter for barnehagene til å organisere mer matsservering, slik at barna ikke behøver ha med matpakke, som selvfinansieres gjennom kostpris. Matsserveringen skal være enkel, sunn, næringsrik og ha lav pris.
4. Budsjettmodell for skolene - Rådmannen bes legge fram en sak om ressursfordelingsmodell for grunnskolene, som gir et bedre og helhetlig grunnlag til å beslutte ressursbruk i tråd med kravene i opplæringsloven §1310. Saken skal belyse ressurstildelingen/ressursfordelingen på hver enkelt skole, og vise oversikt over ressurser tildelt grunntildeling (ikke undervisning), elevtildeling (ressurser til elevtimer), likeverdighetsressurs (ressurser til tilpasset opplæring, spesialundervisning og særskilt norskopplæring til minoritetsspråklige) og toppressurs (tildeles i tillegg til ressurser beskrevet over til elever som er mer ressurskrevende).
5. Sjøskogen skole: Rådmannen bes legge fram en helhetlig sak om å vurdere utvidelse av skolen opp mot endring av skolekretsgrenser, midlertidig flytting av moduler fra Åsgård eller videreføring av dagens situasjon, i lys av samlet elevtall og skolekapasitet i Ås nord, og den økonomiske situasjonen.
6. Ås kommune har fått 150 000 kr fra Bufdir, og satt i gang arbeid med en utlånsordning av idretts- og fritidsutstyr i regi av innbyggertorget. Ås kommunestyre ber om at midlene som er avsatt til denne ordningen fordeles mellom nord og sør i kommunen, og at det søkes utarbeides en lignende ordning på en passende lokasjon i Ås nord, gjerne i samarbeid med frivilligheten.
7. Flere kommunale parkeringsplasser skal forbeholdes forflytningshemmede.
8. Det skal stilles krav om fossilfri anleggsplass i nye reguleringsplaner for byggeprosjekter i Ås fra og med januar 2021.
9. Ås kommune ber Viken Fylkeskommunen stille krav om at drosjenæringen i Ås går på fornybar energi. Kravet kan tidligst tre i kraft om 4 år jf. Yrkestransportlova.
10. Rådmannen bes optimalisere kommunens egen strømbruk ved å styrke arbeidet med energiøkonomisering og redusere lysforurensing fra egen drift på nattetid. Eventuelle innsparinger benyttes til flere tiltak mot lysforurensing og/eller å holde gatelys på i områder der det er behov.
11. Alle yrkestitler og stillingsbetegnelser i Ås kommune skal være kjønnsnøytrale.
12. Ås kommunestyre minner om vedtaket av budsjett- og handlingsplan 11.12.2019 om at rådmannen legger fram en sak om en helhetlig plan for mat og måltider, og ber om at det gjøres i løpet av perioden, senest våren 2023. Planen skal systematisere de ulike områder/virksomheter kommunen har ansvar for mat og måltider, for å sikre sunn mat og redusere matsvinn. Den helhetlige planen kan utarbeides i forskjellige etapper for de ulike virksomhetene.
13. Rådmannen bes legge fram en sak om der Folkebadene i Ås får utvidet åpningstid med totalkostnad tilsvarende rundt 5 timers åpningstid per uke. Rådmannen avgjør hvordan timene fordeles, *mht hvilke(t) bad, og hvordan utvidelsen skjer (forlenget per dag, ny dag eller mer åpent i ferier)*.
14. Rådmannen bes utrede en ordning for å håndtere vraksykler på kommunal grunn. Rådmannen vurderer om det kan benyttes private/frivillige aktører og om kommunen kan bidra med noe for å oppnå målsettingen. Ordningen tildeles 50 000 kroner år en (inkludert utredning) og deretter 25.000 årlig.
15. Det opprettes et egenandelsfond. Egenandelsfondet skal være for kommunale virksomheter som søker ekstern støtte til prosjekter innen klima/miljø eller folkehelse. Å tilrettelegge for et egenandelsfond vil kunne utløse mer eksterne midler til prosjekter for Ås kommune. Rådmannen utarbeider retningslinjer for fondet. Det settes av kr 100.000 i 2021 og beløpet vurderes økt utover i perioden.
16. Rådmannen utarbeider en sak i løpet av første halvår 2021 om etablering av en ordning med aktivitetskort med sikte på at barn i lavinntektsfamilier kan delta gratis på kulturtilbud i kommunen, herunder kino, teater og svømmehall. Aktivitetskortet vurderes utformet liknende "Kragerøkortet", altså at kortet også selges som klippekort med rabatt til alle innbyggere for å eliminere stigmatisering og oppfordre til mer bruk av kommunens kulturtilbud.

17. Det rettes en formell henvendelse til Kommunaldepartementet/Fylkesmannen om effekten på vekstkommunetillegget som følge av avgivelsen av Tandbergløkka.
18. Ås kommunes trådløse gjestenett endres slik at påloggingspassord som sendes på tekstmelding inneholder helst 4 og maks 6 tegn, fortrinnsvis siffer.

Merknad: Vedtatte endringer i handlingsprogrammets kapittel 5 er innarbeidet.

6 Klimabudsjett

Hva er et klimabudsjett?

Et klimabudsjett er et styringsverktøy for kommunen for å nå klimamålene. Det viser hvilke tiltak som kommunen som virksomhet skal iverksette, hvor mye som er avsatt til gjennomføring av tiltaket i budsjettet og hvem som har ansvar for gjennomføring. I tillegg er utslippskutt forbundet med tiltakene kvantifisert så langt det er mulig. Rapportering på status i gjennomføring av klimatiltak i kommunens tertial- og årsrapporter sørger for målrettet styring av arbeidet.

Ås kommunes klimabudsjett

Tiltakene i klimabudsjettet er hentet fra [vedtatt handlingsplan for klima og energi 2020-2030 og tilhørende tiltaksdel 2020-2024](#). Vurderingene av utslippsreducerende effekt av tiltakene er gjort på grunnlag av [en tiltaksanalyse](#). I prioriteringen av tiltak er det også gjort skjønnsmessige vurderinger av gjennomførbarhet, kostnad og positiv effekt på andre samfunnsområder i kommunen, som f.eks. folkehelse.

De direkte klimagassutslippene fra Ås kommune var 78.473 tonn CO₂-ekvivalenter i 2018. Veitrafikk er den største utslippskilden i kommunen, med 78% av klimagassutslippene i 2018. Ca. 2/3 av disse utslippene kommer fra gjennomgangstrafikk, mens ca. 1/3 kommer fra intern trafikk som har start og/eller stopp-punkt i Ås kommune. Detaljer om utslippsstatistikken finnes i [klimaregnskapet til Ås kommune 2017-2018](#) og [rapport om utslipp og framskrivinger](#). Intertrafikken kan vi gjøre noe med. Hvis vi skal nå de overordnede utslippsmålene for Ås kommune, er vi imidlertid avhengig av at nabokommuner, fylke og stat gjennomfører tiltak innenfor sine ansvarsområder.

I dette klimabudsjettet er det tiltak innen innsatsområde transport det er gjort beregninger for. Det er beregnet utslippsreduksjoner av flere tiltak samlet for hvert delmål. [Se tiltaksanalysen for detaljer om beregning av utslippskutt og framskrivinger](#).

Klimabudsjettet 2021 er det første klimabudsjettet for Ås kommune, og er ikke fullstendig og ferdig utviklet. Det er bl.a. fordi det er usikkert hvor stor den utslippsreducerende effekten vil være for mange av tiltakene. Det er ressurskrevende å gjøre slike beregninger og framskrivinger av utslipp, og det finnes foreløpig ingen enhetlig metode for å lage klimabudsjett.

Klimabudsjettet vil bli utviklet og forbedret etter hvert som kommunen høster erfaringer. Det gjør vi sammen med andre kommuner og Viken fylkeskommune.

Hvordan klimabudsjettet er lagt opp

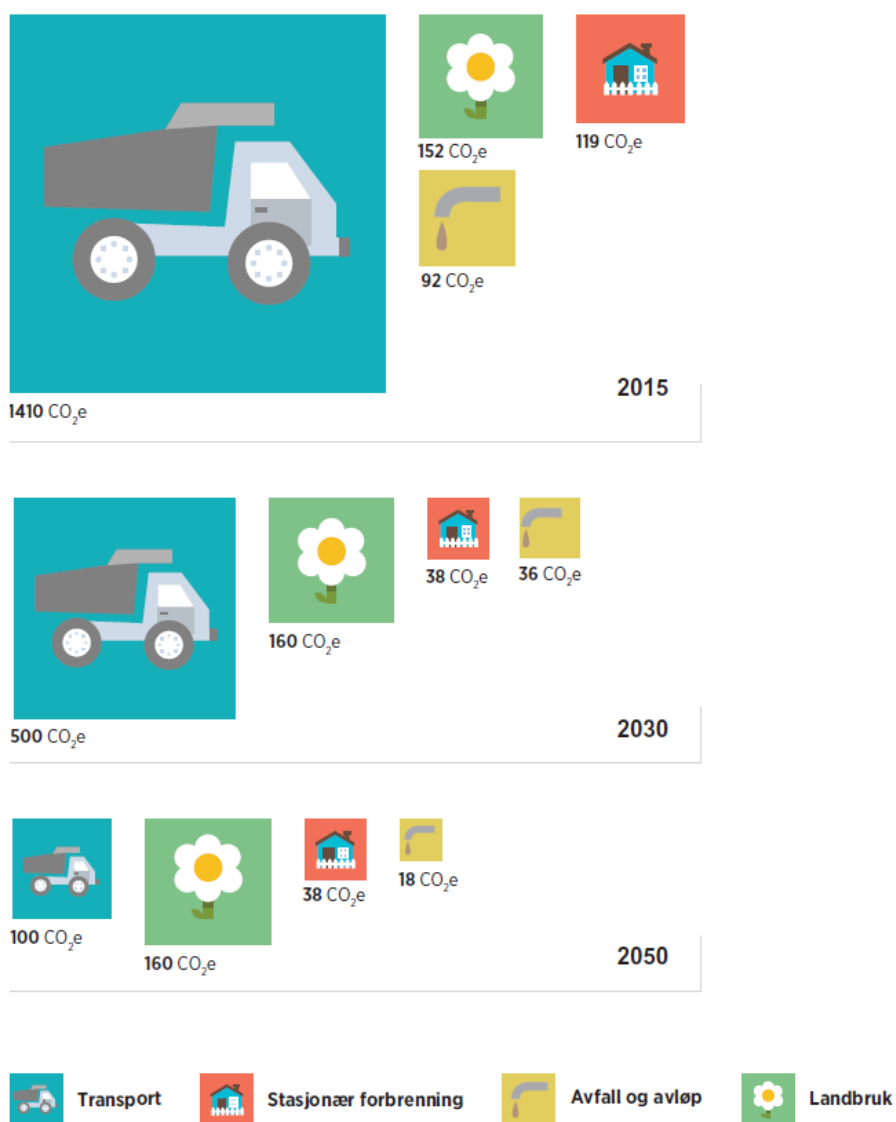
Alle tiltak fra tiltaksplan for klima og energi er tatt med i klimabudsjettet. Det er fordi tiltakene samlet sett er viktige for å oppnå målene. Tiltakene i klimabudsjettet er delt i to kategorier, ut fra om de har effekt på direkte eller indirekte utslipp:

- Direkte utslipp: Utslippene som fysisk skjer innenfor kommunens geografiske grense. Dette er utslipp fra transport, stasjonær forbrenning, avfall og avløp og landbruk, se tabell 1.
- Indirekte utslipp: Er utslipp fra aktivitet og forbruk i Ås kommune som kommer fra produksjon og transport av varer *utenfor* Ås kommune. Det er ikke satt tallfestede mål for dette, siden det hverken finnes gode metoder eller nasjonale tall for å beregne indirekte utslipp. Reduksjon av indirekte utslipp er likevel viktig, og tiltak innen innsatsområdene felles strategier og indirekte utslipp er presentert i tabell 2.

Kommunens klimamål

- Det direkte klimagassutslippet i Ås kommune er redusert med 65% i 2030, og med 90-95% i 2050 sammenlignet med utslippsnivået i 2017.
- Ås kommune har et maksimalt utslipp på 26 000 tonn CO₂ i 2030, og ikke høyere enn 6 440 tonn CO₂ i 2050.
- Ås skal være klimanøytral i 2050

Dette er ambisiøse mål, og er skjerpet i forhold til tidligere Akershus fylkeskommunes klimamål, som er vist i figuren under. Figuren gir likevel et godt inntrykk av hvor store utslippsreduksjoner som må oppnås innen de ulike innsatsområdene for å nå hovedmålene i Ås kommune.

Test

Klimamål for Akershus fylkeskommune i tonn CO₂-ekvivalenter: 2015 (utgangspunkt), 2030 (55% reduksjon) og 2050 (85-90% reduksjon) sammenlignet med utslippsnivået i 1991 (Klima og energiplan for Akershus fylkeskommune 2018).

Budsjett

Økonomisk budsjett

I fireårsperioden er det avsatt totalt 4.390.000 kr. til tiltak innen de ulike innsatsområdene. Fordelingen er vist i tabellen under.

Avsatt budsjett innen ulike innsatsområder	2021	2022	2023	2024	Sum i perioden
Transport	650 000	700 000	200 000	500 000	2 050 000
Stasjonær energi, avfall og avløp, landbruk	250 000	550 000	650 000	250 000	1 700 000
Indirekte utslipp og felles strategier	300 000	130 000	180 000	30 000	640 000
Totalt budsjett per år, kroner:	1 200 000	1 380 000	1 030 000	780 000	4 390 000

Ås kommune som virksomhet kan spille en viktig rolle i å få ned utslipp gjennom anskaffelser. Det gjelder spesielt bygge-, anleggs- og rehabiliteringsprosjekter, og innkjøp/leasing av kjøretøy og maskiner. Siden kostnadene for å stille klima- og miljøkrav fastsettes i anskaffelsesprosessen, har det ikke vært mulig å tallfeste slike kostnader i klimabudsjettet, og disse kostnadene er ikke inkludert i tabellen over.

Forklaring av tiltakslister

- Hovedmål og delmål for hvert innsatsområde finnes i de fargede radene.
- Tiltakene er sortert under det delmålet de bidrar til å oppnå (f.eks. T1, T2, T3 osv.)
- Tiltak nr. er identisk med nummer på tiltakene i vedtatt tiltaksplan for klima og energi. Noen av tiltakenes tekst er kortet ned av praktiske grunner. [Detaljene finnes i tiltaksdelen](#).
- I kolonnen *Gjennomføring/kostnad i 1000 kr* er det angitt budsjettforslag for tiltaket for det aktuelle året. For mange av tiltakene er det også mulig å søke om tilskudd fra Klimasats, ENOVA og Viken fylkeskommune. Der det står x betyr det at tiltaket gjennomføres som del av den ordinære saksbehandlingen i det aktuelle året.
- Kolonnen *utslippsreduksjon* er det for innsatsområdet transport angitt en beregning i tonn CO₂-ekvivalenter for perioden 2021-2024. Dette tallet er en beregning av potensielle utslippsreduksjoner innen hvert delmål hvis alle tiltakene blir gjennomført. For de øvrige innsatsområdene med direkte utslipp er det gjort en skjønnsmessig vurdering av utslippsreducerende effekt. Det er tatt utgangspunkt i vurderingene av tiltakene i regional plan for klima og energi for Akershus fylkeskommune, med lav/middels/høy effekt.
- For tabellene med indirekte utslipp (som gjelder *felles strategier* og *indirekte utslipp*), er ikke utslippsreducerende effekt angitt. Dette er fordi det er for stor usikkerhet knyttet til en slik vurdering, både fordi utslippene i hovedsak skjer utenfor Ås kommune og det er mange ledd i produksjonen, samt at mange av tiltakene er påvirkingsarbeid og strategisk arbeid. Det kan gjøres beregninger i enkelte prosjekt når vi får mer kunnskap, f.eks. når det gjelder matsvinn og byggeprosjekter.

Tiltaksliste - reduksjon direkte utslipp

Tabell 1: Klimabudsjett for å redusere direkte utslipp i Ås kommune

Tiltak nr.	Mål og delmål (fargete rader) og tiltak: TRANSPORT	Ansvarlig enhet (i samarbeid med)	Gjennomføring: x= innen ordinær saksbehandling / kostnad i 1000 kr				Potensial utslippsreduksjon tonn CO2e 2021-2024
			2021	2022	2023	2024	
Tototal: Klimagassutslippene fra transportsektoren er redusert med mer enn 50 % innen 2030 sammenlignet med 1991-nivå						14 100	
T1 total: Veksten i persontransport er tatt med kollektiv, sykkel og gange.						2 050	
1	Utarbeide arealstrategi som del av kommuneplanens samfunnsdel som ivaretar klimahensyn.	Plan, miljø og næring	x				
2	Følge opp områdereguleringsplan for Ås sentralområde med kvalitetsprogram.	Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata	x	x	x	x	
3	Utarbeide helhetlig parkeringspolitikk	Plan, miljø og næring	x				
4	Gjennomfører tiltak i vedtatt strategi og tiltaksplan for sykling og gange, ref. tiltak 1.3.3 i Hovedsatsninger og investeringsprosjekt i kap. 8.	Kommunalteknikk	x	x	x	x	
5	Ha møter med Ruter og Vy om å utvikle kollektivtilbudet i og til Ås og at dette er fossilfritt.	Plan, miljø og næring (NMBU)	x	x	x	x	
6	Kartlegge gjennomgangstrafikk gjennom Ås sentrum og vurdere virkemidler for å redusere denne, herunder bompenger.	Plan, miljø og næring (Viken fylkeskomm., Statens vegvesen)	300				
7	Utarbeide retningslinjer for ansattes reiser med fokus på klima- og miljøvennlige løsninger.	Organisasjon og fellestjeneste		x			
8	Gjennomføre et prøveprosjekt med el-sykler istedfor tjenestebiler der det er praktisk mulig.	Plan, miljø og næring	x				
T2 total: Ved utgangen av 2020 skal kollektivtransporten kun bruke fornybar og bærekraftig energi, og gradvis gå over til en utslippsfri kollektivtransport						2 700	
9	Etterspørre utslippsfrie* skolebusser og transporttjenester	Organisasjon og fellestjeneste (VFK)	x	x	x	x	

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

10	Etterspørre utslippsfrie* transporttjenester ved innkjøp.		x	x	x	x	
		Organisasjon og fellestjeneste					
T3 total: Alle nye lette kjøretøy er nullutslippsbiler innen 2025							3 450
11	Sette i gang et prosjekt for overgang til nullutslippsbiler for kommunens bilflåte. Inkluderer ny drivstoffavtale med fossilfri/utslippsfrie drivstoff.	Innkjøpsteamet	x				
12	Alle nyinnkjøp/nye leasingavtaler av lette kjøretøy skal være nullutslippskjøretøy. Kostnader avklares i anskaffelsen.	Alle med slike avtaler	x	x	x	x	
13	Legge til rette for bildelingsløsninger med nullutslippskjøretøy: Regulere inn areal som kan brukes til slike formål. Være pådriver mot private utbyggere	Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata	x	x	x	x	
14	Utredning/deltakelse i bildelingsløsning med kommunens biler (personbiler) med flere stasjoner og anskaffe bildelingsløsning.	Kommunalteknikk Eiendom (NMBU)	x	500	x	x	
T4 total: Minst 50 % av nye, tyngre kjøretøy er nullutslippslastebiler, og andel tyngre kjøretøy som går på biogass er økt innen 2030							*
15	Innkjøp og leasing av tyngre kjøretøy og maskiner skal være utslippsfrie så langt det lar seg gjøre. Kostnader avklares i anskaffelsen.	Kommunalteknikk Eiendom	x	x	x	x	
16	Ved reforhandling eller inngåelse av ny rammeavtale for drivstoff skal kommunen forespørre avansert biodrivstoff som oppfyller EUS bærekraftskriterier.	Innkjøpsteam				Ved reforhandling av kontrakt	
17	Vurdere samarbeid for å få differensierte bomsatser/veiprisering i bombrikke basert på utslipp, for tungtransport som kommer inn i Norge (og videre på E6 og E18).	Plan, miljø og næring (Viken fylkeskomm. og Follo-kommuner)		x			
T5 total: Infrastruktur for fossilfrie drivstoff er godt utbygd innen 2025							**
18	Etablere ladepunkt ved kommunale parkeringsplasser og bygg. Lage plan for gjennomføring.	Kommunalteknikk (VFK)	150	200	200	500	
19	Stille krav om tilrettelegging for ladepunkter for elbil ved alle parkeringsplasser i nye reguleringsplaner.	Plan, miljø og næring	x	x	x	x	
20	Kartlegge kapasitet på el-nettet i kommunen for å sikre framtidig ladekapasitet.	Kommunalteknikk (Viken fylkeskomm.)	200				
21	Videreformidle informasjon om støtteordninger for å etablere lademuligheter for bil og sykkel i f.eks. borettslag og sameier	Plan, miljø og næring (Viken fylkeskomm.)	x	x	x	x	
22	Være en pådriver for fossilfrie* drivstoff på bensinstasjoner/ energistasjoner.	Plan, miljø og næring (Viken fylkeskomm.)	x	x	x	x	
T6 total: Bygg- og anleggsplasser er fossilfrie innen 2025 og utslippsfrie innen 2030							5 900

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

23	Kommunen stiller krav om fossilfrie, alternativt utslippsfrie, bygg- og anleggsplasser for nye bygg og større rehabiliteringsprosjekter, inklusive VA-anlegg.	Prosjekt Eiendom	x	x	x	x
24	I reguleringsplan og byggesak er kommunen pådriver for at private utbyggere har fossil- og utslippsfrie bygg- og anleggsprosjekt.	Plan, miljø og næring	x	x	x	x
Sum kostnader tiltak transport i perioden 2021-2024			650	700	200	500

* Forutsatt å gi effekt fra 2025 (Civitas 2019)

** Tiltak i tiltaksområde T5 gir ikke utslippskutt i seg selv, men er en forutsetning for å nå delmål T3 og T4

Tiltak nr.	Mål og delmål (fargete rader) og tiltak: S: STASJONÆR ENERGI (inkl. fornybar energi) AA: AVFALL OG AVLØP L: LANDBRUK	Ansvarlig enhet (i samarbeid med)	Gjennomføring: x= innen ordinær saksbehandling / kostnad i 1000 kr				Effekt utslippsreduksjon: Lav/ middels/ høy
			2021	2022	2023	2024	
S: Klimagassutslippene fra stasjonær forbrenning er redusert med minst 90 % innen 2030 sammenlignet med 1991-nivå, uten å øke elektrisitetsbruk							
S1: Forbrenning av fossil olje og gass til oppvarming av bygg og produksjon av fjernvarme er utfaset innen 2030							
1	Utfase bruk av mineralolje til spisslast oppvarming av kommunens bygg (lovpålagt fra 2020).	Eiendom	x			Høy	
2	Informere innbyggere om utfasing av oljefyring på kommunes nettside.	Kommunalteknikk	x	x	x	Middels	
S2: Andelen lokal, fornybar energi til varme, kjøling og el-spesifikt forbruk i bygg er økt innen 2030							
3	Legge ut informasjon på hjemmesidene om hvilke typer solenergianlegg som er søknadspliktige	Byggesak	x	x	x	Lav	
4	Bruke fjernvarme og vurdere ev. bruk av bergvarme og bioenergi og/eller solfangere i egne byggeprosjekter så langt det er mulig. Oppfordre private utbyggere til det samme.	Prosjekt, Eiendom, Plan, miljø og næring	x	x	x	Middels	
5	Oppfordre utbyggere til å legge om til og ta i bruk lokale fornybare energikilder og øke kompetanse hos Samfunnsutvikling om dette.	Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata (Viken fylkeskomm.)	x	x	x	Middels	
6	Vurdere bruk av solceller og solfangere på nye kommunale bygg og ved rehabilitering av eksisterende bygg og skifte av tak.	Prosjekt Eiendom (NMBU)	100	x	x	Middels	
7	På kommunens nettsider skal det ligge informasjon om hvor innbyggerne kan få rådgiving om energiomlegging, energieffektivisering og valg av lokale fornybare energikilder.	Kommunalteknikk Eiendom	x	x	x	Lav	
8	Gjennomføre ENØK-tiltak i alle kommunens bygg, inkl. strategi for arbeidet.	Eiendom	x	300	x	Middels	

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

9	Ferdigstille EPC-prosjektet (energisparekontrakt) for å redusere energibruken i kommunale bygg.	Eiendom	x					Middels
10	Lage plan for bedre styring og utskifting til LED-lys: Veilys og lys på idrettsanlegg.	Kommunalteknikk				100		Lav
AA: Klimagassutslippet fra avfalls- og avløpssektoren er redusert med minst 80 % innen 2030 sammenlignet med 1991-nivå								
AA1: Klimagassutslippet fra avfallsdeponiene er redusert med minst 80 % innen 2030 sammenlignet med 1991-nivå								
1	Kartlegge metangassutslipp fra deponi og beskrive tiltak.	Kommunalteknikk				200		Lav
2	Vurdere tiltak for å redusere metangasslekkasje på nedlagt avfallsdeponi	Kommunalteknikk	x	x	x			Høy
AA2: Produksjon av biogass til drivstoff er økt innen 2030								
3	Samarbeide om økt biogassproduksjon til drivstoff på Søndre Follo renseanlegg og Nordre Follo renseanlegg.	Kommunalteknikk				200		Høy
4	Utrede muligheten for energigjenvinning fra avløpsvann før det forlater Ås kommunes avløpsnett (Nye Dyster Eldor boligfelt).	Kommunalteknikk				300		Middels
AA3: All biorest fra biogassproduksjon brukes til gjødsel innen 2030								
5	Vurdere tiltak for å øke verdien av biorest fra avløpslam på Søndre Follo renseanlegg og Nordre Follo renseanlegg.	IKS'er (Viken fylkeskom., Biogass Oslofjord)				200		Middels
L1B: Bærekraftig matproduksjon i landbruket har økt mens klimagassutslippene er på samme nivå eller lavere sammenlignet med 2015								
1	Informere om nasjonalt tilskudd til drenering og miljøtiltak i jordbruket. (Inkl. følge opp grøfteplaner)	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x		Middels
2	Informere om økt bruk av fangvekster. (Inkl. teste tilskuddsordninger og holde seg oppdatert på ny forskning)	Follo Landbrukskontor		x	x	x		Lav
3	Prioritere bevaring av dyrka og dyrkbar mark ved behandling av arealinnspill i kommuneplanens arealdel. (Inkl. arealregnskap)	Plan, miljø og næring	x					Middels
4	Videreutvikle Smak Ås og lokale markeds plasser som REKO-ringen i kommunen med fokus på bærekraftig og lokal produsert mat.	Kultur og fritid, Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata	x	x	x	x		Lav
L2: Landbruket er fossilfritt innen 2030								
5	Kommunalt tilskudd til utarbeidelse av klima- og energiplaner på gårdsbruk	Follo Landbrukskontor	50	50	50	50		Høy
6	Styrke klimarådgivning til landbruket og bistå i planlegging av klimatiltak. Samarbeide med Klimasmart landbruk Viken. Legge til rette for kompetanseheving på solenergi i landbruket. Formidle oppdatert informasjon om metoder for økt karbonbinding i jord.	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x		Middels

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

7	Støtte opp om initiativ for å legge til rette for bedre tilgang til fossilfritt drivstoff (høykvalitets 2. generasjons biodiesel ol.)	Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata (Viken fylkeskomm.)	x	x	x	x	Lav
8	Ta i bruk ny teknologi som utvikles innen forskning og utvikling (presisjonslandbruk).	Næringen	x	x	x	x	Lav
9	Veilede landbruksnæringen om elektriske kjøretøy og biologiske drivstoff og økt bruk av solenergi.	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x	M
L3: Landbruket er en sentral aktør i overgangen til et samfunn basert på fornybare biologiske ressurser							
L3.1: Skogproduksjonen til bruk av tre som byggemateriale og bioenergi har økt innen 2030							
L3.2: Karbonbinding i skog og jord er økt innen 2030							
10	Oppfølging og kontroll av foryngelseskravet i skogbruksloven §6 forsterkes og utvides for å fremme mer klimarobuste skoger med større innslag av løvtrær.	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x	L
11	Mer informasjon om ungsogpleie, planting og annen skogkultur	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x	L
12	Prioritere ungsogpleie og suppleringsplanting med flere treslag (gjennom tildeling av midler til NMSK, samt vurdere kommunalt tilskudd).	Follo Landbrukskontor	x	x	x	x	M
13	Utvikle NMBU som utstillingsvindu for et klima- og miljøvennlig landbruk.	NMBU	x	x	x	x	M
14	Tilleggskartlegging i forbindelse med ny skogbruksplan for områder som faller utenom kartleggingen.	Follo Landbrukskontor	100				M
Sum kostnader tiltak S, AA, L i perioden 2021-2024 (i 1000 kr)			250	550	650	250	

Tiltaksliste - reduksjon indirekte utslipp

Tabell 2: Klimabudsjett for å redusere indirekte utslipp i Ås kommune

Tiltak nr.	Mål og delmål (fargete rader) og tiltak INDIREKTE UTSLIPP FELLES STRATEGIER	Ansvarlig enhet (i samarbeid med)	Gjennomføring: x = innen ordinær saksbehandling / kostnad i 1000 kr			
			2021	2022	2023	2024
ID	Generelt, Indirekte utslipp					
1	Fullelektronisk fagprogram for å redusere papirbruk og toner i kommunen	Organisasjon og fellestjeneste		x		
2	Bidra i utviklingen av NMBU og Vitenparken som visningsvindu for bærekraftsmålene.	NMBU (Plan, miljø og næring)	x	x	x	x
3	Vurdere å ta i bruk opprinnelsesgaranti for strøm i kommunen.	Økonomi	x			
4	Vurdere å trekke kommunale investeringer ut av fossil energi.	Økonomi	x			
ID1	Alle nye, offentlige bygninger er nullutslippsbygg innen 2030.					
5	Når kommunen skal prosjektere nye bygg eller gjennomføre større rehabiliteringer, skal det i forkant utredes om gjenbruk og transformasjon av stående bygningsmasse vil være et bedre alternativ enn riving og nybygg, både for klima/miljø.	Prosjekt, Eiendom	x	x	x	x
6	Ved prosjektering av nye kommunale bygg og større rehabiliteringsprosjekter skal tema innen miljø- og klima utredes og legges fram for politisk behandling (se tiltaksplan for detaljer).	Prosjekt, Eiendom	x	x	x	x
7	Bruke klimagassregnskap og livssyklus kostnader som en del av beslutningsunderlaget for miljøambisjoner for nye kommunale bygg og større rehabiliteringsprosjekter. Klimagassregnskapet skal vise nødvendige tiltak for å oppnå en utslippsreduksjon på minst 30% i forhold til et referansebygg etter bransjenormen (Tek-17).	Prosjekt, Eiendom	x	x	x	x
8	Utrede å bygge nye Åsgård skole som et forbildeprosjekt for klimavennlig bygg. Samarbeid om miljøstandarder med NMBU.	Prosjekt, Eiendom	x			
9	Oppfordre utbyggere, næring og innbyggere til klima- og miljøvennlig områdeutvikling og bygg jf. mål og tiltak i Kvalitetsprogrammet.	Plan, miljø og næring, Byggesak og geodata	x	x	x	x
10	Utrede hvordan kommunens bygningsmasse kan brukes mer effektivt for å redusere behov for nybygg og redusere driftsutgifter.	Eiendom	x			

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

11	Høyere prioritering av drift og vedlikehold av kommunens bygningsmasse for å redusere behov for nybygg og rehabilitering.	Eiendom	x	x	x	x
12	Vurdere å kreve energimerke B i bygg der kommunen inngår leieavtaler, og ved reforhandling av eksisterende avtaler.	Eiendom	x	x	x	x
ID2 Minst 65 % av husholdningsavfallet går til materialgjenvinning innen 2030.						
13	Reforhandle kontrakt for avfallshåndtering av kommunens eget næringsavfall. Etterspørre høy grad av materialgjenvinning og tilrettelegge for kildesortering i kommunens bygg.	Eiendom	200			
14	Informasjonstiltak og holdningsskapende arbeid for at innbyggerne skal sortere ulike fraksjoner riktig.	Follo Ren (Kommunalteknikk)	x	x	x	x
15	Utvikle lokale miljøhus og miljøpunkt (opprette minst 20 nye miljøpunkt i Ås kommune).	Follo Ren (Kommunalteknikk)				x
ID3 Matsvinn er redusert med 50 % innen 2030.						
16	Sette i gang et pilotprosjekt for å redusere matsvinn i Ås kommune som organisasjon. Starte med Helsedrift.	Helsedrift (PMN)	100	x	x	x
17	Utarbeide strategi med kartlegging og tiltak for å redusere matsvinn i Ås kommune som organisasjon.	Avklares	x			
18	Bidra til å redusere matsvinn ved redistribusjon av matvarer på Innbyggertorget sammen med Foodsharing NMBU.	Ås innbyggertorg	x			
ID4 Forbruk av kjøtt er redusert innen 2030.						
19	Alltid ha et plantebasert alternativ i kommunens servering ved kantiner, skoler og barnehager og institusjoner. Kommunal matservering skal være i tråd med Helsedirektoratets kostråd.	De som har ansvar for planlegging og innkjøp.	x	x	x	x
ID5 Behov for flyreiser, private og i jobbsammenheng er redusert innen 2030.						
20	Utvikle kultur- og fritidstilbud (se tiltaksplan for detaljer).	Kultur og fritid PMN	x	x	x	x
21	Utvikle og ivareta stedskvaliteter jf. Kvalitetsprogrammet (se tiltaksplan for detaljer).	Kommunalteknikk	x	x	x	x
		Plan, miljø og næring				
ID6 Deling, gjenbruk og redesign av ulike produkter har økt innen 2030.						
22	Gjenbruke og selge brukte møbler og utstyr, eks. IKT-utstyr, inkl. innkjøpsavtale for brukte kontormøbler	Økonomi (enheter som kjøper møbler)	x	x	x	x
23	Være pådriver for å etablere materialbank/gjenbruksstasjon for gjenbruk av byggematerialer.	Plan, miljø og næring (Follo-kommuner, VFK)				x
24	Ås innbyggertorg gjør innkjøp av noe utstyr som kan lånes ut til innbyggerne i Ås kommune. (Tilskudd fra Bufdir).	Kultur, idrett og fritid.	x	x	x	x

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

FS FELLES STRATEGIER							
Innkjøp							
1	Revidere kommunens anskaffelsesstrategi og anskaffelsesrutiner med mer fokus på miljø og klima (se tiltaksplan for detaljer).	Organisasjon og fellestjeneste	x				
2	Øke ressurser internt i kommunen til arbeid med miljøkrav i anskaffelser (kurse kommunens innkjøpere, rådgiving, rutineutvikling, maler m.m.)	Organisasjon og fellestjeneste	x	x	x	x	
3	Kommunen samarbeider med Felles innkjøpskontor i Follo (FIK) om strengere retningslinjer for miljøkrav i anskaffelser og i kontrakter.	Organisasjon og fellestjeneste	x	x	x	x	
4	Utrede konsekvenser av digitalisering og innkjøp av IT- utstyr for kommunens miljø- og klimafotavtrykk. Herunder vurdere hvordan kommunen kan redusere andel lagrede data for å redusere klimafotavtrykk.	Organisasjon og fellestjeneste (Follokommunene)			100		
Styringsverktøy og administrasjon							
5	Utarbeide klimagassbudsjett og klimaregnskap som del av kommunens handlingsprogram og økonomiplan og tilhørende rapportering. 2023: Utrede hva det vil koste for kommunen å være klimanøytral i 2050.	Økonomi	x	x	50	x	
6	Bruke og utvikle kommunens styringssystem og digitale verktøy (Framsikt) til miljøstyring og klimabudsjett.	Organisasjon og fellestjeneste	x	x	x	x	
7	Videreføre tilbudet om gratis Miljøfyrtårnsertifisering av bedrifter i Ås.	Plan, miljø og næring	x	x	x	x	
8	Lage tiltaksbank med forslag som har kommet inn i medvirkningsprosessen som ikke er tatt med i planen.	Plan, miljø og næring	x				
Holdningsskapende arbeid							
9	Lag, foreninger og virksomheter som mottar støtte (indirekte eller direkte) fra Ås kommune (så som idrettslag, barnehager o.l.) skal oppfordres til å jobbe for redusert klima- og energibelastning fra sin virksomhet. Form, mål og måloppnåelse for dette arbeidet er en del av enhetens årsrapport.	Alle som gir støtte eller tilskudd.	x	x	x	x	
10	Ta i bruk Ås kulturhus og bibliotekene som forum for debatt og diskusjon, veiledning og informasjon.	Kultur, idrett og fritid	x	x	x	x	
11	Vurdere å gjennomføre aktuelle kampanjer og konkurranser om bærekraftig forbruk, delingskultur og reduksjon av klimagasser.	Kultur, idrett og fritid (Service og komm.)			100		
12	Barnehage: Legge stor vekt på Rammeplanens føringer for bærekraftig utvikling blant annet ved å tilrettelegge for at prosjekter som gjennomføres med barna, belyser klima og bærekraft. Skole: Legge stor vekt på læreplanverket LK20s føringer for bærekraftig utvikling. (Se tiltaksplan for detaljer).	Styrer i barnehagene, rektor på skolene	x	x	x	x	
13	Barnehagene og skolene vil tilrettelegge for at prosjekter belyser klima og bærekraft. (Se tiltaksplan for detaljer).	Styrer i barnehagene, rektor på skolene	x	x	x	x	
14	Samarbeide med NMBU og Vitenparken om pedagogiske opplegg om klima og bærekraft.	Grunnskole	x	x	x	x	

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Samarbeid med andre						
15	Vurdere å delta i næringsnettverket Klimapartnere.	Plan, miljø og næring (Viken fk., NMBU, næringsliv)	30	30	30	
16	Legge mer vekt på klima og grønt næringsliv v/rullering av kommunens næringsstrategi (inkl. redusere matsvinn, sirkulærøkonomi).	Plan, miljø og næring (næringsliv)	x			
17	Legge til rette for flere muligheter for gjenbruk: Mat, møbler, fikselaug og lignende initiativer fra frivillige.	NMBU, Follo Ren (PMN, næringsliv)	x			
18	Støtte opp om evt. initiativ for å opprette senter/prosjekt for sirkulærøkonomisk næringsliv og oppstartsbedrifter i Ås sentralområde etter modell fra Vollebekk fabrikker i Oslo.	Plan, miljø og næring (Viken fk.), NMBU, Follo Ren, Næringsliv	x			
Sum kostnader tiltak i perioden 2021-2024 (i 1000 kr)			300	130	180	30

Rapportering og måloppnåelse

Ås kommune vil følge utviklingen i gjennomføring av tiltakene og i faktiske utslippsreduksjoner i årene fremover. Miljødirektoratets klimastatistikk gir oversikt over status for klimagassutslippene for ulike sektorer. Denne statistikken offentliggjøres ett til to år etter det aktuelle året. Kommunen vil presentere denne statistikken som grunnlag for årlig klimabudsjett. Se [klimaregnskap for Ås kommune 2017-2018](#) for detaljer om utslipp og status for Ås kommune som samfunn, basert på nasjonal og regional utslippsstatistikk.

I tillegg til rapportering på status på gjennomføring av tiltak i tertialrapportene, vil kommunen presentere resultatindikatorer for Ås kommune som virksomhet i årsmeldingen. Resultatindikatorene viser hva som er oppnådd og kan være både kvantitative (f.eks. antall nullutslippsbiler i kommunens bilpark) og kvalitative (f.eks. arealplanlegging som bidrar til mindre bilkjøring). Denne rapporteringen vil vise hvor det er behov for styrket innsats, og legges til grunn for neste års klimabudsjett.

Resultatindikatorer

Tabell 3 viser resultatindikatorer for Ås kommune som virksomhet som skal brukes i rapporteringen på klimabudsjettet. Indikatorer der vi i dag ikke har et system for å innhente data er vist i tabell 4. Disse er ikke med i indikatorsettet nå, men blir inkludert når vi får et effektivt system for rapportering.

Tabell 3. Indikatorer direkte utslipp og energiforbruk/produksjon for Ås kommune som virksomhet

Indikatorer	Kilde	Siste tall
Antall nullutslippskjøretøy (andel).	Virksomhetene	2020: 6 kjøretøy (av 97)
Antall elsykler/sykler til bruk i tjenesten	Virksomhetene	2020: 2-3 elsykler, 1 vanlig sykkel
Antall ladestasjoner ved kommunens formålsbygg og arbeidsplasser.	Kommunalteknikk	2020: 20 ladestasjoner
Prosjekter med fossilfri/utslippsfri bygg- og anleggsplass (reduksjon i utslipp i prosjektet)	Enhet Prosjekt	2020: Ingen
Energiforbruk elektrisitet i kWh totalt (kommunale bygg, veilys/lysløype og VA-anlegg)	Enhet Eiendom	2019: 24 707 783 kWh (Bygg: 15 118 609, Veilys: 3 163 603, VA-anlegg: 2 786 102)
Energiforbruk i kWh totalt (elektrisitetsforbruk, fjernvarme og fyringsolje)	Enhet Eiendom	2019: 27 777 725 kWh
Energiproduksjon, solkraft	Enhet Eiendom	2020: Ingen anlegg.
Avfallsvolum næringsavfall	Avfallsselskap	2019: 391350 kg (alle bygg/virksomheter).
Andel næringsavfall som går til materialgjenvinning (evt. antall fraksjoner).	Avfallsselskap.	2019: 18,6% sorteringsgrad
Antall gårdsbruk som har fått veiledning om klima- og energiplan.	Follo Landbrukskontor	Ingen p.t.

Tabell 4. Indikatorer som bør utvikles for Ås kommune som virksomhet

Forslag til indikatorer	Direkte utslipp:	Indirekte utslipp:
Reduksjon i utslipp fra arbeidsreiser	CO2e	
Klima- og miljøvennlige formålsbygg og rehabilitering		Antall prosjekter, estimert effekt CO2e
Energiforbruk i kWh pr kvadratmeter (temperaturjustert),		CO2e /kWh
Arealplanlegging som bidrar til mindre bilkjøring	Kvalitativ beskrivelse	
Andel matsvinn i kommunen som virksomhet		Kg
Gjennomførte holdningsskapende kampanjer og informasjonstiltak		Antall kampanjer, deltakelse
Innkjøp: Stille miljøkrav i anskaffelser		Type og antall miljøkrav
Redusert kjøttforbruk		Kg

7 Økonomiske rammer

I dette kapittelet beskrives kommunens økonomi og utvikling av sentrale nøkkeltall for planperioden. Først vises hovedoversikten over kommunens samlede driftsbudsjett. Deretter beskrives driftsinntekter, driftsutgifter, finanser og avsetninger i egne delkapitler.

Til sist i kapittelet vises også utviklingen fordelt på tjenesteområdene.

§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Rammetilskudd	-462 035	-473 273	-473 570	-455 053	-455 122	-455 192
Inntekts- og formuesskatt	-611 725	-625 200	-653 870	-668 639	-678 271	-687 902
Eiendomsskatt	-34 671	-35 500	-58 000	-78 500	-79 000	-79 000
Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-42 026	-38 471	-36 253	-34 809	-34 809	-34 809
Overføringer og tilskudd fra andre	-195 297	-132 696	-129 319	-128 119	-128 119	-128 119
Brukerbetalinger	-72 895	-75 581	-68 951	-77 491	-88 570	-95 988
Salgs- og leieinntekter	-123 441	-114 459	-121 920	-127 897	-128 147	-128 147
Sum driftsinntekter	-1 542 089	-1 495 180	-1 541 883	-1 570 508	-1 592 038	-1 609 157
Lønnsutgifter	785 406	757 872	740 041	745 899	752 109	757 024
Sosiale utgifter	206 099	195 612	176 218	197 517	197 517	197 517
Kjøp av varer og tjenester	429 950	405 050	465 366	460 573	471 494	476 040
Overføringer og tilskudd til andre	68 694	55 480	55 306	54 827	54 327	53 327
Avskrivninger	87 212	81 883	95 515	101 469	106 695	117 100
Sum driftsutgifter	1 577 360	1 495 898	1 532 445	1 560 285	1 582 142	1 601 008
Brutto driftsresultat	35 271	718	-9 438	-10 224	-9 897	-8 150
Renteinntekter	-21 632	-16 018	-5 809	-5 809	-5 809	-5 809
Utbytter	-19 742	-7 210	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Renteutgifter	46 805	58 286	22 432	22 186	24 643	27 051
Avdrag på lån	80 600	64 576	85 000	87 300	87 200	97 000
Netto finansutgifter	86 031	99 634	95 623	97 677	100 034	112 242
Motpost avskrivninger	-87 212	-81 883	-95 515	-101 469	-106 695	-117 100
Netto driftsresultat	34 090	18 469	-9 330	-14 016	-16 558	-13 008
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	4 531	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	6 922	-10 390	-19 827	-4 521	-942	2 379
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	224	-8 079	29 157	18 537	17 500	10 629
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	11 677	-18 469	9 330	14 016	16 558	13 008
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	45 768	0	0	0	0	0

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud. i fjor 2020	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Skatt på inntekt og formue	-611 725	-625 200	-653 870	-668 639	-678 271	-687 902
Ordinært rammetilskudd	-462 035	-473 273	-473 570	-455 053	-455 122	-455 192
Eiendomsskatt verker og bruk	-34 673	-35 500	-38 000	-38 500	-39 000	-39 000
Integreringstilskudd	-19 828	-16 771	-15 169	-13 725	-13 725	-13 725
Vertskommunetilskudd	-16 324	-12 500	-14 130	-14 130	-14 130	-14 130
Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd	-4 676	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Eiendomsskatt boliger	0	0	-20 000	-40 000	-40 000	-40 000
Sum sentrale inntekter	-1 149 261	-1 169 244	-1 220 739	-1 236 047	-1 246 248	-1 255 949

Skatt og rammetilskudd

Anslag på frie inntekter

Vedtatt budsjett for 2021 viser frie inntekter pålydende 1 127 mill. kr. Økningen er på 9 mill. kr fra rådmannens budsjettforslag på 1 118 mill. kr. Endringen skyldes ekstraordinære koronamidler som øker rammetilskuddet i 2021. Skatteanslaget er nedjustert med 10 mill. kr, samtidig er rammetilskuddet økt med ca. 19 mill. kr. Ekstraordinært rammetilskudd er innarbeidet med ettårig virkning.

Rådmannen har i budsjettforslaget for Ås kommune innarbeidet statsbudsjettets anslag på frie inntekter. I statsbudsjettet er det anslått at Ås kommune får 1 118 mill. kr i skatt og rammetilskudd. Anslaget innebærer en nominell vekst for Ås kommune fra 2020 til 2021 på 3,5 prosent. I samme periode er anslått landsgjennomsnittlig vekst på 3,0 prosent.

Veksten i frie inntekter er regnet fra anslag på regnskap for 2020 i statsbudsjettet 2021. Da de endelige skatteinntektene for 2021 ikke er kjent før januar 2022, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene for 2021 vil være. Det presiseres derfor at det angitte nivået på frie inntekter er et anslag.

I anslaget er det tatt utgangspunkt i nivået på skatteinntektene i 2019. For den enkelte kommune er skatteanslaget for 2021 deretter framskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Det betyr at det blir forutsatt en lik skattevekst per innbygger, med fordeling som i 2019.

Regjeringen har egen nettside som beskriver nærmere kommunens frie inntekter. Hvis du vil lese mer om beregning av skatt og rammetilskudd for Ås kommune 2021 kan du følge vedlagt link.

[regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

KS prognosemodell

Kommunenes sentralforbund(KS) sin prognosemodell anslår skatteinngangen basert på fremskriving av gjennomsnittlig skatteinngang de tre siste årene. Dermed vil ikke utslag et enkelt år, få like stor effekt. KS prognosemodell anslår 1 123 mill. kr i frie inntekter. Skatt per innbygger er forutsatt å ligge på 95,8 % av landssnittet.

Rådmannen har i budsjettforslaget lagt til grunn skatteanslaget i statsbudsjettet og budsjettetert samlede frie inntekter med 1 118 mill. kr.

Lønns- og prisvekst

Samtidig er prisvekst og lønnsvekst beregnet til 2,7 %. I realiteten er derfor effekten av regjeringens forslag til statsbudsjett en økning utover lønns- og prisvekst for Ås kommune på 0,8%.

Dette skal dekke økte demografikostnader, samt økte finans- og driftskostnader knyttet til nye investeringer

Utgiftsbehov

Ås kommune har et beregnet utgiftsbehov på 94,17 % av landsgjennomsnittet i 2021 mot 93,83 % i 2020. Utgiftsbehovet er et anslag på hvor mye det vil koste for kommunene samlet å gi velferdstjenester til innbyggerne sine. Gjennom utgiftsutjevningen omfordes innbyggertilskuddet mellom kommunene ved hjelp av behovsindksen. Midler omfordes fra kommuner med lavt beregnet utgiftsbehov til kommuner med høyt beregnet utgiftsbehov. Utgiftsutjevningen skal gi kompensasjon for forskjeller i utgiftsbehov som kommunene ikke kan påvirke selv. Ås kommune får i statsbudsjettet et trekk som følge av lavt utgiftsbehov på 66 mill. kr.

Veksttilskudd

Veksttilskuddet tildeles kommuner som gjennom den siste treårsperioden har hatt en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst på 1,4 prosent eller mer. I tillegg må kommunene ha skatteinntekter under 140 prosent av landsgjennomsnittet for de siste tre år.

Veksttilskuddet tildeles som et fast beløp på 62 252 kroner per nye innbygger ut over vekstgrensen.

Ås kommune har de siste tre år hatt skatteinntekter på 94,2 % av landsgjennomsnittet og en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst på 2,28 %.

Ås kommune får **11,2 mill. kr kroner** i veksttilskudd i 2021. Veksttilskuddet var på 11 mill. kr i 2020. KS har beregnet at veksttilskuddet reduseres til 3,5 mill. kr i 2022. Men dette avhenger av hva befolkningsveksten blir i år.

Andre sentrale inntekter

Eiendomsskatt på næringsbygg, verk og bruk

For eiendomsskatt på næringsbygg og verk og bruk er det lagt til grunn en skattesats på 7 promille for 2021 og utover i perioden. Budsjettet eiendomsskatt i 2021 er 38 mill. kr.

Stortinget vedtok i 2017 nye regler for eiendomsbeskatning av verk og bruk. Etter de nye reglene skal produksjonsutstyr og – installasjoner fra 2019 ikke inngå i eiendomsskattegrunnlaget. Endringen skjer gjennom en gradvis nedtrapping over 7 år. For Ås kommune betyr dette at inntektene fra eiendomsskatt reduseres med ca. 200 000 kr per år til 2025. Samtidig er det forventet en vekst i næringsbygg i perioden som tilsvarer økte skatteinntekter på ca. 700 000 kr årlig. Det er derfor budsjettet med netto økning av eiendomsskatt med 0,5 mill. kr årlig.

Eiendomsskatt på bolig og fritidseiendommer

Det er innarbeidet eiendomsskatt på bolig og fritidseiendommer med 1 promille i 2021 og 2 promille fra og med 2022. Det er forutsatt 1 mill. kr i bunnfradrag. Skattesatsen gir 20 mill. kr i økte inntekter i 2021 og 40 mill. kr årlig i perioden 2022-24. Tallene er et forsiktig anslag over kommunens inntekter fra eiendomsskatt og er basert på beregninger og formuesgrunnlag gjeldende for skatteåret 2020. Formesgrunnlaget for 2021 foreligger først ved slutten av 2020. Med gjeldende forutsetninger vil gjennomsnittlig skatt per bolig utgjøre ca. 3 800 kr.

Investeringskompensasjon

Anslaget for investeringskompensasjon fra Husbanken og Utdanningsdirektoratet settes til 6,2 mill. kr basert på fjorårets beregning. Kompensasjon for renteutgiftene baserer seg på den flytende renten i Husbanken.

Vertskommunetilskudd

Vertskommunetilskuddet for psykisk utviklingshemmede er budsjettert med en forutsetning om at 6 brukere faller inn under ordningen. Vertskommunetilskuddet er redusert pga bortfall av en bruker i 2020. Dette gir kommunen reduserte inntekter fra og med 1.1.2021. Samlet tilskudd reduseres fra 16,5 mill. kr til 14,1 mill. kr

Integreringstilskudd

Det er budsjettert med integreringstilskudd på 16,2 mill. kr i 2021. Det er da forutsatt 19 nye bosettinger i 2021. Antall nye bosettinger forventes å ligge omtrent på dette nivået årlig i planperioden. Høye bosettingstall de siste årene har bidratt til at kommunen har hatt et høyt nivå på integreringstilskudd de senere årene. Dette nivået må forventes å gå noe ned i planperioden som følge av at nye bosettinger stabiliseres på et lavere nivå fremover.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud. i fjor 2020	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Pensjon og premieavvik	-17 244	-31 544	-46 871	-25 362	-25 362	-25 362
Lønnsreserve og andre kostnader	0	18 152	29 402	29 402	29 402	29 402
Innsparingskrav som ikke er spesifisert/fordelt	0	0	0	0	0	0
Sum sentrale utgifter	-17 244	-13 392	-17 469	4 040	4 040	4 040

Pensjon og premieavvik

Ansatte i Ås kommune har ulike pensjonsordninger, avhengig av yrkesfaglig tilhørighet. For pensjonsordningene er det på enhetene budsjettert med 16 % i premiesats for ansatte med pensjon i KLP, og 11,55 % for ansatte med pensjon i SPK.

KLP varsler at kundene vil få tilført et betydelig ekstra beløp på til sammen rundt 20 milliarder kroner til premiefondet i 2021. Årsaken er frigjøring av premiereserver fordi avsetningskravet til fremtidige alderspensjoner er redusert. Midlene kan kun brukes til å dekke pensjonspremie. For Ås kommune utgjør det et anslag på tilbakebetaling på kommunens premiefond på 77,5 mill. kr. Et foreløpig estimat på avkastningen av disse midlene vil være ca. 2,5 mill. kr årlig. Rådmannen vil komme tilbake med en nærmere gjennomgang av hvordan midlene på premiefond kan forvaltes og disponeres.

Det er budsjettert med bruk av premiefond i KLP på 15 mill. kr. Årets premieavvik er budsjettert til en inntekt på 26,5 mill. kr og amortisert premieavvik (fjorårets premieavvik som skal betales påfølgende år) er budsjettert som en utgift på 8,7 mill. kr. Det er satt av en negativ reserve på 9,8 mill. kr da det er anslått en redusert pensjonskostnad i 2021 som følge av lav lønnsvekst og KLPs tilbakebetaling.

Pris- og lønnsvekst

Tallene for planperioden legges fram i faste 2021priser, mens tall for 2020 og senere år er i løpende

priser. I statsbudsjettet for 2021 er det lagt til grunn en samlet pris- og lønnsvekst (deflator) på 3,1% fra 2020 til 2021 for kommunesektoren.

Det er budsjettert med 2,7 % lønnsvekst. Overhenget er anslått til 0,3 %, En reserve på 1,9 % er satt av til dekning av lønnsforhandlingene 2021.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud. i fjor 2020	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Renteinntekter og utbytte	-5 763	-10 418	-7 209	-7 209	-7 209	-7 209
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	43 469	52 686	23 832	23 586	26 043	28 451
Avdrag på lån	80 600	64 576	85 000	87 300	87 200	97 000
Utbytte	-19 742	-7 210	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Renteutgifter lån til videre utlån	3 131	5 600	5 600	5 600	5 600	5 600
Renter på lån til videre utlån	-3 047	-5 750	-5 750	-5 750	-5 750	-5 750
Netto	98 648	99 484	95 473	97 527	99 884	112 092
finansinntekter/finansutgifter						
Finansutgifter i tjenesteområdene	-12 755	0	0	0	0	0
Totale finansutgifter	85 893	99 484	95 473	97 527	99 884	112 092

Renteinntekter på likviditetsforvaltning

For å oppnå bedre avkastning på kommunens likviditetsoverskudd har Ås kommune plassert overskuddslikviditet i pengemarkedsfond, korte obligasjonsfond og bankinnskudd utenfor konsernkonto. Alle plasseringer er foretatt innenfor rammene til kommunens finansreglement. Kommunens likviditet er midler fra kommunens bundne og ubundne fond, samt ubrukte låneopptak. Renteinntektene avhenger av beholdningen på likviditet som igjen avhenger av fremdriften i investeringsprosjekter. Med forventet gjennomsnittlig beholdning for 2020 på ca. 480 mill. kr vil gjennomsnittlig rente på likviditetsporteføljen på ca. 1,4 % gi ca. 7,2 mill. kr i renteinntekter.

Renteutgifter og avdrag på lån

Netto økning i lånegjelden er på ca. 191 mill. kr i 2021, låneopptaket til investeringer utgjør 276 mill. kr og betaling av avdrag utgjør 85 mill. kr.

Budsjettert låneopptak for perioden 2021 til 2024 er på ca. 734 mill. kr. og samlet netto låneøkning er 536 mill. kr i planperioden.

I planperioden øker årlige avdrag fra ca 81,6 mill. kr i revidert budsjett 2020 til 97 mill. kr i 2024. Samtidig reduseres renteutgiftene fra ca 40 mill. kr i revidert budsjett 2020 til 28 mill. kr i 2024. Utløp av fastrenteavtaler våren 2021 bidrar til redusert rentenivå på kommunens låneportefølje. I tillegg er det budsjettert en med et lavt rentenivå for hele planperioden basert på markedets forventning.

Rente til kommunen fastsettes ut fra nivået på 3 måneders [NIBOR-rente](#) med påslag for margin. Kommunalbanken har i dag et påslag på 0,6% for langsiktige lån. For sertifikat og obligasjonslån er det lavere påslag.

Norges Bank holdt som ventet renten uendret på rentemøtet 24. september 2020 og gjentok budskapet fra tidligere rentemøter at det er utsikter til at styringsrenten blir liggende på dagens nivå en god stund framover.

De årlige rentekostnadene er beregnet i Kommunalbankens lånemodul. Den tar utgangspunkt i faktisk låneportefølje, justert for nye låneopptak og markedets forventede renteutvikling og forventet påslag på de ulike år. Med et antatt gjennomsnittlig påslag på 0,4 % kan følgende rente på flytende lån legges til grunn:

År	2021	2022	2023	2024
Rentesats	0,7 %	0,85 %	1,2 %	1,4 %

Flytende lån er sensitive for endringer i rentenivå og endringer i bankenes påslag av margin. En renteøkning fra 1,4 % til 2,4% i 2024 vil kunne medføre ca 25 mill. kr i netto økte finanskostnader. Anslagene tar utgangspunkt i markedets forventede renteutvikling. Det er stor usikkerhet knyttet til anslagene og det er stor sannsynlighet for at rentene kan bli noe høyere.

Forvaltning av finansielle anleggsmidler

Midler fra salg av Søndre Follo Energiverk (SFE) er plassert i rente- og aksjemarkedet. For at dette skal være lønnsomt på lang sikt må avkastningen på midlene være høyere enn kommunens lånekostnader.

Avkastningen på e-verksmidlene har i snitt vært på 5,76 % i de 19 årene midlene har vært plassert i kapitalmarkedet. I samme periode har kommunens gjennomsnittlige lånerente ligget på 3,5. Midlene har dermed gitt 2,2 % i gjennomsnittlig meravkastning i perioden i forhold til å nedbetale lån.

For 2021 er det budsjettet med en avkastning på 6 mill. kr. årlig, tilsvarende et avkastningskrav på ca 3,2 %.

Avkastningen av E-verksmidlene påvirkes av kurssvingninger selv om aksjeandelen er lav. Kommunen må ha buffere for å dekke år med dårlig avkastning. De årene kommunen oppnår høy avkastning bør derfor bufferen styrkes for å kunne møte svingninger i avkastningen uten at dette trenger å få direkte følger for driften.

Lån til videre utlån

Kommunens årlige låneopptak til startlån er budsjettet til 40 mill. kr.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. bud. i fjor 2020	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Avsetning til generelt disposisjonsfond	15 086	0	28 477	17 856	16 819	9 948
Avsetning til tap på utlån til videre utlån	530	530	530	530	530	530
Avsetninger til bundne driftsfond	0	300	300	300	300	300
Bruk av disposisjonsfond generelt	-626	-8 759	0	0	0	0
Netto avsetninger	14 990	-7 929	29 307	18 687	17 650	10 779
Netto avsetninger i tjenesteområdene	-7 844	-10 540	-19 977	-4 671	-1 092	2 229
Totale avsetninger	7 146	-18 469	9 330	14 016	16 558	13 008

Kommunens samlede disposisjonsfond utgjør kommunens reserve mot uforutsette hendelser. Når det avsettes til fond styrkes kommunens sparing og buffer, når kommunen bruker av fond brukes det av tidligere oppsparte midler og økonomien svekkes. Kommunens samlede disposisjonsfond vil med

utgangspunkt i revidert budsjett 2020 være på om lag 91,8 mill.kr ved inngangen til planperioden. Dette tilsvarer i overkant av 6% av brutto driftsinntekter. Kommunens disposisjonsfond vil med foreslåtte rammer styrkes med 73 mill. kr gjennom planperioden til 165 mill. kr i 2024.

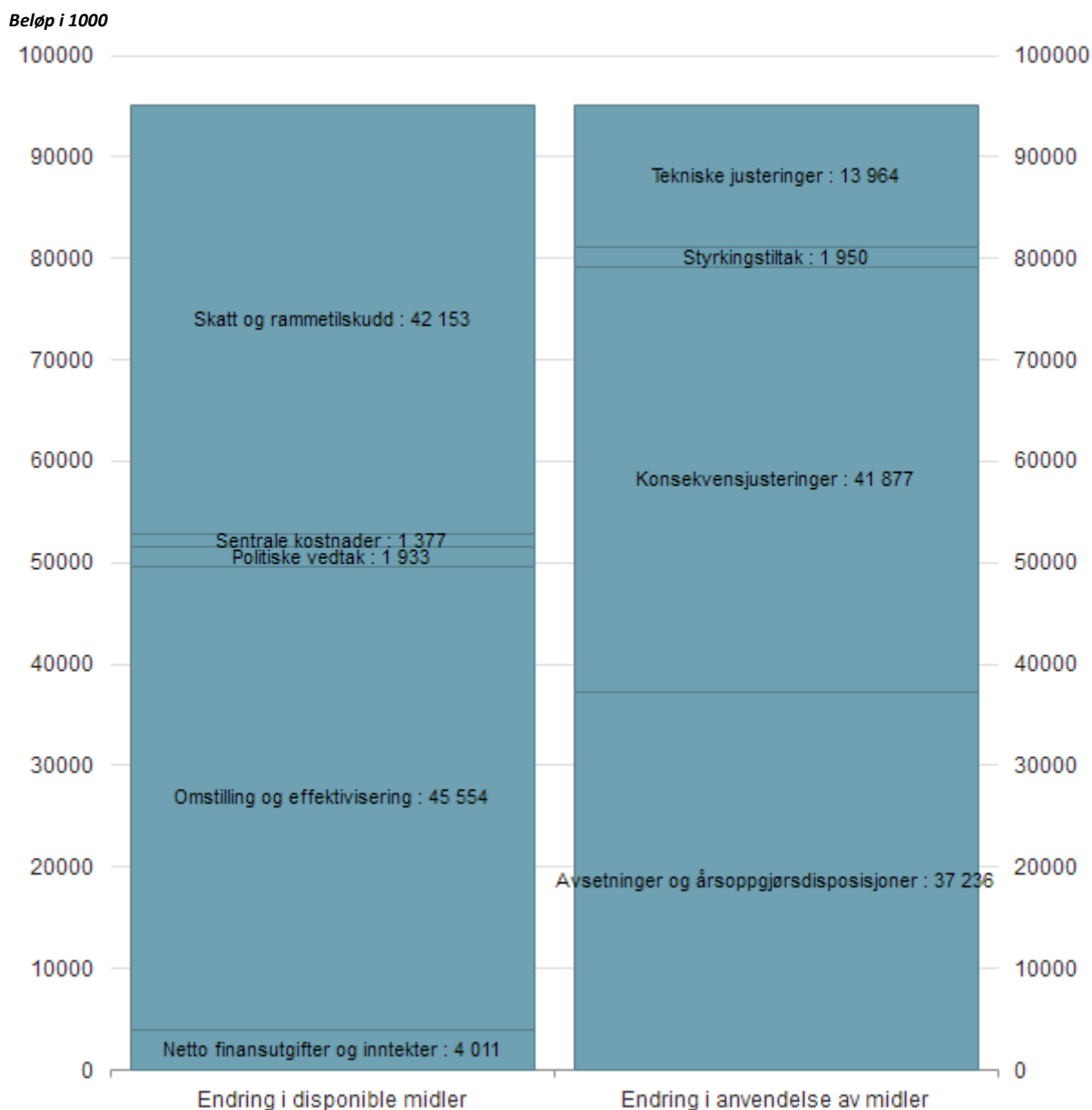
Kommunens disposisjonsfond består av flere underfond.

- Generelt disposisjonsfond vil ved utgangen av 2020 være på 52 mill. kr. Generelt disposisjonsfond er normalt det fondet som mer- og mindreforbruk salderes mot ved årets slutt. Ved utgangen av planperioden vil fondet styrkes med 73 mill. kr.
- Vedlikeholdsfondet er satt av for å gjennomføre vedlikehold i tråd med vedlikeholdsplanen. Fondet er i 2020 pålydende 7,8 mill. kr.
- Rentebufferfondet er på 5 mill. kr og skal være en buffer mot uforutsett renteøkning. Kommunen har i finansreglementet vedtatt å ha en høy andel flytende rente fordi dette er mest lønnsomt på sikt. Historisk har også dette vist seg å være lønnsomt. Dersom kommunen har egne rentebufferfond kan kommunen ha finansiell evne til å takle en renteoppgang selv med en stor andel flytende renter.
- SFE-midler – bufferfond er et disposisjonsfond som er bygd opp med meravkastning fra E-verksmidler. Fondet utgjør 19,4 mill. kr og skal være en buffer for å dekke tap i år med negativ kapitalavkastning.
- Øvrige mindre disposisjonsfond utgjør samlet 6,5 mill. kr.

Alle disposisjonsfondene kan benyttes både til drift og investeringer.

Disponering av driftsrammen

Driftsbudsjettet - endring i disponible midler og anvendelse

Søylen til venstre viser endring i kommunens disponible midler (økt handlingsrom) fra 2020 til 2021. Søylen til høyre viser hvordan handlingsrommet er anvendt.

Endring i disponible midler

Kommunen får økte skatteinntekter og økt rammetilskudd med tilsammen 42,2 mill. kr. Eiendomsskatt på bolig utgjør 20 mill. kr av denne økningen. Sentrale kostnader er redusert med til sammen 1,4 mill. kr. Den største endringen som gir økt handlingsrom ligger til omstilling og effektiviseringstiltak som tilsammen utgjør 45,5 mill. kr. Samlede netto finansposter er redusert med 4 mill. kr. Nettoeffekten av kommunestyrets vedtak øker handlingsrommet med 1,9 mill. kr.

Endring i anvendte midler

Den største kostnadsøkningen er konsekvensjusteringer med 41,9 mill. kr. Dette er de samlede konsekvensjusteringer for å opprettholde tjenestetilbudet på samme nivå i 2021 som i 2020. I tillegg ligger driftskostnader knyttet til nye arealer som konsekvensjusteringer. Tekniske justeringer som innbefatter avskrivninger og indeksreguleringer utgjør 14 mill. kr. De samlede styrkingstiltakene utgjør 2 mill.kr. Posten avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner viser at kommunen fra 2020 til 2021 øker sparingen med 37,2 mill. Fra bruk av disposisjonsfond på -8,1 mill.kr i 2020 til avsetninger til disposisjonsfond på 29,2 mill.kr i 2021. Over 1/3 av kommunens økte handlingsrom fra 2020 til 2021 brukes dermed til sparing (avsetninger).

Driftsbudsjett - endringer per tjenesteområde

Tabellen nedenfor viser endringer fra opprinnelig budsjett 2020 til opprinnelig budsjett 2021 per tjenesteområde. *Realendringer* viser summen av styrkinger og omstilling og effektivisering sett opp mot opprinnelig budsjett 2020. *Sum endring* inkluderer også konsekvensjusteringene i endringsprosenten.

Tjeneste	Oppr.bud. 2020	Tekniske justeringer	Konsekvensjusteringer	Styrking	Omstilling og effektivisering	Politiske vedtak	Budsjett 2021	Real- endring	Sum endring i %
01.Barnehage	171 066	2 792	5 250	-	-6 355	600	173 354	↓ -3,4 %	⇒ -0,3 %
02.Grunnskoleopplæring	242 414	-1 318	6 058	-	-6 790	3 300	243 664	↓ -1,4 %	⇒ 1,1 %
03.Kultur-, idrett- og fritidstjenester	33 543	536	-337	-	-2 510	20	31 252	↓ -7,4 %	↓ -8,4 %
04.Kommunehelse	62 808	3 674	2 396	-	-1 350	-1 959	65 569	↓ -5,3 %	⇒ -1,5 %
05.Barnevern	35 286	172	350	-	-1 000	-	34 808	↓ -2,8 %	↓ -1,8 %
06.Sosiale og arbeidsrettede tjenester	47 573	2 756	2 650	-	-3 420	400	49 958	↓ -6,3 %	⇒ -0,8 %
07.Tjenester til hjemmeboende	153 108	897	10 000	100	-8 075	100	156 130	↓ -5,1 %	⇒ 1,4 %
08.Pleie og omsorgstjenester i institusjon	167 356	176	5 500	100	-9 180	-	163 951	↓ -5,4 %	↓ -2,1 %
09.Fysisk planlegging, natur og nærmiljø	13 155	-461	650	1 750	-1 600	450	13 944	↑ 4,6 %	↑ 9,5 %
10.Administrasjon og styring	83 357	2 998	5 828	-	-1 524	100	90 759	↓ -1,7 %	↑ 5,3 %
11.Eiendomsforvaltning og utleie	127 405	11 175	8 332	-	-3 175	300	144 037	↓ -2,3 %	↑ 4,3 %
12.Samferdsel	19 833	1 271	250	-	-575	-100	20 679	↓ -3,4 %	↓ -2,1 %
13.Brann og ulykkesvern	13 049	-6	1 556	-	-	-	14 599	⇒ 0,0 %	↑ 11,9 %
14.Vann, avløp og renovasjonstjenester	560	3 165	-6 852	-	-	-	-3 127	⇒ 0,0 %	
15.Felles inntekter og utgifter	-1 170 514	-13 862	246	-	-	-5 144	-1 199 578	⇒ 0,4 %	⇒ 0,4 %
Sum	-	13 964	41 877	1 950	-45 554	-1 933	-		

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Økonomiplan 2021-2024 for tjenesteområdene.

Tjeneste	Regnskap 2019	Oppr.bud 2020	Budsjett 2021	Økplan 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Endring 2021-24
01.Barnehage	164 228	171 066	173 354	174 231	177 292	177 292	↑ 2,3 %
02.Grunnskoleopplæring	243 331	242 414	243 664	243 700	243 960	243 960	→ 0,1 %
03.Kultur-, idrett- og fritidstjenester	35 227	33 543	31 252	31 258	31 335	31 185	→ -0,2 %
04.Kommunehelse	59 445	62 808	65 569	66 005	66 054	66 054	→ 0,7 %
05.Barnevern	43 561	35 286	34 808	34 960	35 466	35 466	↑ 1,9 %
06.Sosiale og arbeidsrettede tjenester	50 426	47 573	49 958	50 127	50 327	50 027	→ 0,1 %
07.Tjenester til hjemmeboende	151 127	153 108	156 130	157 794	159 826	161 826	↑ 3,6 %
08.Pleie og omsorgstjenester i institusjon	185 497	167 356	163 951	167 617	171 364	174 964	↑ 6,7 %
09.Fysisk planlegging, natur og nærmiljø	14 764	13 155	13 944	13 674	13 549	13 799	→ -1,0 %
10.Administrasjon og styring	78 804	83 357	90 759	91 237	93 294	92 894	↑ 2,4 %
11.Eiendomsforvaltning og utleie	145 511	127 405	144 037	151 835	154 942	167 362	↑ 16,2 %
12.Samferdsel	21 297	19 833	20 679	20 835	21 333	21 393	↑ 3,5 %
13.Brann og ulykkesvern	13 291	13 049	14 599	14 593	14 587	14 587	→ -0,1 %
14.Vann, avløp og renovasjonstjenester	984	560	-3 127	-1 550	-3 081	-5 792	↑ 85,2 %
15.Felles inntekter og utgifter	-1 207 493	-1 170 514	-1 199 578	-1 216 316	-1 230 248	-1 245 017	↑ 3,8 %
SUM	-	-	-	-	-	-	

8 Investeringer

Ås kommune har de siste årene gjennomført flere store investeringer og flere investeringer pågår eller er under planlegging. Investeringsplanen for 2021-24 er nedjustert noe sammenlignet med tidligere planer. Svak økonomi og redusert og utsatt befolkningsvekst begrenser handlingsrommet.

Ferdigstillelse av bygg medfører en stor økning i avdrag. Sammen med økte rentekostnader som følge av nye låneopptak påvirker dette driftskostnadene og følgelig driftsresultatet i stor grad. I en periode hvor veksten og inntektene ikke øker vil rådmannen fortsatt se på muligheter til å redusere investeringstakten der det er mulig.

Investeringsbudsjettet

I henhold til ny kommunelov fra 2020 fremstilles alle prosjektrammer og budsjettall inkl. merverdiavgift. Unntatt fra dette er prosjekter innenfor selvkostområdet (VAR). Disse prosjektene vises fortsatt eks. mva.

I rådmannens forslag ligger det investeringer i planperioden for 1,06 mrd. kr. inkl mva. De fleste av disse investeringene, og nivået på dem, er allerede vedtatt i tidligere handlingsprogram.

Enkelte større investeringer er nedskalert (Sentrumsplan), forskøvet eller tatt ut (Omsorgsboliger i Nord, Dr.sødrings vei, Sjøskogen). I tillegg er det betydelige reduksjon i investeringer i IKT. Dette skyldes både at Stor-Follo IKT er etablert, samt at flere IKT-prosjekter ikke lenger klassifiseres som investeringer men i stedet er driftskostnader. For eksempel er kostnader knyttet til rulling av nettbrett i skolene og utrulling av velferdsteknologi nå i stor grad omklassifisert til driftsbudsjettet.

De største investeringene i planperioden er:

- Nye Åsgård skole (ferdig 2023)
- Utvidelsen av Moer sykehjem (ferdig 2021)
- Flerbrukshall ÅS VGS (ferdig 2022)
- Infrastruktur Ås sentrum
- Investeringer i vann og avløp, samt reservevannforskylning.

Låneopptaket i rådmannens forslag til investeringer i perioden er total sett 734 mill. kr. (sett vekk fra startlån) Gjeldsgraden endrer seg fra 109% i 2019 til 142% i 2024. Dette er en veldig høy gjeldsgrad langt over handlingsregelen for lånegjeld.

Nedenfor presenteres rådmannens forslag til investeringer per tjenesteområde. Tabellen viser planlagt ferdigstillelsesår, prosjektets totalramme inkl. mva, og forventet kostnad per år i planperioden. I tillegg er det informasjon om forventet ekstern finansiering på prosjektet utover momskompensasjon.

Ved å klikke på prosjektnavnet (eller holde musepekeren over) får man mer informasjon om prosjektet. Der står det også opplysninger om total ramme ink. mva. og forklaringer på eventuelle endringer i rammer.

Sist i kapittelet finner du finansieringsoversikten som viser hvordan Ås kommune i planperioden finansierer investeringene.

Beløp i 1000

	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år	Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2021	2022	2023	2024
Investeringsprosjekter							
Grunnskoleopplæring							
Åsgård skole Inventar og IKT	2024	18 750	0	312	0	18 125	0
Sum Grunnskoleopplæring			0	312	0	18 125	0
Tjenester til hjemmeboende							
Teknologi og IT Helse	LØPENDE			400	400	400	400
Sum Tjenester til hjemmeboende			0	400	400	400	400
Pleie og omsorgstjenester i institusjon							
Moer sykehjem, inventar og IKT	2022	22 000	0	13 500	2 250	0	0
Utstyr kjøkken ved utvidelse sykehjem	2022	2 625	0	1 000	1 000	0	0
Sum Pleie og omsorgstjenester i institusjon			0	14 500	3 250	0	0
Fysisk planlegging, natur og nærmiljø							
Infrastrukturtiltak	2025	150 000	-40 000	10 000	10 000	30 000	30 000
Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv	LØPENDE			1 500	1 500	1 500	1 500
Sum Fysisk planlegging, natur og nærmiljø			-40 000	11 500	11 500	31 500	31 500
Administrasjon og styring							
Finansiering investering	2021	IA	-108 000	0	0	0	0
Ny brukerflate for sikker sone	2022	3 438	0	1 063	825	0	0
Sum Administrasjon og styring			-108 000	1 063	825	0	0
Eiendomsforvaltning og utleie							
Flerbrukshall Ås VGS	2023	143 750	-50 000	57 500	75 000	5 000	0
Mindre invest.prosjekt	LØPENDE			938	938	938	938
Moer sykehjem 1 byggetrinn 2016-2021	2021	266 875	-71 000	70 183	0	0	0
Oppgradering Kinoteater	2023	32 500	-9 000	0	5 000	5 000	22 500
Planmidler - ny barnehage							
Dyster/Eldor	2026	300	0	300	0	0	0
Sjøskogen skole, utvidelse	2026	50 000	0	0	0	0	1 875
Skole Ås nord - planleggingsmidler	2028	4 000	0	0	0	4 000	0

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Solberg Bru	2021	8 125	-6 500	7 500	0	0	0
Standardheving/Påkostning	LØPENDE			4 000	4 000	4 000	4 000
Åsgård skole, utvidelse	2023	475 000	0	83 250	237 500	139 000	0
Sum Eiendomsforvaltning og utleie			-136 500	223 671	322 438	157 938	29 313
Samferdsel							
Biler/Maskiner. Veiløp og natur	LØPENDE			1 000	1 000	1 000	1 000
Oppgradering veilsanlegg	2022	17 500	0	2 500	0	0	0
Tiltaksplan sykkel og gange	LØPENDE			5 937	1 000	1 000	1 000
Tiltaksplan trafiksikkerhet	LØPENDE			1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Samferdsel			0	10 437	3 000	3 000	3 000
Vann, avløp og renovasjonstjenester							
Biler, maskiner VAR	LØPENDE			2 000	1 000	0	0
Hovedplan Vann og avløp	LØPENDE			25 000	25 000	30 000	30 000
Mindre investeringsprosjekter VA	LØPENDE			1 500	1 500	1 500	1 500
Oppgradering Vann og avløp	LØPENDE			10 000	10 000	10 000	10 000
Pumpestasjon NMBU	2022	3 000	0	7 500	0	0	0
Reservevannforsyning Ås kommune	2024	IA	0	2 000	5 000	25 000	25 000
Utbedring eksisterende høydebasseng Aschjemskogen	2021	IA	0	5 000	0	0	0
Sum Vann, avløp og renovasjonstjenester			0	53 000	42 500	66 500	66 500
Felles inntekter og utgifter							
E.kap tilskudd KLP	LØPENDE			3 200	3 100	3 200	3 200
Startlån/formidlingslån	LØPENDE			40 000	40 000	40 000	40 000
Sum Felles inntekter og utgifter			0	43 200	43 100	43 200	43 200
Sum			-176 500	358 083	427 013	320 663	173 913

Ås kommune

Grunnskoleopplæring

Åsgård skole Inventar og IKT

Innkjøp av inventar og utstyr i forbindelse med bygging av nye Åsgård skole. Prosjektet vil ha størst aktivitet i slutten av planperioden. Totalramme er 18,75 mill. kr ink. mva.

Tjenester til hjemmeboende

Teknologi og IT Helse

Velferdsteknologi er et innsatsområde i kommunen. Planleggingen har tatt noe tid og er blitt forsinket grunnet korona. Teknisk utstyr anskaffes fra høsten 2020. I planperioden er det satt av 0,4 mill.kr årlig til investeringer i velferdsteknologi og digitalisering.

Pleie og omsorgstjenester i institusjon

Moer sykehjem, inventar og IKT

Inventar og utstyr i forbindelse med utbyggingen av Moer sykehjem som skal stå ferdig 2021.

Utstyr kjøkken ved utvidelse sykehjem

Midler til oppgradering og utskifting av utstyr og løst inventar ved hovedkjøkkenet i forbindelse utbyggingen Moer sykehjem. Prosjektet forventes ferdigstilt i løpet av 2022.

Fysisk planlegging, natur og nærmiljø

Infrastrukturtiltak

I de fleste nye reguleringsplaner er det nødvendig å etablere ny og oppgradert infrastruktur, bl.a. G/S veier, større lekeplasser, grøntstrukturer, vei og kryssløsninger, vann, avløp og brannvannsdekning.

Dette er felles offentlig infrastruktur som flere grunneiere/utbyggere og kommunen i felleskap vil ha ansvar for å finansiere. Kommunen må ta sin forholdsmessige andel av kostnadene jfr. §17-3 i plan- og bygningsloven.

Det legges til grunn ulike fordelingsmodeller for infrastrukturtiltak avhengig av prosjekt. Det er avgjørende at kommunen bidrar med sin forholdsmessige andel for å sikre private bidrag og gjennomføring.

Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv

I henhold til vedtatt tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv (K-sak 40/20) er det lagt inn midler til gjennomføring av tiltak med 1,5 mill. kr ink. mva. årlig.

Administrasjon og styring

Ny brukerflate for sikker sone

Det skal etableres en sikker plattform for benyttelse av mobile enheter ved barnevern, PPS, helsestasjonen, skolene med flere.

Eiendomsforvaltning og utleie

Flerbrukshall Ås VGS

Ny flerbrukshall i samarbeid med Viken Fylkeskommune er prosjektert og konkurranse på totalentreprise er utlyst. Oppstart byggearbeider planlegges i juni 2021 med ferdigstilling til skolestart høsten 2022.

Prosjektets kostnadsramme er 143,75 mill. kr ink. mva. Av dette dekkes 50 mill. kr med tilskudd og refusjon fra Viken Fylkeskommune.

Mindre invest.prosjekt

Rådmannen foreslår å videreføre bevilgningen på 938 000 kr ink. mva. årlig til mindre investeringsprosjekter. Midlene benyttes til mindre investeringsbehov som oppstår gjennom året, eller vedtak om mindre investeringer hvor det ikke er bevilget egen finansiering.

Moer sykehjem 1 byggetrinn 2016-2021

Moer sykehjem utvides med 34 nye plasser. Bygget skal overleveres fra entreprenøren i juni 2021. Prosjektets totale ramme er på 266,9 mill. kr ink. mva.

Det skal søkes om tilskudd fra Husbanken når prosjektet er ferdigstilt. Dette er beregnet til å utgjøre 71 mill. kr.

Planmidler - ny barnehage Dyster/Eldor

Midler for å ferdigstille regulering av barnehagetomta. Midler for bygging av barnehagen avventes til behovet er nærmere avklart.

Sjøskogen skole, utvidelse

Tilbygg bestående av 6 nye klasserom i henhold til tidligere tegninger. Tilbygget vil øke skolens kapasitet til 2 paralleller. I henhold til oppdaterte befolkningsfremskrivninger anbefaler rådmannen at oppstart av prosjektet utsettes til 2024.

Skole Ås nord - planleggingsmidler

Kommunestyret vedtok i budsjettbehandlingen for HP 2020-23 å sette av 4 mill kr i 2023 til å planegge ny/utvidet skole i Ås nord.

Solberg Bru

Det skal etableres gang og sykkelvei med gangbro over Søndre Tverrvei i tråd med områderegeringsplan for Solberg øst. Prosjektet gjennomføres av kommunen med en total kostnadsramme på 6,5 mill. kr eks. mva. og er planlagt ferdigstilt i 2021. Prosjektet finansieres av utbygger i henhold til vedtatt utbyggingsavtale.

Standardheving/Påkostning

Det avsettes årlige beløp til standardheving og reovering av eksisterende bygg. Den årlige bevilgningen til gjennomføring av tiltak i vedlikeholdsplanen er betydelig redusert fra 7,75 mill til 4 mill kr. årlig. I tillegg innlemmes midler til universiell utforming i prosjektrammen. (Tidligere var det satt av 1,25 mill. kr i eget prosjekt til dette formålet).

Åsgård skole, utvidelse

Åsgård skole skal etableres med med 4 klasserekker, tilknyttet flerbrukshall og parkeringskjeller. Prosjektet legges på anbud i januar 2021 med oppstart bygging sommer 21.

Prosjektets totalramme er 475 mill. kr ink. mva. Prosjektet er planlagt ferdigstilt til skolestart høsten 2023.

Samferdsel

Biler/Maskiner. Vei, idrett og natur

Det er behov for midler til utskifting av biler, maskiner og utstyr til bruk på Kommunalteknikk basert på i hovedsak en 10 års rulleringsperiode.

Oppgradering veilysanlegg

Arbeidet med pålagt oppgradering og måling av veilysanlegget fortsetter. Prosjektmidler er ikke tildelt etter 2021. Det gjenstår noen prosjektmidler fra tidligere år og arbeidet vil trolig fortsette utover i 2022 til prosjektet er ferdigstilt. Prosjektets totale ramme er 17,5 mill. kr ink. mva.

Tiltaksplan sykkel og gange

Investeringen er en oppfølging av tiltaksplan for sykkel og gange vedtatt av kommunestyret i 2019. Investeringene gjelder prioriterte gang- og sykkelanlegg, sykkelparkering og mindre infrastrukturtiltak i tilknytning til andre utbyggingsprosjekter i planperioden. Det forventes også mulighet for tilskuddsfinansiering av enkelte tiltak jf [K.sak 25/19](#).

Tiltaksplan trafikksikkerhet

I henhold til vedtatt tiltaksplan for trafikksikkerhet i K-sak 41/20 er det lagt inn midler til gjennomføring av tiltak.

Det foreslås å bevilge en årlig kostnad på 1,0 mill. kr ink mva. til gjennomføring av tiltakene.

Vann, avløp og renovasjonstjenester

Biler, maskiner VAR

Det er behov for midler til utskifting av biler, maskiner og utstyr til bruk på VAR-området, basert på i hovedsak en 10 års rulleringsperiode.

Hovedplan Vann og avløp

Årlig bevilgning til større prosjekter innen VA-området.

Hovedplanen for vann, avløp og vannmiljø 2015 – 2027 er et overordnet dokument som tar utgangspunktet i framtidens utfordringer innen vannsikkerhet, tilfredsstillende vannkvalitet i vassdrag og transport og rensing av avløpsvann på en optimal måte. For å nå de målene som denne hovedplanen forutsetter, må det gjennomføres en rekke omleggings-/rehabiliteringsarbeider samt nyanlegg innenfor vann- og avløpssektoren. Investeringene er i samsvar med tidligere investeringsrammer og vedtatt hovedplan. Hovedplanen er under revidering. Hovedandelen av investeringene vil være en videre utskifting av vann- og avløpsledninger i Søndre Moer samt arbeider i Solbergområdet, Dysterlia og Nygård.

Rådmannen foreslår at det fortsatt bevilges 25 mill kr i 2021 og 2022, og 30 mill kr i 2023 og 2024.

Mindre investeringsprosjekter VA

Rådmannen foreslår å videreføre bevilgningen på 1,5 mill. kr årlig til mindre investeringer innen VA-området. Reparasjoner og mindre utbedringer som må gjøres i forbindelse med akutte hendelser på nettet dekkes over driftsbudsjettet. Imidlertid vil det i enkelte situasjoner være behov for oppgraderinger og investeringsmidler for å løse problemet.

Oppgradering Vann og avløp

I forbindelse med nye utbyggingsområder vil det bli nødvendig å foreta en oppgradering av vann- og/eller avløpsledninger med hensyn til forsyningsbehov, brannvannsdekning og kapasitet på avløpsledningene. Noe av kostnadene vil kunne dekkes inn via utbyggingsavtaler.

Rådmannen foreslår å videreføre bevilgningen på 10 mill. kr årlig.

Pumpestasjon NMBU

Det er behov for å oppgradere pumpestasjonen ved NMBU/Campus Ås for å sikre nødvendig kapasitet, sikkerhet og stabilitet. Prosjektet har vært ute på konkurranse og det er behov for å utvide rammen for å få gjennomført prosjektet.

Felles inntekter og utgifter

E.kap tilskudd KLP

Tiltaket gjelder egenkapitaltilskudd til KLP.

Startlån/formidlingslån

Startlån kan hjelpe de som har hatt langvarige problemer med å få lån i vanlig bank til å kjøpe eller tilpasse egen bolig. Se husbanken.no for mer informasjon

Forklaring selvkost

Selvkostområdet skiller seg fra andre investeringer i kommunen når det gjelder mva-regnskap. Selvkost faller ikke inn under kompensasjonsreglene, men hører til de generelle reglene for mva-beregning. Mva på disse prosjektene tilfaller derfor det enkelte prosjektet og dette gjør at ramme og budsjetter i planperioden presenteres eks. mva.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Investeringer i varige driftsmidler	261 883	341 413	210 963	64 213
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 200	3 100	3 200	3 200
Utlån av egne midler	40 000	40 000	40 000	40 000
Total Andre investeringer	305 083	384 513	254 163	107 413
Investeringer i varige driftsmidler	53 000	42 500	66 500	66 500
Total Selvkost	53 000	42 500	66 500	66 500
Sum finansieringsbehov	358 083	427 013	320 663	173 913
Kompensasjon for merverdiavgift	-51 977	-67 763	-41 673	-11 723
Tilskudd fra andre	-24 375	-108 625	-15 625	-24 625
Salg av varige driftsmidler	-5 500	-34 000	0	0
Bruk av lån	-223 231	-174 125	-196 865	-71 065
Total Andre investeringer	-305 083	-384 513	-254 163	-107 413
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	0	0
Tilskudd fra andre	0	0	0	0
Bruk av lån	-53 000	-42 500	-66 500	-66 500
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Total Selvkost	-53 000	-42 500	-66 500	-66 500
Sum finansiering	-358 083	-427 013	-320 663	-173 913
Sum finansieringsbehov	358 083	427 013	320 663	173 913
Sum finansiering	-358 083	-427 013	-320 663	-173 913
Udekket finansiering	0	0	0	0

Kommunens tjenesteområder

Barnehage

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter to resultatområder (KOSTRA-funksjoner):

201 Førskole

211 Styrket tilbud til førskolebarn.

Barnehagesektoren har de siste årene gjennomgått omfattende endringer. Det har vært og er fremdeles store endringer i krav og lovverk.

Barnehagens samfunnsmandat er basert på en helhetlig tilnærming til barns utvikling, samt at barndommen har en egen verdi. En helhetlig tilnærming er et uttrykk for et pedagogisk grunnsyn som ser omsorg, lek, læring og danning i sammenheng.

Ås kommunes barnehagetilbud er mangfoldig og består nå av 6 kommunale, 12 private barnehager og 2 private familiebarnehager og pedagogisk psykologisk senter (PPS).

Barnehagene har ulike profiler og satsningsområder, og varierer i størrelser og organisering.

De kommunale barnehagene i Ås holder et høyt faglig nivå. Gjennom flere år har det blitt jobbet systematisk og kontinuerlig med tydelig og god pedagogisk forankring tilknyttet Reggio Emilia pedagogikken. Reggio Emilia forankringen er konkretisert i en pedagogisk plattform som bygger på nasjonale føringer og danner grunnlaget for kvalitetsarbeidet i barnehagene. Plattformen beskriver hva slags syn de kommunale barnehagene har på barn, læring og hvordan dette praktiseres.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	15,9 %	15,0 %	15,2 %	14,3 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B) **)	138 802	148 876	159 982	164 952
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage (B)	154 757	161 908	168 909	169 983
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstid (kr) (B)	72	75	78	79
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager (B)	12 738	12 443	12 483	12 170
Dekningsgrad				
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år (B)	3,9 %	4,4 %	5,2 %	4,4 %
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år (B)	85,7 %	86,3 %	84,8 %	84,6 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år (B)	98,6 %	97,6 %	97,1 %	97,3 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage (B)	51,9 %	52,1 %	40,5 %	49,9 %
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass (B)	20,2 %	22,8 %	19,2 %	17,3 %

Kvalitet

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2) (B)	5,8	6,0	5,5	5,8

***) Justert for utgiftsbehov*

Utfordringer og strategi

Den politiske styringen av sektoren har gått fra å sikre nok barnehageplasser til utvikling av kvalitet

Barnehagesektoren i Ås har et betydelig privat innslag. En utfordring er knyttet til hvordan de private aktørene kan innlemmes i ambisjonene, samordningene og effektiviseringene, samtidig som de skal ha en selvstendig plass med rom for innovasjon og alternativer.

Fremover satses det på å utvikle barnehagene til å bli lærende organisasjoner. Dette krever styrere som avlastes tilstrekkelig fra praktisk administrasjon samt god dekning av barnehagelærere med kompetanse til å gjennomføre endringer og evaluering av egen praksis.

En utfordring de senere årene har vært overkapasitet av barnehageplasser i Ås kommune. En effektiv drift av de kommunale barnehagene forutsetter en god kapasitetsutnyttelse.

Pedagognormen virker i samspill med bemanningsnormen. Disse normene er ikke samordnet, noe som gjør det utfordrende å utnytte disse effektivt. Stengte avdelinger, samt et økende antall barn som har store og omfattende behov, gjør det naturlig å se på mulighetene for flere ulike organiseringsformer i barnehagene. Gruppestørrelse sammen med bemanning og personalets kompetanse framheves som en av de viktigste strukturkvalitetsfaktorene i internasjonal forskning.

Det innføres en samhandlingsmodell, BTI (bedre tverrfaglig innsats), for alle virksomhetene på kommunalområdet oppvekst og opplæring. Kartlegginger og prosjektarbeid har avdekket at det er behov for styrket samhandling og koordinering i arbeidet med barn og unge som strever. Ås kommune mener at innføringen av BTI på kommunalområdet vil være et viktig hjelpemiddel til å gjøre innsatsen overfor barn, unge og familier som strever mer helhetlig og koordinert.

Omstilling og effektivisering

Nasjonal omstilling og effektivisering av barnehagesektoren peker i retning av en bevegelse bort fra små, autonome, gruppeorganiserte barnehager mot større barnehager. I arbeidet med omstilling og effektivisering i Ås kommune har det vært nødvendig å se i samme retning.

I august 2020 ble Togrenda barnehage lagt ned, og Nordby barnehage åpnet tre av sine åtte avdelinger. Satelittavdelingen Mjølnen ble lagt ned, og barn og ansatte ble innlemmet i Søråsteigen barnehage. Sagaskogen barnehage som en barnehageenhet ble oppløst, og Sagalund ble satelittavdeling under Tunveien barnehage, og Rustadskogen ble satelittavdeling under Søråsteigen barnehage.

For å utnytte kapasiteten effektivt har de kommunale barnehagene justert bemanningen i forhold til barnetallet. Ved barnehagestart flyttet man derfor en del barnehageansatte til andre barnehager for å tilpasse bemanningen til der det var behov.

For å styrke den spesialpedagogiske kompetansen i barnehagene har de spesialpedagogiske utøverne blitt tilført Virksomhet barnehage fra PPS. I tillegg arbeider man i barnehagene med å styrke den tidlige innsatsen og det tverrfaglige samarbeidet.

Det jobbes med å etablere 2 ressursavdelinger i henholdsvis Frydenhaug barnehage i Ås sør og Nordby barnehage i Ås nord. Det er foreløpig tenkt at ressursbarnehagene skal være barnehager som har et tilrettelagt fysisk miljø, økt kompetanse og ressurser til barn med ekstra behov.

Nye nasjonale krav

Stortinget har vedtatt endringer i barnehageloven som gjøres gjeldende fra 1 januar 2021, som skal bidra til:

- De ansatte i barnehagene handler raskt og riktig når et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø
- Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med og melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø
- Barnehagen får ansvar for å utarbeide en skriftlig plan med egnede tiltak
- Alle barnehageeiere skal ha internkontroll med barnehagens virksomhet for å sikre at barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven med forskrifter
- Kommunen skal likebehandle kommunale og private barnehager når den utfører oppgaver som barnehagemyndighet
- Utdanningsdirektoratets skal føre tilsyn med økonomiske forhold i private barnehager

Videreføring:

- Foreslår å videreføre det nasjonale minstekravet til foreldrebetaling, som innebærer at ingen skal betale mer enn 6 prosent av samlet skattbar inntekt for en barnehageplass. Maksimalprisen vil være 3 230 kroner per måned fra 1. januar 2021, slik at alle familier med inntekt under 592 167 kroner vil ha rett til reduksjon i foreldrebetalingen.
- Foreslår å videreføre ordninga med 20 timer gratis kjernetid i barnehage per uke for barn i alderen 2-5 år i familier med lav inntekt. Inntektsgrensen for ordningen vil være 583 650 kroner fra 1. august 2021

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	171 066	171 066	171 066	171 066
Sum Tekniske justeringer	2 792	2 819	2 880	2 880
Konsekvensjusteringer				
Inntektstap moderasjonsordninger barnehage	750	0	0	0
Ressurser til spesialpedagogiske tiltak - økte behov til ressurskrevende barn	1 600	1 600	1 600	1 600
Åpning ny avdeling Nordby barnehage	2 900	4 500	7 500	7 500
Sum Konsekvensjusteringer	5 250	6 100	9 100	9 100
Konsekvensjustert budsjett	8 042	8 919	11 980	11 980
Konsekvensjustert ramme	179 109	179 986	183 047	183 047
Omstilling og effektivisering				
Organisasjonsendringer kommunale barnehager	-6 355	-6 355	-6 355	-6 355
Sum Omstilling og effektivisering	-6 355	-6 355	-6 355	-6 355
Politiske vedtak				
Økt kapitaltilskudd private barnehager	600	600	600	600
Sum Politiske vedtak	600	600	600	600
Nye tiltak og realendringer budsjett	-5 755	-5 755	-5 755	-5 755
Ramme 2021-2024	173 354	174 231	177 292	177 292

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Førskole	151 553	160 520	160 653	161 596	164 657	164 657
Styrket tilbud til førskolebarn	11 487	10 547	12 701	12 635	12 635	12 635
Sum	163 040	171 066	173 354	174 231	177 292	177 292

Grunnskoleopplæring

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter fire resultatområder (KOSTRA-funksjoner):

- 202 Grunnskole
- 213 Voksenopplæring
- 215 Skolefritidstilbud
- 223 Skoleskyss.

Tjenesteområdet grunnskole består av følgende enheter:

- 7 barneskoler med SFO
- 2 ungdomsskoler
- Ås læringscenter for voksne
- Pedagogisk psykologisk senter (PPS) - grunnskole

Skolene varierer i størrelse fra ca 80 elever til ca. 400 elever, totalt rett i underkant av 2500 elever.

Skolen skal jobbe mot at elevene skal utvikle kunnskap, dyktighet og holdninger for å kunne mestre livene sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Skolen bygger på prinsippet om likeverdig og tilpasset opplæring for alle i en inkluderende skole.

Ås læringscenter har tilbud i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere samt grunnskoleundervisning for voksne. Dette tilbudet inngår i et vertskommunesamarbeid med Frogn og Vestby kommuner. I tillegg har Ås læringscenter tilbud til voksne med behov for særskilt tilrettelagt opplæring (STO). Sistnevnte tilbud inngår ikke i vertskommunesamarbeidet.

Pedagogisk psykologisk senter bistår virksomheten med veiledning på system- og individnivå og utredninger.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år (B) **)	89 607	91 544	89 026	92 966
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år (B) **)	180	1 484	4 198	4 849
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år (B) **)	1 544	1 512	1 705	2 299
Produktivitet				
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen (B)	1 022	979	978	1 017
Driftsutgifter til undervisningsmaterieil (202), per elev i grunnskolen (B)	1 066	961	1 207	1 351
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn (B)	14,7	14,0	13,7	12,9
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev (B)	92 457	94 782	96 321	103 264
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per (B)	115 568	127 015	117 102	126 209
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. Bruker (B)	29 048	30 088	31 500	32 382
Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev (B)	92 642	95 119	92 913	100 720

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Dekningsgrad				
Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring (B)	0,0 %	0,3 %	2,5 %	2,1 %
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	7,0 %	6,1 %	7,4 %	7,8 %
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring (B)	1,7 %	2,0 %	5,5 %	5,0 %
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring (B)	98,7 %	97,1 %	97,8 %	97,8 %
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO (B)	72,1 %	74,6 %	60,8 %	57,7 %

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Ås-skolen: gode sammen!

Sammen lærer vi for fremtiden. Vi deler kompetanse, inspirerer hverandre og finner felles løsninger. Vi er nysgjerrige, samhandlende og løsningsorienterte.

Ås-skolen har følgende utviklingsområder: *lesing, utvikling av profesjonsfelleskap og læringsmiljø, læreplanfornyelsen, gode overganger, bærekraftig utvikling og pedagogisk bruk av digitale verktøy.*

Det arbeides med bruk av gode verktøy for utviklingsområdene, slik at skolene kan gi elevene best mulig opplæring og stå rustet i arbeidet med innføring av nye læreplaner. Ås-skolen har 1:1 med enten PC eller læringsbrett til alle elever og ansatte. Det er viktig framover å holde fokuset på utviklingen av ferdigheter og kompetanse for elever og ansatte, samt ha budsjett som muliggjør videre drift og utvikling.

Innføring av lærernorm har ført til mindre handlingsrom og økte kostnader for virksomhet grunnskole fra 2020. Trange økonomiske rammer gjør det utfordrende for flere av skolene å oppfylle lærernormen, og noen av skolene oppfyller ikke kravet innenfor dagens rammer. Det er et mål at alle skolene i Ås skal oppfylle kravet i løpet av inneværende 4-års periode. Tiltaket er å få snudd ressursbruken fra vedtak om spesialundervisning til god tilpasset opplæring for alle. Skolene samarbeider med PPS for å få etablert gode tiltak for tilpasset opplæring og bruken av ressursteam.

Det innføres en samhandlingsmodell, BTI (bedre tverrfaglig innsats), for alle virksomhetene på kommunalområdet oppvekst og opplæring. Kartlegginger og prosjektarbeid har avdekket at det er behov for styrket samhandling og koordinering i arbeidet med barn og unge som strever. Krevende innsparingskrav gjør det nødvendig å jobbe smart og legge tilbudet på et så lavt og forsvarlig nivå som mulig. Ås kommune mener at innføringen av BTI på kommunalområdet vil være et viktig hjelpemiddel til å gjøre innsatsen overfor barn, unge og familier som strever mer helhetlig og koordinert.

Fra 1.8. 2020 innførte regjeringen inntektsregulerte plasser i SFO for 1. og 2.trinn og gratis SFO for elever på 5.-7.trinn.

Andre utviklingsprosjekter i 2021:

- Det arbeides videre med å utvikle alternative opplæringsarenaer for elever på ungdomstrinnet som trenger en mer praktisk og tilrettelagt opplæring, f.eks. Breivoll
- Lederutviklingsprogram for rektorene for å skape en mer robust og samkjørt rektorgruppe avsluttes i løpet av våren 2021.

- Innføringen av ny læreplan Kunnskapsløftet- 2020 for 1.-9.trinn. Planen innføres også for 10.trinn skoleåret 21/22. Det er innført en ny overordnet del, samt nye fagplaner i alle fag. Det er utarbeidet og gjennomført en plan for felles opplæring for alle skolene i samarbeid med UiO, i tillegg til arbeidet på den enkelte skole.

Antall bosatte flyktninger har gått ned de siste årene, men ambisjonene for arbeidet med integrering er høye. Ås læringssenter betjener tre kommuner, Vestby, Frogn og Ås og økningen i antall deltakere gjør det lettere å differensiere opplæringstilbudet. Det er tilsatt flere lærere, samt introkonsulenter og introkoordinator. En mer effektiv drift muliggjør en effektivisering.

Omstilling og effektivisering

Skolestruktur er det sterkeste virkemidlet for å kunne drive tjenesteområdet effektivt. Store skoler som står med overkapasitet og små skoler med elevtall under 100 er svært kostnadskrevenne. Forskjeller i pris per elev i barneskolen spenner fra 66 900 kr-102 800 kr fra de største til de minste skolene dersom det kun sees på menneskelige ressurser til administrasjon og opplæring.

I og med grunnskole er bundet opp av mange lovkrav, er det krevende å effektivisere skoledriften innenfor dagens skolestruktur. Realisering av effektiviseringskravet for grunnskole må derfor sees i sammenheng med viljen til å gjøre strukturelle endringer.

Tiltak:

- Spesialpedagogisk tilbud utnyttes på en mer fleksibel og hensiktsmessig måte som kommer flere elever til gode slik at flere barn får tidlig tilrettelegging innenfor det ordinære undervisningstilbudet. Dette skal bidra til at færre elever vil trenge ressurskrevende vedtaksfestede tiltak. Det er innarbeidet en innsparing på kr 1,4 mill på dette området.
- Ås kommune har 8 elevplasser på Follo barne og ungdomsskole, men med en ordning om at kommunene kan disponere flere plasser dersom det er kapasitet. Skoleåret 19/20 brukte Ås kommune 13 plasser, skoleåret 20/21 bruker Ås kommune 11 plasser som en del av en innsparingsprosess.
- Det er gjennomført et kartleggingsarbeid for å se på likeverdet i administrasjonsressursene på skolene. Kroer skole planlegges lagt administrativt under Rustad skole i løpet av 2021. Det vil gjøres endringer som tilsvarer en innsparing på 120% administrasjonsressurs.
- Ås kommune har fått innvilget kompetansehevingsmidler til innføringen av ny læreplan via Fylkesmannens desentraliserte kompetansehevingsmidler. Virksomheten har måttet redusere samarbeidsavtalen med Vitenparken, og redusert med en stilling som pedagogisk rådgiver IKT.
- Digitaliseringen i skolen fører til et behov for å ha bedre rammeavtaler på digitalt utstyr i skole. På sikt kan dette gi en innsparing.

Ås læringssenter

Når Ås læringssenter nå betjener to andre kommuner, vil økningen i antall deltakere gjøre det lettere å differensiere opplæringstilbudet og på den måten bedre imøtekomme deltakernes behov. Det åpner opp for muligheter for en effektiviseringsgevinst ved at klasserommene fylles opp og kommunen får inntekter fra samarbeidskommunene.

Nye nasjonale krav

Følgende endringer trådte i kraft 1.8.2020:

- Nye læreplaner, Kunnskapsløftet 2020, tas i bruk for 1.-9.trinn
- Regjeringen innførte gratis SFO for elever med særlige behov på 5.-7. trinn.

- Regjeringen innførte billigere SFO på 1. og 2. trinn. Foreldrebetalingen i den nye ordningen skal maksimalt utgjøre 6 prosent av den samlede person- og kapitalinntekter i husholdninger for et barn i heltid i SFO på 1. og 2. trinn.

Følgende endringer trer i kraft fra 1.8.2021:

- Kunnskapsløftet 202
- Ny rammeplan for skolefritidsordningene i bruk
- Regjeringen foreslår å utvide ordningen med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO til også å omfatte 3. og 4. trinn fra høsten 2021

Ås læringscenter:

- Stortinget har vedtatt ny integreringslov som erstatter dagens introduksjonslov. Målet er å gi nyankomne innvandrere bedre muligheter til å bli integrert i norsk arbeids- og samfunnsliv. Det legges også vekt på at flere innvandrere skal få mulighet til å benytte medbrakt kompetanse og tilegne seg formell kvalifisering.
- Når det gjelder introduksjonsprogrammet, vil varigheten bli differensiert. Plikten til å gjennomføre 300 eller 600 norsktimer er endret til et mål om oppnådd norsknivå. Introduksjonsprogrammet skal nå inneholde kurs i livsmestring for samtlige deltakere, samt foreldreveiledning for deltakere med barn under 18 år.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	242 414	242 414	242 414	242 414
Sum Tekniske justeringer	-1 318	-1 202	-942	-942
Konsekvensjusteringer				
Elevtallsendring HP 21-24	1 928	2 928	2 928	2 928
Helårseffekt av nye moderasjonsordninger SFO	350	350	350	350
Overføring IKT midler grunnskole fra investering drift	2 000	2 000	2 000	2 000
Styrke grunnskole - gjesteelever	2 280	1 000	1 000	1 000
Tilbakeført forårets styrking av Kroer skole som hadde 1-årig varighet	-500	-500	-500	-500
Sum Konsekvensjusteringer	6 058	5 778	5 778	5 778
Konsekvensjustert budsjett	4 740	4 576	4 836	4 836
Konsekvensjustert ramme	247 154	246 990	247 250	247 250
Omstilling og effektivisering				
Avvikle gratis matservering på ungdomsskolene jmf. vedtak 1.tertial 20	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Effektivisering av spesialpedagogisk innsats i grunnskolen jmf vedtak 1.tertial	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Endret samarbeidsavtale med Vitenparken	-300	-300	-300	-300
Gevinstrealisering vertskommunesamarbeid VO	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Innsparinger i leirskoletilbudet, fra 4 til 3 overnattinger	-200	-200	-200	-200
Kroer skole legges administrativt under Rustad skole jmf. vedtak 1.tertial 2020	-750	-750	-750	-750
Legge ned kantinen på ungdomsskolen jmf. vedtak 1.tertial 2020	-150	-150	-150	-150
Reduksjon i kompetansehevingstiltak jmf vedtak 1.tertial 2020	-300	-300	-300	-300
Reduksjon i stilling IKT-rådgiver 0,5 årsverk jmf vedtak 1.tertial 2020	-390	-390	-390	-390
Redusert 1 elevplass på Follo Barne og ungdomsskole	-500	-500	-500	-500
Sum Omstilling og effektivisering	-6 790	-6 790	-6 790	-6 790
Politiske vedtak				
Fleire lærere for å oppfylle lærernormen i grunnskole	1 500	2 000	2 000	2 000
Kroer skole styrking	300	0	0	0
Per Capita-tilskudd	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum Politiske vedtak	3 300	3 500	3 500	3 500
Nye tiltak og realendringer budsjett	-3 490	-3 290	-3 290	-3 290
Ramme 2021-2024	243 664	243 700	243 960	243 960

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Grunnskole	229 856	234 851	236 055	236 091	236 351	236 351
Voksenopplæring	5 833	2 417	1 836	1 836	1 836	1 836
Skolefritids tilbud	1 436	1 276	1 825	1 825	1 825	1 825
Skyss av skolebarn	3 814	3 870	3 947	3 947	3 947	3 947
Sum	240 939	242 414	243 664	243 700	243 960	243 960

Kultur-,idrett- og fritidstjenester

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet Kultur, idrett og fritidstjenester omfatter 10 resultatområder – 231 Aktivitetstilbud barn og unge, 370 Bibliotek, 373 Kino, 375 Muséer, 377 Kunstformidling, 380 Idrett og tilskudd til idrettsanlegg, 383 Musikk og kulturskole, 385 Andre kulturaktiviteter, 390 Den norske kirke, 392 andre religiøse formål.

Områdets tjenester skal gi innbyggerne mulighet for deltagelse, opplevelse, aktivitet og mestring. Kommunen skal tilrettelegge for frivillighet og samarbeid med organisasjoner, det private næringsliv og enkeltpersoner.

Kommunens utgifter og ansvar for forvaltning av alle idrettsanlegg ligger til tjenesteområde Eiendomsforvaltning.

Kulturhus/kino

Ås kulturhus med bibliotek, kinoteater, seniorsenter, lokalhistorisk arkiv og møterom drives av kommunen. Møterommene i 2.etg leies ut til eksterne brukere i tillegg til politiske møter og diverse kulturaktiviteter.

Ås kulturhus har kultur- og foredragsvirksomhet i kinoteateret med ca 500 sitteplasser, og mindre arrangementer i foajéen. Det er foretatt oppgraderingstiltak i kinoteateret, og foajéen utvikles til en mer fleksibel og tilrettelagt arena for varierte aktiviteter. Kulturhuset samarbeider tett med kulturskolen og biblioteket om en rekke større arrangementer.

Ås kinoteater har utviklet et mangfoldig og populært utvalg av tilbud som treffer ulike brukergrupper. Filmfremvisninger har et økende besøkstall, og det forventes at økningen fortsetter. Ås kino er kåret til Norges beste kommunale kino i 2020.

Kulturskole

Kulturskolen i Ås holder en høy kvalitet og bredde og er utnevnt til Årets kulturskolekommune og i tillegg til nasjonalt eksempel mht arbeid for inkludering. Den har i dag 1200 elevplasser fordelt på aktivitetstilbud, skoletilbud og fordypningstilbud innenfor områdene; musikk, dans, teater og visuell kunst.

Kulturskolen drifter Kulturelt ressurscenter og Den kulturelle skolesekken. I samarbeid med Viken fylkeskommune, høyskoler, institusjoner og deltakerkommunene drifter Kulturskolen i Ås talentutviklingstiltakene UngMusikk og UngKunst. Ca 20 kommuner i Viken er inkludert i disse tiltakene.

Ås internasjonale kultursenter er en del av ressurscenteret i kulturskolen. Et hovedfokus her er tiltaket Xenofobia (frykten for det ukjente/fremmedfrykt) som bidrar til inkludering og motvirker utenforskap.

Bibliotek

Kommunen har 2 bibliotek; Ås og Nordby. Bibliotek er en lovpålagt tjeneste som har til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle. I tillegg skal biblioteket være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt.

Ås kommunes lokalhistoriske arkiv tar vare på minnene om alt som har gjort Ås til det stedet det er i dag. Arkivet sikrer at avlevert materiale fra privatpersoner, organisasjoner, bedrifter, lag og foreninger blir forskriftsmessig ordnet og oppbevart.

Ungdomshus

Ungdomshusene Midtgard og Rudolf driver gratis lavterskeltilbud for alle ungdommer i Ås i alderen 13-18 år. Midtgards nåværende lokaler rives i forbindelse med byggingen av nye Åsgård skole og ungdomsklubben skal reetableres i kommunens bygg i Langbakken.

Idrett

Idrett er en viktig del av aktivitetstilbudet i Ås kommune. De ulike idrettsgrenene har organisert seg i idrettsrådet som ivaretar kontakten med de ulike enhetene i kommunen.

Kommunens utgifter og ansvar for forvaltning av idrettsanleggene (funksjon 381) ligger til tjenesteområde Eiendomsforvaltning.

Innbyggertorg

Enhet Kultur, idrett og frivillighet har ansvaret for det nyopprettede innbyggertorget i rådhusets underetasje. Innbyggertorget er et knutepunkt for informasjon, råd og veiledning om kommunens tjenester. Det er også en møteplass som skal fremme samarbeid mellom innbyggere, lag og foreninger, næringsliv og kommunen. På innbyggertorget treffer du ansatte fra innbygger-service (tidligere servicetorget), frivilligsentralen, innbyggerkoordinator og møteplasskoordinator I tillegg er det et Popup-kontor der ulike kommunale tjenester har en kontaktflate med innbyggerne.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	2 118	2 608	2 406	2 549
Netto driftsutgifter til funksjon 392 tilskudd til tros- og livssynssamfunn pr. innbygger i kro (B) **)	63	53	77	70
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B)	963	1 181	1 241	1 169
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner (B) **)	403	412	530	644
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år (B)	2 932	2 590	2 098	2 680
Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter (B)	0,9 %	0,8 %	1,0 %	1,2 %
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker (B)	17 003	18 446	21 693	21 361
Dekningsgrad				
Andel barn i gr.skolealder på venteliste til komm musikk- og kulturskole, av barn i alderen 6-15 år	4,2 %	3,0 %	3,2 %	3,2 %
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i al (B)	25,1 %	25,5 %	11,0 %	13,7 %
Døpte i prosent av antall fødte (B)	44,8 %	35,9 %	52,1 %	56,8 %
Konfirmerte i prosent av 15-åringene (B)	33,2 %	38,3 %	51,7 %	58,2 %
Medlem og tilhørende i Dnk i prosent av antall innbyggere (B)	59,3 %	57,6 %	68,3 %	71,7 %
Kvalitet				
Tilskudd til frivillige barne- og ungdomsforeninger per lag som mottar tilskudd	25 000	21 182	53 951	33 261
Årlig totale åpningstimer i kommunale fritidssenter per 1000 innbyggere 6-20 år	516	515	478	480

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Kultur, idrett og fritidstjenester er et viktig tjenesteområde når det gjelder oppvekst- og levevilkår for innbyggerne.

Kulturhus/Kino

Ås kulturhus er et ressurscenter for avvikling av arrangementer. Kinoteateret brukes til dans, teater, konserter og annet, og det er behov for å skifte et utslitt scenegulv. Garderober og tilliggende drifts- og aktivitetsrom i kjelleren har også et akutt behov for vedlikehold. Gjennom bruk av tilførte Koronamidler vil det etableres ventilasjon i underetasjen som øker anvendeligheten av rommene. Det er imidlertid fortsatt stort behov for oppgradering av fast inventar og overflater. Kulturhuset rehabiliteres og oppgraderes i tråd med eksisterende utviklingsplan og tilhørende utsatt plan for investeringsmidler. Konsert- og aktivitetsarenaen i foajéen utvikles både mht program, utseende og med utvikling av et serveringstilbud relatert til aktivitetene i huset.

Kulturskole

Kulturskolens aktivitetstilbud, skoletilbud og fordypningstilbud videreutvikles i tråd med nasjonal og lokale læreplaner. Barn og unges kulturinteresser og aktivitetsplattformer er i stadig endring. Eksempelvis har digitale verktøy og uttrykksformer økende oppslutning. Det er en målsetting å bidra til å opprettholde og utvikle et tilfredsstillende kulturtilbud i alle deler av kommunen.

Ungdomshus

Å være en del av et godt ungdomsmiljø er forebyggende. Ulike aktiviteter både i og utenfor ungdomshusene skaper samhold og tilhørighet blant de besøkende ungdommene. Målet er å skape gode arenaer der ungdom føler tilhørighet.

Bibliotek

Både Ås og Nordby bibliotek er meråpne. Dette gir bedre utnyttelse av lokaler og samlinger. Tjenesten er i startfasen av å implementere nytt bibliotekssystem.

Det er ønskelig at materiale som er levert inn til Ås kommunes lokalhistoriske arkiv, og som er uten klausul, på sikt blir gjort tilgjengelig digitalt siden det blir etterspurt av forskere, utviklere og andre interesserte. Formidling av lokalhistorie skjer nå på flere plattformer.

Idrett

Det er ønskelig fra idrettens side at det på sikt planlegges flere idrettsanlegg i Ås. For å få til en effektiv planlegging av idrettsanlegg er det nødvendig med god samhandling med idretten, også på kommuneplannivå. Idretten er invitert inn i det pågående arbeidet med rullering av kommuneplanen.

Omstilling og effektivisering

Følgende omstillings- og effektiviseringstiltak iverksettes:

Kafé og kinokiosk

Serveringstilbudet i kulturhusets foajé overtas av Ås kommune og endres i samspill med kulturaktivitetene. Målet er et mer helhetlig og attraktivt tilbud. Et bedre tilbud vil også kunne gi en bedre inntjening.

En stor andel av inntjeningen ved kinodrift kommer normalt fra en målrettet kioskvirksomhet, og det legges til rette for dette i det nye foajékonseptet.

Reduksjon av bibliotekstilbudet

Budsjettkutt for biblioteket gir redusert tilbud, bl.a. i form av reduserte åpningstider og redusert bibliotekstjeneste rettet mot grunnskolene.

Omdisponering av stillingsressurser for merinntekt i kulturskolen

Kulturskolen arbeider for å etablere flere nye undervisningstilbud som vil gi en høyere inntjening.

Flere faste driftsoppdrag med faste tilskudd

Kulturskolen har i mange år driftet interkommunale prosjekter som har vært finansiert av eksterne midler. Pr idag driver kulturskolen bl.a. talentutviklingstiltakene UngMusikk og UngKunst som til sammen utgjør et fast årlig tilskudd fra Viken fylkeskommune på over 3 millioner kroner + innbetalinger fra ca 20 kommuner på over 1,5 million.

Erfaringen med å utvikle og drifte interkommunale prosjekter og tiltak er at det bygger kompetanse og gjør stillinger i Ås mer attraktive. Undervisningstilbud og aktiviteter som er eksternt finansiert kan erstatte tilbud som Ås kommune ellers hadde måttet etablere og finansiere selv. I tillegg til prosjektledelse dekker de eksterne midlene også andeler av administrative stillinger, driftskostnader, lokaler og utstyr.

Samarbeidskonsepter som gir mer betalende publikum

Flere enheter i kommunen samarbeider allerede om større arrangementer, og erfaringen tilsier at dette ofte er veien å gå for å skape et attraktivt tilbud for mange. Det er ønskelig å oppnå sterkere relasjoner mellom ulike kulturaktører og de kommunale enhetene med et felles mål om å gjøre arrangementene enda mer attraktive for publikum, og dermed bedre inntekspotensialet.

Sende flere søknader om tilskudd

I ulik grad har de forskjellige enhetene og aktørene innenfor virksomheten erfaring med å skrive søknader om midler. Ved et styrket samarbeid om dette vil det åpne seg flere muligheter i flere tilskuddsordninger.

Nye nasjonale krav

Signalene fra regjeringens side er at privat finansiering bør utgjøre et enda viktigere bidrag for kulturfeltet fremover. Når kommunen gir noe støtte til et prosjekt, er dette ofte en utløsende faktor for å skaffe private sponsorer i tillegg.

Nasjonalt fokuserer Norsk kulturskoleråd i samarbeid med KS blant annet på kulturskolenes rolle i forbindelse med inkludering/integrering, og modeller for et tettere samarbeid mellom grunnskole og kulturskole.

«Regional plan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2016-2030» har visjonen «Aktiv i Akershus hele livet», og denne skal vise vei i utviklingen av Akershus som et bærekraftig fylke og et godt sted å leve. I planen er det presentert fremtidsbilder, samt strategier for hvordan man skal nå disse. Dette er noe Ås kommune bør følge opp gjennom blant annet arealplaner og tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv.

Driftsbudsjett med endringer

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	33 543	33 543	33 543	33 543
Sum Tekniske justeringer	536	592	719	719
Konsekvensjusteringer				
Demografisk vekst	0	250	500	500
IKT og arkiv løsning kirkelig fellesråd	320	320	320	320
Investeringsmidler til Kirkelig Fellesråd flyttet til driftsbudsjettet	100	100	100	100
Overføring til andre tros- og livssynssamfunn flyttes til staten	-1 357	-1 357	-1 357	-1 357
Reduserte billettinntekter	600	300	0	0
Sum Konsekvensjusteringer	-337	-387	-437	-437
Konsekvensjustert budsjett	199	205	282	282
Konsekvensjustert ramme	33 742	33 748	33 825	33 825
Omstilling og effektivisering				
Endret korpsavtale	-150	-150	-150	-150
Ikke iverksette utlånsordningen av utstyr til fritidsaktiviteter	-350	-350	-350	-350
Innsparing kirkelig fellesråd	-160	-160	-160	-160
Kutt i tilskudd til kultur, idrett og fritid jmf. vedtak 1.tertial 2020	-500	-500	-500	-500
Reduksjon bibliotekstjenesten	-750	-750	-750	-750
Redusert drift av ungdomskubbene i Ås	-400	-400	-400	-400
Økt inntjening fra ekstern finansiering og nye tilbud for voksne i kulturskolen	-200	-200	-200	-200
Sum Omstilling og effektivisering	-2 510	-2 510	-2 510	-2 510
Politiske vedtak				
For mye avsatt lønnsreserve til Kirkelig Fellesråd	-630	-630	-630	-630
Korpsavtalen	150	150	150	0
Styrking av ungdomshusene til forebyggende arbeid	500	500	500	500
Sum Politiske vedtak	20	20	20	-130
Nye tiltak og realendringer budsjett	-2 490	-2 490	-2 490	-2 640
Ramme 2021-2024	31 252	31 258	31 335	31 185

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap		Økonomiplan			
	2019	Budsjett 2020	2021	2022	2023	2024
Aktivitetstilbud barn og unge	3 810	3 083	2 927	2 928	2 931	2 931
Bibliotek	7 919	8 212	6 619	6 623	6 633	6 633
Kino	79	186	360	367	383	383
Muséer	81	77	82	82	82	82
Kunstformidling	205	135	135	135	135	135
Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg	1 460	794	1 283	1 283	1 283	1 283
Musikk- og kulturskoler	6 961	7 717	7 127	7 151	7 205	7 055
Andre kulturaktiviteter	3 707	3 530	3 937	3 907	3 901	3 901
Den norske kirke	8 515	8 452	8 782	8 782	8 782	8 782
Andre religiøse formål	1 089	1 357	0	0	0	0
Sum	33 827	33 543	31 252	31 258	31 335	31 185

Investeringsbudsjett

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år Godkj.vedtak		Ørem. fin.	2021	2022	2023	2024
Kultur-,idrett- og fritidstjenester							
Flerbrukshall Ås VGS	2023	143 750	-50 000	57 500	75 000	5 000	0
Sum Kultur-,idrett- og fritidstjenester		143 750	-50 000	57 500	75 000	5 000	0

Flerbrukshall Ås VGS

Ny flerbrukshall i samarbeid med Viken Fylkeskommune er prosjektert og konkurransen på totalentreprise er utlyst. Oppstart byggearbeider planlegges i juni 2021 med ferdigstillelse til skolestart høsten 2022.

Prosjektets kostnadsramme er 143,75 mill. kr ink. mva. Av dette dekkes 50 mill. kr med tilskudd og refusjon fra Viken Fylkeskommune.

Kommunehelse

Om tjenesteområdet

Tjenesten har fire resultatområder:

232 Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste,

233 Annet forebyggende helsearbeid,

241 Diagnose, behandling, rehabilitering

256 Akutthjelp helse- og omsorgstjenesten.

Forebyggende helsetjenester består av svangerskapsomsorg, helsestasjon 0 - 5 år, skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom og studenter, samt ergoterapi- og fysioterapi for barn.

I tjenesteområdet ligger også fastlegetjenesten, kommunalt fastlegekontor, legevakt, kommunale akutte døgnplasser (Follo LMS), ergoterapi – og fysioterapitjenesten.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger (B) **)	2 063	2 322	1 884	2 069
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B) **)	2 935	3 931	2 925	2 868
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B) **)	11 206	15 127	11 255	11 054
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B) **)	55	22	255	240
Produktivitet				
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (khelse+plo)	5,1	5,0	4,6	4,9
Dekningsgrad				
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn (B)	92,4 %	113,8 %	85,5 %	91,1 %
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder (B)	93,2 %	95,3 %	96,8 %	95,9 %
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder (B)	89,7 %	102,5 %	96,5 %	96,9 %
Reservekapasitet fastlege (B)	118	115	102	103
Andre nøkkeltall				
Gjennomsnittlig listelengde (B)	1 202	1 217	1 148	1 049

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Kommunehelsetjenestens krav og oppgaver øker stadig. Oppgavene stiller større krav til kompetanse hos ansatte og tilgjengelig ressurser, uten at det nødvendigvis følger med tilstrekkelig finansiering. Å få til god og effektiv samhandling internt og med andre øvrige tjenester er en sentral strategi i det videre arbeidet for å kunne løse oppgavene.

Oppfølging i svangerskapet tilbys alle gravide. Mange benytter seg av tidlig hjemreise etter fødsel.

Konsultasjoner i hjemmet og flere familier med behov for tettere oppfølging i barseltiden, medfører at jordmor og helsesykepleier i snitt bruker mer tid pr. fødte barn,

Tilbudet på helsestasjonene følger de nasjonale anbefalingene når det gjelder det faste helsestasjonsprogrammet. Skolehelsetjenesten erfarer at det er mange barn og unge som har behov for et helsetilbud i skolehverdagen. Utfordringen i 2020 har vært å rekruttere ansatte, noe som har ført til at flere barn ikke har fått sine 2- og 4- årskontroller innenfor frist.

Det jobbes systematisk med å gjøre helsestasjonen i Ås til en attraktiv arbeidsplass. Det samarbeides med StorFollo IKT om utvikling av nødvendige IKT-tekniske løsninger, slik at alle ansatte på sikt kan jobbe på bærbare pc'er. Når disse løsningene er på plass, vil dette gi en effektivisering.

Ås videregående skole utvides og vil i de nærmeste 2-3 årene øke med ca. 300 elever. Dette vil påvirke bruken av skolehelsetjenesten. For å imøtekomme det økende behovet vil man dreie driften til å omfatte økt bruk av gruppetilbud og felles undervisningstilbud.

Helsestasjon for ungdom og studenter (HFU), aldersgruppen 13-25 år, er et samarbeidstilbud med SiÅs. Med åpning av Veterinærhøgskolen i 2021 øker studentmassen ytterligere og man samarbeider med SiÅs for å klare å tilby lavterskel-helsetilbud innenfor dagens rammer.

Fysioterapi og ergoterapi for barn erfarer at mange av de barna de er i kontakt med er i behov av en koordinator. Å få til et helhetlig system for dette i kommunen er en viktig satsning i 2021.

Omstilling og effektivisering

Forebyggende helsetjenester er en del av virksomheten Barn, unge og familier. Mange barn og ungdom oppsøker skolehelse og ungdom- og studenthelsen. I tillegg erfarer helsestasjonen at flere nybakte foreldre er i behov for konsultasjoner ut over normen. Fokuset i omstillingsarbeidet er å organisere arbeidet på en slik måte at man overholder lovkrav og gir lavterskeltilbud til flest mulig innenfor mindre rammer.

Et sentralt omstillingsprosjekt, sammen med de øvrige virksomhetene på kommunalområdet, er å gi innbyggerne helhetlige og koordinerte tjenester. Kommunen har søkt og fått midler fra Helse direktoratet og Barne- ungdoms- og familiedirektoratet for å utvikle en samhandlingsmodell som har fokus på bedre tverrfaglig innsats (BTI). Forebyggende helsetjenester har kontakt med de fleste barn og foreldre og har en sentral rolle i utviklingen av samhandlings-modellen. Tidlig identifikasjon av de barna og deres familier som har behov for tettere oppfølging, er både viktig for dem det gjelder og har et sentralt samfunnsøkonomisk perspektiv. Se <http://tidliginnsats.forebygging.no/Aktuelle-innsater/BTI/>

Effektivisering av enheten krever økt digitalisering. Skal ansatte ha økt kapasitet til å kunne følge opp flere barn og unge, så krever det nødvendig datautstyr og adekvat programvare. Det er innledet et samarbeide med StorFollo IKT for å utvikle egnede IKT-løsninger. Disse løsningene er en forutsetning for effektiviseringen.

Nye nasjonale krav

Overordnet veileder: <https://www.hesledirektoratet.no/retningslinjer/helsestasjons-og-skolehelsetjenesten>

Helsestasjonen 0-5:

1. Foreldrenes trivsel og psykiske helse bør tas opp i alle konsultasjoner for å sikre en god og trygg oppvekst for barnet.

2. Anbefaling om samarbeid med barnehage

Skolehelsetjenesten:

Alle barn bør få tilbud om en undersøkelse i skolehelsetjenesten ved skolestart. Denne undersøkelsen bør omfatte:

- Helsesamtale hos helsesykepleier
- Somatisk undersøkelse hos lege

Helsestasjon for ungdom:

Anbefaling å sette i gang tiltak for i større grad å nå gutter.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	62 808	62 808	62 808	62 808
Sum Tekniske justeringer	3 674	3 707	3 711	3 711
Konsekvensjusteringer				
Foreløpig reserve for endring i lokalmedisinske tjenester	3 400	3 400	3 400	3 400
Opptrappingsplan - overføringer til private for fysioterapeuter, jf. HP 19-22	1 141	1 544	1 589	1 589
Redusere overføringer til Follo lokalmedisinske senter	-2 145	-2 145	-2 145	-2 145
Tilskudd program folkehelse	0	1 200	1 200	1 200
Sum Konsekvensjusteringer	2 396	3 999	4 044	4 044
Konsekvensjustert budsjett	6 070	7 706	7 755	7 755
Konsekvensjustert ramme	68 878	70 514	70 563	70 563
Omstilling og effektivisering				
Program folkehelse (100 % tilskuddsfinansiert)	0	-1 200	-1 200	-1 200
Redusere omfanget av tjenester som gis i enhet	-1 350	-1 350	-1 350	-1 350
Forebyggende helsetjenester, jf. vedtak 1. tertial 2020				
Sum Omstilling og effektivisering	-1 350	-2 550	-2 550	-2 550
Politiske vedtak				
Redusere reservepott lokalmedisinske tjenester	-1 959	-1 959	-1 959	-1 959
Sum Politiske vedtak	-1 959	-1 959	-1 959	-1 959
Nye tiltak og realendringer budsjett	-3 309	-4 509	-4 509	-4 509
Ramme 2021-2024	65 569	66 005	66 054	66 054

Driftsbudsjett**Fordeling per tjeneste**

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste	18 077	18 152	20 970	21 003	21 007	21 007
Forebyggende arbeid, helse og sosial	756	2 659	1 965	1 965	1 965	1 965
Diagnose, behandling, rehabilitering	40 581	41 647	42 633	43 036	43 081	43 081
Tilbud om øyeblikkelig hjelp, døgnopphold	0	350	0	0	0	0
Sum	59 415	62 808	65 569	66 005	66 054	66 054

Barnevern

Om tjenesteområdet

Tjenesten omfatter tre resultatområder:

- 244 Barnevernstjeneste,
- 251 Barneverntiltak i familien
- 252 Barneverntiltak utenfor familien, som også omfatter enslige mindreårige.

Resultatområde 244 – Barneverntjenesten

Området omfatter driftskostnader til saksbehandling i Barneverntjenesten. Faste lønnskostnader er den største utgiften, samt andre driftskostnader som juridisk bistand.

Resultatområde 251 - Barneverntiltak i familien

Området omfatter barn og ungdom med hjelpetiltak som bor hjemme hos foreldrene eller som har samtykket til hjelpetiltak etter fylte 18 år. Hjelpetiltak kan være foreldrestøttende tiltak, familierterapi, miljøterapeutisk arbeid i familien eller med det enkelte barnet, besøkshjem med mer. Det er i all hovedsak barneverntjenestens eget ressursteam som utfører hjelpetiltakene, noen tiltak kjøpes fra det statlige barnevernet, kommunen selv ikke har ressurser til å gjøre utføre disse.

Resultatområde 252 - Barneverntiltak utenfor familien

Området omfatter barn som barnevernet har fått omsorgen for etter dom fra retten eller barn som er blitt plassert med samtykke, i hovedsak fosterhjem, men også i institusjoner eller familiehjem (forsterket fosterhjem). Ved akutt plasseringer brukes beredskapshjem i påvente å finne egnede fosterhjem. Barneverntjenesten har ansvar for å følge opp unge i alderen 18 – 25 år som selv ønsker bistand.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten (B) **)	8 797	9 927	10 128	11 200
Produktivitet				
Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder	97,0 %	96,0 %	88,0 %	88,0 %
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (f. 252) (B)	351 561	405 630	450 754	444 939
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) (B)	56 341	65 143	43 069	41 889
Brutto driftsutgifter til tiltak (funksjon 251, 252) per barn med tiltak (B)	123 961	140 807	176 267	172 683
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn (0-22 år) med tiltak (B)	208 659	205 396	221 005	217 921
Dekningsgrad				
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (B)	3,0 %	3,5 %	3,6 %	3,9 %
Andel meldinger som går til undersøkelse	84,7 %	93,1 %	79,8 %	80,0 %
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år (B)	5,1 %	4,9 %	4,8 %	4,8 %
Kvalitet				
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år (B)	4,2	5,3	4,9	5,2

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Barneverntjenesten har siden høsten 2019 gjennomført flere store omstillingsprosjekter for å sikre kontroll og kvalitet i tjenesten. Følgende tiltak har vært gjennomført:

- En omorganisering av barneverntjenesten, fra generalist til spesialistmodell, hvor barneverntjenesten er inndelt i team: team mottak- og undersøkelse, team hjelpetiltak og team fosterhjem og ettervern.
- Opprettelse av et 2-årig prosjekt med mål om å utvikle og drifte egne hjelpetiltak i Ås kommune, samt kartlegge og iverksette interkommunale samarbeid om tiltak til barn og familier.
- Digitalisering av tjenesten

Barneverntjenesten har gjennom omstillingene oppnådd kontroll på økonomien, kvaliteten på tjenestene som gis er god og ansatte trives.

Utfordringene fremover er innføring av ny barnevernsreform, hvor barneverntjenesten skal overta flere av de statlige oppgavene og finansiering av de statlige tiltakene. Dette vil ikke klare å løses innenfor rammen.

Barneverntjenesten erfarer at staten ikke klarer å rekruttere tilstrekkelig med fosterhjem. Som en konsekvens av dette, og fordi det ofte er til det beste for barnet, imøtegås denne utfordringen med bruk av Familieråd. Dette er en strategi som man søker å videreutvikle i 2021.

Samhandlingsmodellen Bedre tverrfaglig innsats (BTI) er et sentralt verktøy for å dreie kommunens innsatsen så tidlig så mulig overfor barn, ungdom og familier som strever. Å hjelpe familier før utfordringene blir for store vil være kostnadsbesparende både for familiene og for kommuneøkonomien.

Omstilling og effektivisering

Digitalisere barneverntjenesten

Digitaliseringen av saksbehandlingen i barneverntjenesten ved at ansatte fikk bærebare pc'er ble innkjøpt i 2020. I 2021 vil barneverntjenesten samarbeide med StorFollo IKT for å sikre at pc'ene fungerer trådløst i kommunen og på hjemmekontorløsning. Med tilgang på fagsystem og e-post vil dette øke ansattes kapasitet til å følge opp flere barn og deres familier.

Utvikle og drifte hjelpetiltak

Det 2-årige prosjektet med å utvikle og etablere egnede hjelpetiltak i regi av barneverntjenesten har gitt økonomisk kontroll og god kvalitet på hjelpen som gis. I 2021 innlemmes prosjektet i ordinær drift.

En bedre samordning og koordinering av tjenestene i virksomhet barn, unge og familier

Enhet Barneverntjenesten er en del av virksomheten Barn, unge og familier. Et sentralt omstillingsprosjekt, sammen med de øvrige virksomhetene på kommunalområdet, er å gi innbyggerne helhetlige og koordinerte tjenester innenfor budsjettammene. Kommunen har søkt og fått midler fra Helsedirektoratet og Barne- ungdoms- og familiedirektoratet for å utvikle en samhandlingsmodell som har fokus på bedre tverrfaglig innsats (BTI). Barneverntjenesten har kontakt med de barn og foreldre som er særlige sårbare, og har en sentral rolle i utviklingen av samhandlingsmodellen BTI.

Se <http://tidliginnsats.forebygging.no/Aktuelle-innsater/BTI/>

Nye nasjonale krav

Endring fra 01.01.21

- Barneverntjenesten skal følge opp ungdom som samtykker frem til de er 25 år - tidligere 23 år.

Endring fra 01.01.22

- Den lenge varslede barnevernsreformen trer i kraft. Den vil gi mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet, og vil styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats.
 - Hovedendringene er:
 - Kommunene får økt finansieringsansvar for barnevernstiltak som fosterhjem, institusjoner og beredskapshjem
 - Kommunene får økt ansvar for fosterhjem
 - Utarbeide årlig tilstandsrapport til kommunestyret

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	35 286	35 286	35 286	35 286
Sum Tekniske justeringer	172	174	180	180
Konsekvensjusteringer				
Demografisk vekst	0	500	1 000	1 000
Ny barnevernsreform trer i kraft i 2022	350	0	0	0
Sum Konsekvensjusteringer	350	500	1 000	1 000
Konsekvensjustert budsjett	522	674	1 180	1 180
Konsekvensjustert ramme	35 808	35 960	36 466	36 466
Omstilling og effektivisering				
Barneverntjenesten drifter og utfører egne hjelpetiltak	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum Omstilling og effektivisering	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Ramme 2021-2024	34 808	34 960	35 466	35 466

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Barneverntjeneste	15 821	13 697	14 211	13 863	13 869	13 869
Barneverntiltak i familien	10 487	8 128	7 187	7 187	7 187	7 187
Barneverntiltak utenfor familien	17 197	13 461	13 410	13 910	14 410	14 410
Sum	43 504	35 286	34 808	34 960	35 466	35 466

Sosiale og arbeidsrettede tjenester

Om tjenesteområdet

Tjenesten har sju resultatområder: 242 råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, 243 tilbud til personer med rusproblemer, 273 kommunale sysselsettingstiltak, 275 introduksjonsordningen, 276 kvalifiseringsordningen, 281 ytelser til livsopphold og 283 bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig.

Arbeidsrettet oppfølging etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Ås kommune yter arbeidsrettet oppfølging til alle som søker økonomisk sosialhjelp etter Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Den arbeidsrettede oppfølgingen består av råd og veiledning, samt praktisk bistand til enten å beholde arbeid, skaffe arbeid eller øke deltakelse eller mål om arbeid på sikt. I tillegg er andre mål å bedre levekårene for vanskeligstilte og ivareta barn og unges særskilte behov.

Etter grundig kartlegging og veiledning er ofte utbetaling av ytelser til livsopphold for kortere eller lengre perioder et resultat. Brukerne har enten sosialhjelp som hovedinntektskilde eller som suppleringsytelse. Ytelsen er subsidær og er samfunnets nedre sikkerhetsnett, det vil si at alle andre muligheter for selvforsørgelse skal være prøvd. Kommunen følger statens veiledende satser for livsopphold og kommunestyret har i K-60/20 vedtatt enkelte reduserte satser for utmåling av sosialhjelp.

Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet er en del av Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Målet er å fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet ved hjelp av tettere og mer forpliktende bistand og oppfølging - også i tilfeller der veien fram kan være relativt lang og usikker. Kvalifiseringsprogrammet skal inneholde arbeidsrettede tiltak og arbeidssøking og kan inneholde tiltak som kan være med på å støtte opp under og forberede overgang til arbeid.

Flyktingetjenesten

Flyktingetjenesten samarbeider tett med Ås læringscenter om å tilby nyankomne flyktinger introduksjonsprogrammet. Programmet er for de flyktingene og deres familiegjenforente som har behov for grunnleggende kvalifisering. Målet er at de skal lære seg norsk og komme raskt ut i arbeid eller utdanning.

Boligtildelingsutvalget

Ås kommune har et boligtildelingsutvalg. Boligtildelingsutvalget behandler søknader om leie av kommunal bolig etter vilkårene fastsatt i kommunens boligpolitiske plan og skal dessuten ha en totaloversikt over kommunens boligsosiale arbeide.

Rusomsorg

Hjemmeboende som har et rusmiddelproblem skal få nødvendig bistand slik at de oppnår størst mulig grad av trygghet, selvstendighet og livskvalitet. Tjenesten består av praktisk bistand og opplæring, saksbehandling, råd og veiledning, samtaler med ruskonsulent, henvisning til spesialisthelsetjenesten, pårørendesamtaler m.m.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Netto driftsutgifter til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb, 20-66 år (B) **)	1 146	1 229	1 463	1 684
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)	4,5 %	4,1 %	6,1 %	5,6 %
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år (B) **)	4 458	4 385	5 918	6 167
Netto driftsutgifter til tilbud til pers. med rusprobl. pr. innbyggere 20-66 år (B) **)	406	388	565	602
Produktivitet				
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B)	54 309	59 764	54 861	49 860
Dekningsgrad				
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	37,3 %	39,7 %	44,6 %	41,5 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år (B) **)	3,2 %	3,3 %	4,0 %	4,4 %
Kvalitet				
Gjennomsnittlig deltakelseslengde (måneder)	9	9	0	0
Andre nøkkeltall				
Bosatte flyktninger per 1000 innbyggere (B)	0,7	0,5	0,8	1,1
Flyktninger - Anmodning om bosetting - antall personer	16	20		
Flyktninger - Faktisk bosetting - antall personer	14	10		
Flyktninger - Faktisk bosetting - Prosent av anmodning (B)	87,5 %	50,0 %	90,7 %	90,1 %
Flyktninger - Vedtak om bosetting - antall personer	16	10		
Flyktninger - Vedtak om bosetting - Prosent av anmodning (B)	100,0 %	50,0 %	99,0 %	99,0 %
Innvandrere i arbeid (prosent)				
Innvandrere i prosent av befolkningen	18,3 %	18,7 %		
Tilskudd fra IMDi (kr)	28 011 971	26 297 405		

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Prioritere ressurser til selv å utføre tidlig og tett arbeidsrettet oppfølging

Stortingsmelding nr. 33 (2015-2016) NAV i ny tid - for arbeid og aktivitet og Stortingets behandling av denne, legger rammer for utvikling av NAV. NAV må bli enda bedre til å hjelpe flere i arbeid og aktivitet. Arbeidsmarkedsutfordringene kjenner ikke kommunegrensene og NAV Ås samarbeider tett med de andre NAV-kontorene i Follo, Indre Østfold og Moss for å skape større og mer robuste fagmiljøer slik at vi sammen kan levere bedre NAV-tjenester til innbyggerne. Tiltakene for å motvirke smitte av covid-19 gav våren 2020 en høyere ledighet enn Norge har efaring med i nyere tid. Dette krever at NAV utvikler nye arbeidsmetoder.

Brukermedvirkning er en suksessfaktor

Ås kommunes NAV-kontor har eget brukerutvalg. På systemnivå må brukerutvalgene speile tjenestene og brukergruppene i kontoret. NAV Ås har på denne bakgrunn utvidet brukerutvalget med representanter for de unge og arbeidsgiverne. Det er også viktig å sikre individuell brukermedvirkning. NAV forvalter et regelverk hvor brukermedvirkning står sentralt, og brukermedvirkningen ivaretas i hovedsak gjennom samtalen mellom NAV-veileder og bruker.

Digitalisering

Digitaliseringen har endret NAV siden etableringen. Nettstedet <http://www.nav.no> har blitt landets største NAV-kontor, og kontaktsenteret er nr. 2. Det er flere henvendelser til kontaktsentrene enn til alle NAV-kontorene til sammen. Nye digitale tjenester utformes slik at de gir brukerne trygghet i samhandlingen med NAV og bedre innsikt i egen sak. NAV-kontorene har flyttet ressursinnsatsen fra veiledning om regelverk til tettere arbeidsrettet oppfølging. Mobile arbeidsflater øker veiledernes muligheter til å følge opp hvordan det går ute på f.eks.arbeidsplassene. Saksbehandlingssystemer utvikles for å gi større fleksibilitet. Alle ansatte ved NAV Ås har mobile arbeidsflater; dvs. bærbar pc og mobiltelefon. De kommunale arbeidsprosessene er også digitalisert og det arbeides med å hente ut gevinster av digitaliseringen ved å frigjøre ressurser til å gi brukerne tidligere og tettere arbeidsrettet oppfølging.

Tilskuddsfinansiert rustjeneste

Rustjenesten har gjennom mange år mottatt tilskuddsmidler fra Fylkesmannen. Disse har vært brukt til å bygge opp rustjenesten til det den er i dag, med bemannet bolig og ruskonsulenttjeneste. Det er svært usikkert om kommunen vil motta tilskuddsmidler i 2021. Kommunen får tilbakemelding på søknad om tilskudd i løpet av juni/juli det året det søkes for.

Omstilling og effektivisering

Digitalisering

Det er forventet at NAV-kontoret tar ut gevinster av digitaliseringen. Dette er i stor grad gjennomført for de statlige tjenestene. Majoriteten av brukerne her er tilnærmet selvhjulpne ved bruk av de digitale tjenestene. Dermed er det frigjort tid til å veilede brukere med sammensatte utfordringer.

De kommunale arbeidsprosessene er nå også i stor grad digitalisert. Dette vil også frigjøre ressurser til å gi tidligere og tettere arbeidsrettet oppfølging av NAV sine prioriterte brukergrupper.

Arbeidsmarked

I den situasjonen vi nå har på arbeidsmarkedet grunnet covid-19, vil mer av det som vanligvis er kortvarig ledighet kunne bli langvarig. På denne bakgrunn vil følgelig flere få behov for bistand og omskolering. Dette vil medføre nye krav og utfordringer for NAV. For å møte disse utfordringene vil NAV Ås blant annet prioritere ressurser til individuell jobbstøtte (IPS) og supported employment- (SE) metodikken slik at arbeidstilknytningen til personer med helsemessige og sammensatte utfordringer økes.

Nye nasjonale krav

Øke sysselsetting og støtte omstilling - strategi for å motvirke ledighet etter koronatiltak

NAV har ikke erfaring med ledighetsutfordringer av den størrelsen man nå står overfor. Det er derfor nødvendig å utvikle NAVs arbeidsmåter og tjenestespekter i den nye situasjonen basert på foreliggende kunnskap og relevant erfaring. Det er noen tiltak som Arbeids- og velferdsdirektoratet anbefaler at bør gjennomføres i hele landet:

- Brukere uten arbeidsgivere prioriteres foran brukere i arbeid
- Arbeidssøkere som har gode muligheter til å komme i jobb på egenhånd gis tjenester digitalt
- Kvalifisering av arbeidssøkere prioriteres høyt
- Arbeidsgiverkontakten bygges ytterligere ut

NAV Ås jobber kontinuerlig med å utvikle tjenestene i tråd med anbefalingene overfor.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	47 723	47 723	47 723	47 723
Sum Tekniske justeringer	2 756	2 724	2 724	2 724
Konsekvensjusteringer				
Demografisk vekst	0	700	1 400	2 100
Redusert statlig tilskudd til tilbud til personer med rusproblemer, gjelder prosjektmidler	450	450	450	450
Økt sosialstønadbudsjett som konsekvens av Covid-19	2 000	1 500	1 000	0
Økte lisenskostnader Digisos	200	200	200	200
Sum Konsekvensjusteringer	2 650	2 850	3 050	2 750
Konsekvensjustert budsjett	5 406	5 574	5 774	5 474
Konsekvensjustert ramme	53 128	53 297	53 497	53 197
Omstilling og effektivisering				
Holde årsverk ledig i NAV i forbindelse med innsparingskrav 1. tertial 2020.	-920	-920	-920	-920
Reduksjon i anslag på utgifter til sosialhjelpsstønad	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Redusert tilbud dagsenter rus og psykisk helse	-900	-900	-900	-900
Reduserte satser for sosialhjelp, jf. K-sak 16.9.2020	-600	-600	-600	-600
Sum Omstilling og effektivisering	-3 420	-3 420	-3 420	-3 420
Politiske vedtak				
Økte midler rus og psykisk helse	400	400	400	400
Sum Politiske vedtak	400	400	400	400
Nye tiltak og realendringer budsjett	-3 020	-3 020	-3 020	-3 020
Ramme 2021-2024	50 108	50 277	50 477	50 177

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Råd, veiledning og sosial forebyggende arbeid	14 272	12 127	12 149	12 818	13 518	14 218
Tilbud til personer med rusproblemer	4 015	3 917	4 752	4 752	4 752	4 752
Kommunale sysselsettingstilt	1 584	1 318	1 700	1 700	1 700	1 700
Introduksjonsordningen	5 965	7 967	4 021	4 021	4 021	4 021
Kvalifiseringsordningen	2 488	3 255	2 922	2 922	2 922	2 922
Økonomisk sosialhjelp	20 637	17 200	21 413	20 913	20 413	19 413
Bistand til etabl. og oppretholdelse av egen bolig	1 464	1 789	3 001	3 001	3 001	3 001
Sum	50 426	47 573	49 958	50 127	50 327	50 027

Investeringsbudsjett

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan			
	Ferdig år Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2021	2022	2023	2024
Sosiale og arbeidsrettede tjenester						
Startlån/formidlingslån	LØPENDE		40 000	40 000	40 000	40 000
Sum Sosiale og arbeidsrettede tjenester		0	0	40 000	40 000	40 000

Startlån/formidlingslån

Startlån kan hjelpe de som har hatt langvarige problemer med å få lån i vanlig bank til å kjøpe eller tilpasse egen bolig. Se husbanken.no for mer informasjon

Tjenester til hjemmeboende

Om tjenesteområdet

Tjenestens omfatter to resultatområder (KOSTRA funksjoner): 254 helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende og 234 aktivitetstilbud til eldre og personer med funksjonsnedsettelse, inkludert personer som har en psykisk lidelse og/eller en rusutfordring.

Tjenestene til hjemmeboende skal gi forebyggende råd og veiledning og nødvendig trygghet til personer med behov for tjenester. Mestring og personenes og nettverkets ressurser skal være i fokus. Tjenesten omfatter bl.a. råd og veiledning, saksbehandling, tildeling av hjelpemidler, velferdsteknologi, hjemmesykepleie, avlastning, behandling og rehabilitering, praktisk bistand/opplæring, støttesamtaler, koordinatorfunksjon og brukerstyrt personlig assistanse. Ulike aktivitetstilbud for hjemmeboende er også en del av tjenesten, herunder støttekontakt. Personen skal være "sjef" i eget liv og man skal som nevnt ha fokuset på personenes og nettverkets ressurser som man anser som avgjørende for en bærekraftig tjeneste i tiden som kommer.

Det er et stort spenn i innbyggernes behov for tjenester, fra trygghetsalarm og enkel velferdsteknologi, til lindrende behandling i livets slutfase og tjenester i boliger med heldøgnsbemanning og avansert bruk av teknologi. Riktig innsats krever omfattende koordinering mellom kartleggings/vurderingsteam til tjenester, involvering av personen selv og samarbeid med andre instanser internt og eksternt. Frisklivssentralen er et viktig forebyggende tilbud hvor man som kommune kommer i kontakt med personer tidlig, ofte før de mottar tjenester forøvrig. Frivillighet er også være viktig samarbeidspartnere framover. Kommunen ønsker å vri tjenesten fra institusjonstjenester til tjenester i hjemmet. Implementering av de utarbeidede kriteriene og nivå på tjenestene blir avgjørende for å kunne gi riktige tjenester, til riktige personer og til rett tid. Målet med tjenestene skal være tydelig og utarbeides i samarbeid med den enkelte tjenestemottaker.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Aktivering, støttetjenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	4,8 %	4,8 %	5,3 %	5,1 %
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	29,9 %	30,0 %	31,9 %	32,4 %
Netto driftsutgifter til aktivisering/støttetjenester per innbygger 18 år og over (f234) (B) (**)	1 097	1 188	1 296	1 282
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	38,6 %	37,4 %	52,2 %	51,7 %
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B)	263 018	283 160	290 014	286 026
Dekningsgrad				
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år (B)	16,7 %	16,7 %	18,9 %	19,2 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år (B)	10,2 %	12,2 %	15,4 %	16,2 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over (B)	7,2 %	8,6 %	14,8 %	15,4 %
Kvalitet				
Andel brukerretnede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	76,4 %	79,7 %	77,3 %	77,7 %
Grunnlagsdata (Nivå 3)				

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie	2,20	2,30	4,90	5,00
Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, praktisk bistand	9,50	9,20	11,70	10,80

***) Justert for utgiftsbehov*

Utfordringer og strategi

De demografiske endringene Norge og Ås står overfor antas å føre til et press på de kommunale helse- og omsorgstjenestene. For å møte disse endringene og sikre tilstrekkelige helse- og omsorgstjenester, vil Ås kommune dreie tjenestene i retning av fokus på personenes ressurser, egenmestring og ulike tjenester i hjemmet. Dette krever omstilling og endret praksis som en er i gang med. Kommunen har som mål å gi innbyggerne mulighet til å bo hjemme lengst mulig gjennom blant annet å øke opplevelsen av hverdagsmestring, trygghet, selvstendighet og aktivitet. Bruk av velferdsteknologi i helse og omsorgstjenestene vil være avgjørende for å nå disse målene. Ulike løsninger vurderes og vil implementeres i den takten økonomien tillater og i tråd med anbefalingene velferdsteknologi prosjektet har anbefalt. Det pågår også et interkommunalt prosjekt knyttet til velferdsteknologi som Ås er en del av. Det vil også arbeides med kriterier og organiseringen av rehabiliteringstilbudet for kommunen.

Omsorgsboliger

Uavhengig av antall omsorgsboliger ser man behov for et tjenestetilbud som ligger i sjiktet mellom sykehjem og dagens omsorgsboliger. Dette for å bedre tjenestetilbudet og ivareta trygghet for den enkelte. Kommunen gjør en gjennomgang av de kommunale boligene inkl omsorgsboligene for å vurdere hvordan man best skal benytte disse boligene.

Kompetansebehov

Forskyving av oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten stiller krav til tjenesteutøvernes kompetanse. I tjenesten til hjemmeboende skal en forebygge, motivere til mestring, gi behandling, pleie og omsorg. Kravet til samhandling og tverrfaglig arbeid er økende da personer og pasienter har mer sammensatte utfordringer nå enn tidligere. Fagutvikling står sentralt, og det jobbes målrettet med kompetansehevende tiltak. Flere ansatte tar videreutdanning og skolerer seg på annen måte. Det er en utfordring å rekruttere tilstrekkelig med sykepleiere og vernepleiere til tjenesten.

Hverdagsrehabilitering

Hverdagsrehabilitering gis i dag som en egen tjeneste, men her ligger det et potensiale i å benytte dette i større grad. Tidlig, tverrfaglig innsats med mål om økt mestring i hverdagen er målet. Hverdagsrehabilitering benyttes som prinsipp i tjenester til funksjonshemmede.

Samhandling

Økt samhandling på tvers av virksomhetsområdene internt i kommunen og samarbeid med frivillige aktører, er nødvendig for å møte befolkningens behov i tiden som kommer. Samhandling med eksterne aktører som spesialisthelsetjenesten er svært viktig.

Frisklivssentralen

I 2020 har aktiviteten på Frisklivssentralen av flere årsaker vært lav. Det er blant annet vært knyttet til sykdom blant personalet og pandemien. Med økt fokus på mestring vil blant annet frisklivssentralens arbeid være viktig og naturlig.

Omstilling og effektivisering

En viktig omstilling i helse- og omsorgssektoren er at innbyggere skal kunne bo hjemme lengst mulig. Dette betyr en dreining fra institusjons tilbud til tjenester til hjemmeboende. En satsningen på tjenester til hjemmeboende vil gi tjenesteområdet en mulighet til å kunne håndtere flere innbyggere med økt pleiebehov. Andre viktig faktor i dette arbeidet handler om bruk av velferdsteknologi, egen mestring, gi råd og veiledning på et tidlig stadium og å hente ut ressursene til personene og deres nettverk.

Barn og voksne med psykiske og/eller fysiske funksjonshemminger tilbys ofte avlastning for å bidra til at de kan bo lengre hjemme sammen med sine primære omsorgsgivere. En effektivisering gjennomført i 2020 har vært å redusere omfanget på avlastningsvedtakene på sommeren. Hva som er et nødvendig nivå på avlastningstilbudet for å nå målsettingen om å kunne bo lengre hjemme vil det arbeides videre med.

Kriterier og nivået på de ulike tjenestene i omsorgstrappen skal forstås og implementeres i tjenestene. Innbyggerne skal møte kompetente medarbeidere som vil gi råd og veiledning på et tidlig tidspunkt og det vil bli gjort en kartlegging av brukerens og nettverkets ressurser. Innbyggerne skal være "sjef" i eget liv. Tjenestene til hjemmeboende skal være effektivt og godt organisert.

Velferdsteknologi vil implementeres i takt med kommunens økonomi. Erfaring fra andre viser at dette vil gi en gevinst i form av lavere merkostnader og økt kvalitet. Samtidig vil det gi økte kostnader i starten knyttet til blant annet innkjøp/leie og opplæring av ansatte og personer som skal benytte teknologien.

Gode rutiner og samhandling på tvers av virksomhetene vil være avgjørende i omstillingsarbeidet gjennom å utnytte og anerkjenne den gode kompetansen Ås kommune besitter. Lokalsamfunnet og samarbeid med frivillige er viktig i denne sammenheng.

Nye nasjonale krav

- Kvalitetsreformen - "Leve hele livet" skal gjennomføres i samarbeid med flere av kommunens tjenesteområder.
- Demensplanen 2020-2024 -
- Rettighetsfesting av BPA

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	153 108	153 108	153 108	153 108
Sum Tekniske justeringer	897	911	943	943
Konsekvensjusteringer				
Dagtilbud for ressurskrevende brukere som bor i Ljungbyveien, totalt 3 årsverk.	2 250	1 900	1 900	1 900
Demografisk vekst	0	2 000	4 000	6 000
Kjøp fra private, jf. vedtak 1.tertial 2020 - helårseffekt	2 000	2 000	2 000	2 000
Ny ressurskrevende bruker (fra okt. 2020)	8 000	8 000	8 000	8 000
Redusere matbudsjett grunnet stengt avdeling ved Moer sykehjem	-350	-350	-350	-350
Redusert bemanning Solfallsveien	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Variabellønn og tillegg ved Solplassen borettslag	1 400	1 400	1 400	1 400
Økt ramme ferievikarer, jf. vedtak 1.tertial 2020.	1 700	1 700	1 700	1 700
Økte refusjonsinntekter for ressurskrevende tjenester	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Sum Konsekvensjusteringer	10 000	11 650	13 650	15 650
Konsekvensjustert budsjett	10 897	12 561	14 593	16 593
Konsekvensjustert ramme	164 005	165 669	167 701	169 701
Omstilling og effektivisering				
Innsparingstiltak hjemmeboende, jf. vedtak 1.tertial 2020	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200
Reduksjon av stillinger i driftsenheten på Moer	-590	-590	-590	-590
Reduksjon i aktivitetssenteret på Moer sykehjem	-400	-400	-400	-400
Reduksjon i stillinger til hjemmesykepleie og praktisk bistand	-3 085	-3 085	-3 085	-3 085
Reduksjon i stillinger til rus og psykisk helse	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Redusert avlastningstilbud Ljungbyveien i sommerferien	-200	-200	-200	-200
Sum Omstilling og effektivisering	-8 075	-8 075	-8 075	-8 075
Styrkingstiltak				
Driftsmidler til velferdsteknologi	100	100	100	100
Sum Styrkingstiltak	100	100	100	100
Politiske vedtak				
Redusere kuttet i avlastningstilbudet ved Ljungbyveien	100	100	100	100
Sum Politiske vedtak	100	100	100	100
Nye tiltak og realendringer budsjett	-7 875	-7 875	-7 875	-7 875
Ramme 2021-2024	156 130	157 794	159 826	161 826

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aktivering eldre og funksjonshemmede	16 908	18 919	16 733	16 734	16 736	16 736
Pleie, omsorg, hjelp til hjemmeboende	134 311	134 189	139 397	141 060	143 090	145 090
Sum	151 218	153 108	156 130	157 794	159 826	161 826

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan			
	Ferdig år Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2021	2022	2023	2024
Tjenester til hjemmeboende						
Teknologi og IT Helse	LØPENDE		400	400	400	400
Sum Tjenester til hjemmeboende		0	400	400	400	400

Teknologi og IT Helse

Velferdsteknologi er et innsatsområde i kommunen. Planleggingen har tatt noe tid og er blitt forsinket grunnet korona. Teknisk utstyr anskaffes fra høsten 2020. I planperioden er det satt av 0,4 mill.kr årlig til investeringer i velferdsteknologi og digitalisering.

Pleie og omsorgstjenester i institusjon

Om tjenesteområdet

Tjenestens resultatområde: 253 helse og omsorgstjenester i institusjon.

Tjenesten består i å gi tilbud til pasienter ved Moertunet, Moer sykehjem og avlastningsboligen for barn og unge. Driftsenheten gir tjenester til enhetene. Forvaltningen fatter vedtak på tjenestene. Tjenesten har totalt ca 200 årsverk, fordelt på ca. 330 personer. Antall pasienter i tjenesten totalt er ca 170 fordelt på somatisk langtidsavdeling, medisinsk korttidsavdeling, skjermet, forsterket skjermet, avlastningsbolig for barn og unge, kjøkken og vaskeri. Hukommelsesteamet ligger også inn under denne tjenesten og har sin base på Moertunet. Teamet gir tjenester til både pasienter inne på Moertunet, samt er et lavterskel tilbud for innbyggerne i Ås kommune. Dagtilbudet for personer med demens har også sine lokaler på Moertunet og kan ta i mot inntil 12 brukere fordelt på 2 avdelinger.

Aktivitetstjenesten gir tilbud om sosiale og kulturelle aktiviteter for langtidsbeboere i sykehjemmet. Utfordringen her er at tjenesten ikke er lovpålagt og har dermed i flere omganger blitt skåret ned.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	60,4 %	61,5 %	42,0 %	42,9 %
Produktivitet				
Korrigerede brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	1 291 925	1 431 304	1 318 105	1 274 516
Dekningsgrad				
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold (B)	75,8 %	87,4 %	87,2 %	87,2 %
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Tidsbegrenset opphold (B)	34,4 %	20,6 %	43,6 %	44,6 %
Andel kommunale institusjonsplasser av totalt antall institusjonsplasser (B)	98,8 %	98,8 %	96,3 %	94,6 %
Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc (B)	74,5 %	72,2 %	86,9 %	90,7 %
Kvalitet				
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	87,0 %	86,4 %	97,8 %	98,2 %
Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,64	0,95	0,63	0,56
Økonomi				
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerede brutto driftsutgifter (B)	11,7	10,7	12,3	12,8

Utfordringer og strategi

- Målet om et helhetlig tjenesteforløp krever fleksibilitet og samarbeid på tvers både økonomisk, faglig og driftsmessig.
- Institusjonstjenestene har mange kostnadskrevende vedtak. Målet for kommunen må derfor være at de som kommer på institusjon ikke kan gis annet faglig forsvarlig pleie og omsorgstilbud i kommunen. At de trenger mer tjenester enn hva de kan få i sitt eget hjem.

- Overordnet strategisk kompetansebygging er viktig for å møte dagens og nær fremtids faglige utfordringer. Det er mye kompetanse i kommunen, men vi ser at det er nødvendig å kartlegge hvilke behov kommunen vil ha fremover for å sikre at vi kan ivareta de ulike behovene og effektivisere tjenestene ved å sikre rett pasient på rett avdeling.
- For å ivareta pasienter med særlige behov for spesialisert kompetanse og økte ressurser kreves det at man ser på både turnus, kompetansesammensetning og hvordan vi kan effektivisere driften gjennom dette.
- Å få oversikt på antall barn som har sammensatte og store behov, og som på sikt vil trenge en tilrettelagt bolig som unge voksne, er viktig for å estimere videre boligbehov.
- Tjenesten vil jobbe mot at Moertunet blir et godkjent kompetansesenter innen for demens og at Ås kommune blir et demensvennlig samfunn i samarbeid med nasjonalforeningen for folkehelse.
- Tjenesten vil jobbe mot at Moer sykehjem får en helsehus profil.

Omstilling og effektivisering

En effektiv omstilling for Ås kommune er å bremse veksten av sykehjems plasser og gi tjenester i hjemmet til de som kan og ønsker dette. Samtidig plikter vi å ivareta de som er svært syke og som trenger ulike døgkontinuerlig behandling på institusjon. Moer sykehjem har opparbeidet seg mye kompetanse innenfor flere felt som palliasjon, rehabilitering og andre komplekse prosedyrer som eksempelvis blodtransfusjon. Utvikling av samarbeidet mellom korttidsavdelingen på sykehjemmet og eksempelvis hjemmeomsorgen står sentralt for å få en bedre flyt mellom tjenestene. Det gir dermed raskere utskrivelse fra avdelingen til hjemmet. Nytt bygg vil stå ferdig i juni/juli 2021 med 40 nye plasser. Man vil derfor jobbe med å se på hva slags profil Moer sykehjem skal ha i årene fremover og hvilke avdelinger vi vil trenge. Man ser at det er behov for å kartlegge mer knyttet til spesialiserte områder som eksempelvis lindrende avdeling og avdeling for rehabilitering.

Moertunet vil arbeide videre med å effektivisere tjenesten ved å ta i bruk teknologi i takt med kommunenes økonomi, samt utvikle og spesialisere avdelingene som en del av omstillingarbeidet i prosjektet omstilling institusjoner. En del av prosjektet er blant annet at man ønsker spesialisere avdelingene i større grad, med egen korttids/avlastning/utredningsavdeling, skjermet/forsterket avdeling og skjermet avdeling. På den måten kan man bruke kompetansen mer effektivt inn i avdelingen og spisse denne iht de behovene som er der. Skjermet/forsterket/utredningsavdelingen ligger også i sammenheng med dagtilbudet, slik at man sikrer en god kompetanseoverføring fra det ene lavterskel tilbudet til det andre.

Det er også et potensial ved at institusjonene samarbeider mer enn i dag.

Ljungveien bolig og avlastning ledigholder en av sine leiligheter som et effektiviseringstiltak.

Nye nasjonale krav

- Leve hele livet; kvalitetsreform i eldreomsorgen fra 2019 tom 2023 med fem innsatsområder som er et aldersvennlig Norge, aktivitet og fellesskap, mat og måltider, helsehjelp og sammenheng i tjenestene.
- Demensplanen 2020-2024; rett til å bo hjemme så lenge pasienten/pårørende ønsker det.
- Avlasterdommen; kan føre til et økt bruk og utvidelse av institusjons plasser til avlastning.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	167 356	167 356	167 356	167 356
Sum Tekniske justeringer	176	242	389	389
Konsekvensjusteringer				
Driftskostnader 1.bygetrinn Moer sykehjem	2 000	5 600	9 200	12 800
Redusere kjøp av plasser, jf. vedtak 1.tertial 2020	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Reduserte inntekter på grunn av redusert belegg og bortfall av dobbeltrom	3 000	3 000	3 000	3 000
Økt ferievikarbudsjett lønn institusjon, jf. vedtak 1.tertial 2020	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum Konsekvensjusteringer	5 500	9 100	12 700	16 300
Konsekvensjustert budsjett	5 676	9 342	13 089	16 689
Konsekvensjustert ramme	173 031	176 697	180 444	184 044
Omstilling og effektivisering				
Omorganisering av demensomsorgen, jf.vedtak 1.tertial 2020	-1 180	-1 180	-1 180	-1 180
Stengt 1 bogruppe (11 plasser) på Moer sykehjem fra juni 2020.	-8 000	-8 000	-8 000	-8 000
Sum Omstilling og effektivisering	-9 180	-9 180	-9 180	-9 180
Styrkingstiltak				
Driftsmidler til velferdsteknologi	100	100	100	100
Sum Styrkingstiltak	100	100	100	100
Nye tiltak og realendringer budsjett	-9 080	-9 080	-9 080	-9 080
Ramme 2021-2024	163 951	167 617	171 364	174 964

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	183 654	167 356	163 951	167 617	171 364	174 964
Sum	183 654	167 356	163 951	167 617	171 364	174 964

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2021	2022	2023	2024	
Pleie og omsorgstjenester i institusjon							
Utstyr kjøkken ved utvidelse sykehjem	2022	2 625	0	1 000	1 000	0	0
Sum Pleie og omsorgstjenester i institusjon		2 625	0	1 000	1 000	0	0

Utstyr kjøkken ved utvidelse sykehjem

Midler til oppgradering og utskifting av utstyr og løst inventar ved hovedkjøkkenet i forbindelse utbyggingen Moer sykehjem. Prosjektet forventes ferdigstilt i løpet av 2022.

Fysisk planlegging, natur og nærmiljø

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter 8 resultatområder.

301 plansaksbehandling

Omfatter arbeid med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, områdereguleringsplaner og detaljreguleringer.

302 bygge- og delesaksbehandling

Omfatter behandling av bygge- og delesaker, tilsyn i byggesaker, ulovlighetsoppfølging, henvendelser og veiledning.

303 kart og oppmåling

Omfatter gjennomføring av oppmålingsforretninger i forbindelse med fradeling av eiendommer, klarlegging av grenser, grensejusteringer, adressering, føring av matrikkelen, kartsalg, forvaltning, drift og vedlikehold av kartbaser og kartportal, utstedelse av matrikkelbrev, analyser og produksjon av kart, visualisering av innsamlede data, henvendelser og veiledning.

315 boligbygging og fysiske bomiljøtiltak

Omfatter føring av festeavgifter, både inntekter og utgifter.

325 tilrettelegging og bistand for næringslivet

Omfatter arbeid med å tilrettelegge arealer- og lokaler for næringslivet og skape møteplasser og samarbeid mellom næringsliv, offentlig sektor, FoU-miljø og befolkning.

329 landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling

Follo landbrukskontor ivaretar kommunal landbruksforvaltning, spesielt økonomiske og juridiske virkemidler i landbrukspolitikken i seks kommuner og i tillegg viltforvaltningen for Ås og Frogn kommuner. Kontoret bidrar aktivt for å legge til rette for et klima- og miljøvennlig landbruk med bærekraftig vern av jord og skogbruksressurser.

335 rekreasjon i tettsted

Tjenesten omfatter forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens parkområder, samt uteareal i skoler, barnehager og ved kommunale institusjoner.

360 naturforvaltning og friluftsliv

Omfatter overordnet og strategisk miljøvernarbeid blant annet knyttet til temaene klima- og energi, biologisk mangfold, mobilitet og friluftsliv. I tillegg omfatter resultatområdet forvaltning av naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven i konkrete saker som angår både bevaring av arter og naturtyper og bekjempelse av fremmede arter, samt ulovlighetsoppfølging.

Tjenesten omfatter også forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens statlig sikrede friluftsområder, ski-/lysløyper, utbedring og skilting av turstier i samarbeid med frivillige.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Kommunal næringsvirksomhet brutto investeringsutgifter beløp pr innb (kr)	0	0	292	195
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikl. nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr) **)	63	52	62	132
Netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet i prosent av samlede netto (B)	0,0 %	0,1 %	0,2 %	0,2 %
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger (B) **)	37	99	95	110
Netto driftsutgifter til naturforvaltning og friluftsliv per innbygger (B) **)	143	171	130	138
Netto driftsutgifter til plan/kart/bygg per innbygger. Konsern. Kroner (B) **)	367	245	386	431
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger (B)	299	205	267	286
Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder per innbygger (B) **)	166	155	245	239
Tilrettelegging og bistand for næringslivet nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)	20	55	135	140
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	20	25	42	37
Snitt saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	16	12	19	18

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Høsten 2020 vedtok kommunestyret planprogrammet for rullering av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Programmet legger grunnlaget for arbeidet med kommuneplanen som skal vedtas av kommunestyret i løpet av 2021. I arbeidet stilles det krav til stor grad av medvirkning fra administrasjonen, politikere og innbyggere.

Det er viktig å prioritere reguleringsplanarbeid som kan bidra til at vi raskt kan få planavklarte og byggeklare arealer som igjen bidrar til befolkningsvekst. Utviklingen må skje i tråd med de kvalitets- og miljøambisjonene kommunen har. I overkant av 20 reguleringsplaner er under arbeid til enhver tid. De fleste av disse er private reguleringsplaner. Det er en økende tendens til at flere tar initiativ til nye eller endring av eksisterende planer. I tillegg har både kompleksiteten i planene og utredningsbehovet økt. Områderegeringsplan for Ås sentralområde ble vedtatt høsten 2019. Som følge av vedtaket er det satt igang reguleringsplanarbeid på de fleste feltene i områderegeringsplanen. Andre større private reguleringsplaner som skal sluttbehandles er Tømrernes feriehem/Askehaugåsen, Grenseveien/Myrfalet og Vollskogen.

Handlingsplan for klima- og energi med tiltaksplan ble vedtatt av kommunestyret høsten 2020 og har ambisiøse mål for å redusere klimautslipp. Tiltaksplanen viser hvilke tiltak som er nødvendig å gjennomføre innen transport, stasjonær energi, avløp og avfall, landbruk og indirekte utslipp. De største klimautslippene i Ås, kommer fra transportsektoren. Nye bolig- og næringsområder må lokaliseres på en måte som stimulerer til bruk av miljøvennlige transportmidler til jobb, fritidsaktiviteter og handelsturer.

Et økende antall planinitiativ øker presset på miljø-, natur- og friluftslivsverdiene i kommunen. I kommune- og reguleringsplanleggingen er det derfor viktig å ivareta disse verdiene og områder for

rekreasjon. Arealinngrep og arealbruk er den største truselen mot naturmangfoldet. Kommunen som arealmyndighet har derfor en viktig oppgave med å ta vare på og forvalte naturmangfoldet. For å få til dette, kreves det kunnskap om naturverdiene i kommunen, kompetanse om forvaltning etter gjeldende lovverk, samt andre tiltak som sikrer naturmangfold. Plan for naturmangfold med tiltaksplan er vedtatt av kommunestyret og viser hvilke tiltak som er nødvendig å gjennomføre.

Kommunen skal legge tilrette for næringsutvikling med utgangspunkt i sine fortrinn. E6, E18 jernbanen og universitetet gjør Ås kommune attraktiv for næringslivet. Utfordringen er å lokalisere rett virksomhet på rett plass. Det er også en utfordring i planlegging av Ås sentrum å få avsatt tilstrekkelig med næringsarealer og få realisert attraktive næringsbygg for et framtidig næringsliv, blant annet knyttet til Campus Ås.

Det forventes et økt antall byggesaker som følge av at flere større områder er ferdig regulert og flere planer er under arbeid. I tillegg er det forventet at antall ulovlighetsaker vil øke. Det forventes også en økning i antall oppmålingsforretninger og fradelinger i eksisterende boligområder.

Antallet seksjoneringsøknader vil øke som følge av at det forventes å bli noe mer blokkbebyggelse og tett småhusbebyggelse.

Landbruksforvaltningen skal i planperioden bidra til å utvikle landbruket i tråd med nye klima- og miljøutfordringer. Landbruksbasert næringsutvikling vil være et viktig område, særlig viktig vil det være å bidra til økt tilbud av kortreist mat.

Omstilling og effektivisering

Det er behov for å bedre samhandlingen mellom virksomhetene og enhetene innenfor kommunalområdet Teknikk, samfunn og kultur, blant annet ved bedre avklaring av forventninger, roller og ansvar, samt utarbeide og oppdatere prosessbeskrivelser.

Nye nasjonale krav

I Fylkesmannens årlige forventningsbrev til kommunal planlegging pekes det på at planlegging er et viktig virkemiddel for å få til en reduksjon av klimautslipp og tilpasning til endret klima. Det forventes at kommunene følger opp dette både i areal- og transportplanlegging, i klima og energiplaner og i de konkrete arealplanene. Integrering av boligsosiale hensyn i planleggingen og satsing på de mellom 0 og 24 år er prioriterte områder. Det pekes også på kommunens ansvar for å sørge for å ha tilgang på nødvendig faglig kompetanse, og dermed sikre at planleggingen utføres med god kvalitet.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	13 155	13 155	13 155	13 155
Sum Tekniske justeringer	-461	-406	-281	-281
Konsekvensjusteringer				
Arkeologiske registreringer knyttet til småhusplanen	750	0	0	0
Demografisk vekst	0	200	500	800
Leieinntekter Breivoll	-100	-100	-350	-350
Ny stilling til planrådgiver	0	300	300	300
Sum Konsekvensjusteringer	650	400	450	750
Konsekvensjustert budsjett	189	-6	169	469
Konsekvensjustert ramme	13 344	13 149	13 324	13 624
Omstilling og effektivisering				
Reduksjon i kjøp av konsulenttenester	-400	-400	-400	-400
Reduksjon i tiltaksplan idrett, nærmiljø og friluftsliv	-400	-400	-400	-400
Stillingen som næringsrådgiver holdes ledig	-800	-800	-800	-800
Sum Omstilling og effektivisering	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Styrkingstiltak				
Klima og energi - tiltaksplan	1 100	1 300	1 050	1 000
Tiltaksplan for naturmangfold	400	200	200	200
Tiltaksplan for sykkel og gange	250	200	150	150
Sum Styrkingstiltak	1 750	1 700	1 400	1 350
Politiske vedtak				
Ordning for vraksyklar	50	25	25	25
Tiltaksplan idrett natur og nærmiljø.	400	400	400	400
Sum Politiske vedtak	450	425	425	425
Nye tiltak og realendringer budsjett	600	525	225	175
Ramme 2021-2024	13 944	13 674	13 549	13 799

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Plansaksbehandling	4 399	4 028	6 015	5 765	5 815	6 065
Bygge-, delesaksbehandling og seksjonering	-808	-845	452	452	452	452
Kart og oppmåling	2 054	1 028	-469	-469	-469	-469
Boligbygging og fysisk bomiljøtiltak	32	91	84	84	84	84
Tilrettelegging og bistand for næringslivet	1 124	56	-1 025	-1 025	-1 025	-1 025
Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling	1 259	1 167	914	914	914	914
Rekreasjon i tettsted	2 860	3 046	3 047	3 057	3 079	3 079
Naturforvaltning og friluftsliv	2 883	4 585	4 926	4 896	4 699	4 699
Sum	13 803	13 155	13 944	13 674	13 549	13 799

Investeringsbudsjett

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2021	2022	2023	2024	
Fysisk planlegging, natur og nærmiljø							
Infrastrukturtiltak	2025	150 000	-40 000	10 000	10 000	30 000	30 000
Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv	LØPENDE			1 500	1 500	1 500	1 500
Tiltaksplan sykkel og gange	LØPENDE			5 937	1 000	1 000	1 000
Sum Fysisk planlegging, natur og nærmiljø		150 000	-40 000	17 437	12 500	32 500	32 500

Infrastrukturtiltak

I de fleste nye reguleringsplaner er det nødvendig å etablere ny og oppgradert infrastruktur, bl.a. G/S veier, større lekeplasser, grøntstrukturer, vei og kryssløsninger, vann, avløp og brannvannsdekning.

Dette er felles offentlig infrastruktur som flere grunneiere/utbyggere og kommunen i felleskap vil ha ansvar for å finansiere. Kommunen må ta sin forholdsmessige andel av kostnadene jfr. §17-3 i plan- og bygningsloven.

Det legges til grunn ulike fordelingsmodeller for infrastrukturtiltak avhengig av prosjekt. Det er avgjørende at kommunen bidrar med sin forholdsmessige andel for å sikre private bidrag og gjennomføring.

Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv

I henhold til vedtatt tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv (K-sak 40/20) er det lagt inn midler til gjennomføring av tiltak med 1,5 mill. kr ink. mva. årlig.

Tiltaksplan sykkel og gange

Investeringen er en oppfølging av tiltaksplan for sykkel og gange vedtatt av kommunestyret i 2019. Investeringene gjelder prioriterte gang- og sykkelanlegg, sykkelparkering og mindre infrastrukturtiltak i tilknytning til andre utbyggingsprosjekter i planperioden. Det forventes også mulighet for tilskuddsfinansiering av enkelte tiltak jf [K.sak 25/19](#).

Administrasjon og styring

Om tjenesteområdet

Resultatområdene i tjenesten omfatter: 100 politisk styring, 110 kontroll og revisjon og 120 administrasjon.

Tjenesten omfatter i hovedsak den administrative ledelsen, sentrale stabs- og støttetjenester i tillegg til politiske organer. Tjenesten gir støtte og rådgivning til utøvende enheter, utøver ledelse og organisasjonsutvikling. Kommunens ledelse arbeider med helhetlig og strategisk planlegging som skal sette kommunen i stand til å møte fremtidige utfordringer.

Administrasjon omfatter i stor grad oppgaver med lovpålagt rapportering, oppfølging og søknad om tilskudd. Tiltak og viktige innsatser innenfor området er kommuneovergripende og virker på tvers av tjenester og tjenesteområder. I følge kostratall for 2019 har Ås kommune noe lavere administrasjonskostnader enn gjennomsnittet i kommunegruppen som er sammenlignbar med Ås (Kostra gruppe 13). Kostnadene til administrasjon henger tett sammen med kommunens organisering og hvordan oppgaver er fordelt mellom tjenesteenheter og sentral stab og støttetjenester. Kostnadene kan derfor forventes å øke noe i perioden som følge av omorganiseringen.

Det avgjørende for en effektiv kommuneadministrasjon er ikke nødvendigvis hva administrasjonskostnadene alene utgjør. Det avgjørende er at kommunen løser sine administrative oppgaver på en måte som totalt sett gir lave kostnader og gode tjenester til brukerne.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) **)	4 521	5 143	5 325	5 727
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring , i kr. pr. innb (B) **)	344	405	370	477
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb (B) **)	96	110	95	124
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B) **)	3 216	3 753	4 092	4 365
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) **)	2 132	2 620	2 936	3 145
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb (B) **)	4 236	4 901	4 712	5 109
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i prosent av totale netto driftsutg (B)	6,2 %	6,7 %	6,3 %	7,2 %

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Politisk styring

Kommunestyret er det øverste politiske organet i kommunen. Ås kommune har i dag tre hovedutvalg, klima- og miljøutvalg og Formannskap som innstiller til kommunestyret. Etter valget er det foreslått å endre klima og miljøutvalget til et hovedutvalg og overføre noen av sakene fra andre utvalg. I tillegg er det foreslått noen andre justeringer. Ås kommune har formannskap og fire hovedutvalg som innstiller til kommunestyret. Ås kommunes utgifter til politisk styring ligger på snittet for KOSTRA-gruppe 13.

Administrasjonen skal i perioden sørge for at kommunen har en effektiv administrasjon av politiske prosesser. Digitale verktøy vurderes kontinuerlig for å kvalitetssikre og forenkle prosesser.

Kommunen som arbeidsgiver

Kommunen er en del av Osloregionens arbeidsmarked og det er krevende å rekruttere og beholde kompetente arbeidstakere. I årene fremover blir det ekstra viktig å synliggjøre Ås kommune som arbeidsgiver og tjenesteyter, samt tilby et godt arbeidsmiljø og konkurransedyktige arbeidsvilkår. Det jobbes videre med å tilrettelegge for tiltak som kvalifiserer for arbeidslivet (lærlinger, språkpraksis, arbeidspraksis til kandidater via kommunen, NAV og utdanningsinstitusjoner). Lederutviklingstiltak knyttet til arbeidsgiverstrategien gjennomføres.

Anskaffelser

Rådmannsgruppen vedtok 26.03.2019 en anskaffelsesstrategi for 2019 og 2020 for Ås kommune. Videre er en ny prosess for anskaffelser innarbeidet i kommunens kvalitetssystem(KSS), hvor også endringer i regelverket om offentlige anskaffelser er ivarettatt.

1. Anskaffelser i Ås kommune skal være organisert med klare ansvarlinjer og tydelige roller.
2. Anskaffelsesprosessen i Ås kommune skal bidra til effektiv ressursutnyttelse og skal bidra til å dekke brukernes behov.
3. Anskaffelser i Ås kommune skal ha riktig kvalitet og gjennomføres effektivt og digitalt.
4. Ås kommune skal vise samfunnsansvar i anskaffelsene.
5. Ås kommune skal være en attraktiv samarbeidspartner på anskaffelsesområdet. (Mål for innkjøps samarbeidet i Follo og Oslo regionen)

Administrasjonen arbeider med en plan for oppfølging av disse målene. Anskaffelser er et krevende område og Ås kommune har ikke ressurser til å gjøre mer enn minimumskrav når det gjelder anskaffelser.

Digitalisering

For å møte fremtidens utfordringer og krav til digital transformasjon og automatisering av arbeidsprosesser, må kommunen prioritere kompetanseutvikling for å kunne gjøre dette løftet i planperioden. IKT-kompetanse og digital forståelse bør være et krav i alle tilsettinger hvor det er relevant.

Digitaliseringsstrategien 2019-2022 for Ås kommune er retningsgivende for digitaliseringsarbeidet. Strategien bygger på nasjonale føringer på området og kommunens handlingsprogram. Det er i 2020 utarbeidet handlingsplan for digitalisering 2021. Tiltakene i denne handlingsplanen skal være med å operasjonalisere og innfri digitaliseringsstrategien for Ås kommune

Informasjonssikkerhet og personvern

Økt digitalisering stiller økte krav til internkontroll, informasjonssikkerhet, og personvern. EU har vedtatt ny personvernforordning, General Data Protection Regulation (GDPR), for å sikre like regler for personvern for alle virksomheter og aktører som opererer i EU og EØS land. Dette medfører at kommunene må ha gode internkontrollrutiner og systemer for behandling av personopplysninger.

Felles IKT samarbeid i Stor Follo

Fra 2020 er det vedtatt at Frogn, Vestby og Ås etablerer et felles IKT samarbeid, Stor Follo IKT (SFIKT). Samarbeidet vil være et vertskommunesamarbeid i regi av Frogn kommune. Det jobbes nå med harmonisering av kommunenes IKT systemer.

IKT Sikkerhet

Kravet til IKT sikkerhet øker med at kommunen blir mer digital og ansatte arbeider mer på hjemmekontor. Kommunen utsettes stadig for forsøk på hacking og datasvindel. IKT sikkerhet må derfor fortsatt prioriteres høyt fremover.

Samarbeid på ulike økonomifunksjoner for Frogn, Vestby og Ås.

Det er i 2020 arbeidet videre med å etablere et felles oppsett i økonomisystemene til kommunene. Målet har vært å legge til rette for stordriftsfordeler i arbeidsprosesser og lavere kostnader til drift, vedlikehold, oppgradering og lisenser. Høsten 2020 ble felles oppsett for lønnsystemet.

Valg

Høsten 2021 skal det avholdes Stortingsvalg og sametingsvalg og valgdagen blir avholdt mandag 13. september. Det vil bli avholdt forhåndsvalg. Valgmedarbeiderportalen og elektronisk manntall ble innført ved forrige valg, og er gode verktøy som forenkler prosessene til valgmedarbeiderne.

Omstilling og effektivisering

Omstillingsprosjektet

Forenkling og digitalisering av administrative arbeidsprosesser og arbeide med forbedring av samhandling mellom stab-/støtte-funksjoner og tjenestene. Arbeidet i de fire delprosjektene videreføres i 2020. Dette gjelder; 1) tjenester til barn og unge, 2) velferdsteknologi, 3) digitalt førstevalg og 4) administrative prosesser. Videre vil samhandlingen mellom hvilke oppgaver som er lagt ut til de enkelte tjenestestedene og hva som skal ligge til sentraladministrasjonen vurderes. Arbeidet med å gjennomgå og forenkle prosesser fortsetter å ha fokus inn i 2021 Endringene vil ha som mål en samlet økt effektivitet og kvalitet i administrative prosesser.

Digitalisering og automatisering

Prosjektet «Digitalt førstevalg» jobber med mål om at innbyggere og næringsliv skal ha et digitalt førstevalg for digitale tjenester, og kommunikasjon med Ås kommune. Digitalt førstevalg g elder også interne arbeidsprosesser for de ansatte. Prosjektet kartlegger og koordinerer kommunens digitaliseringsportefølje som er besluttet av rådmannens ledergruppe.

Epolitikere/digitale politikere 2019-2022 er et prosjekt som skal bidra til å effektivisere de politiske prosessene ved hjelp ny teknologi. Politikerportal integrert med kommunens øvrige fagsystem vurderes fortløpende.

Nye og forbedrede lese Brett og ny teknologistøtte for politikerne innføres høsten 2019. Den nye kommunestyreperioden skal preges av digitalt førstevalg for politikere og ansatte, og papir benyttes kun unntaksvis når særskilte behov kan dokumenteres.

Innbyggertorg

Etter inspirasjon og gode erfaringer fra andre kommuner er det i 2020 etablert et innbyggertorg. for Ås kommune. Innbyggertorget samler de mest aktuelle funksjonene i kommunen mht behovet for tett kontakt med innbyggerne, i tillegg vil dette arbeidet sees sammen med arbeidet rundt digitalt førstevalg.

Nye nasjonale krav

Nasjonale krav

Det er over tid kommet flere krav knyttet til kommunens oppgaveløsning. Kommunene blir i stadig større grad digitalisert. Det stilles strenge krav til digital transformasjon, IKT-systemer, internkontroll og

informasjonssikkerhet. Det ligger derfor inne en fortsatt satsing på digitalisering i handlingsprogram 2021 til 2024.

Purregebyrer

Fra og med 1. oktober 2020 ble de iverksatt endringer i flere gebyrer og salærer, som følge av en endring i inkassoforskriften. En av endringene er at purregebyrene er redusert fra 70 kr til 35 kr. Dette reduserer kommunens inntekter fra purregebyrer.

Administrasjonsgebyr på fakturering

Ås kommune har i dag fakturagebyr på papirfakturaer. Det foreslås at fakturagebyret på papirfakturaer endres fra 69 kr per faktura til 70 kr. Samtidig innføres det administrasjonsgebyr på elektroniske fakturaer på 35 kr per faktura. I dag er det ikke administrasjonsgebyr på elektroniske fakturaer. Med et gebyr på 35 kr dekkes også noe av kostnadene knyttet til fakturering av elektroniske fakturaer. Samtidig er det fortsatt en rabatt på elektroniske fakturaer i forhold til papirfakturaer.

Samlet sett anslås det at kommunens inntekter fra purregebyrer og fakturagebyrer blir omtrent uendret fra 2020 til 2021 med de ovennevnte endringene i gebyrsatser.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	83 357	83 357	83 357	83 357
Sum Tekniske justeringer	2 998	3 292	3 949	3 949
Konsekvensjusteringer				
Demografisk vekst	0	500	1 000	1 500
Follo LMS - opphør av tjenesteytingsavtale om økonomitjenester	728	728	728	728
Merkostnad Stor Follo IKT jmf. vedtak 1.tertial 2020	1 000	1 000	1 000	1 000
Overføring Stor Follo IKT	2 000	2 000	2 000	2 000
Valgkostnader	900	0	900	0
Økte kostnader personforsikringer	1 200	1 200	1 200	1 200
Sum Konsekvensjusteringer	5 828	5 428	6 828	6 428
Konsekvensjustert budsjett	8 826	8 720	10 777	10 377
Konsekvensjustert ramme	92 183	92 077	94 134	93 734
Omstilling og effektivisering				
Forvaltning eiendomsskatt	760	760	760	760
Organisasjonsendringer administrasjon	-2 284	-1 700	-1 700	-1 700
Sum Omstilling og effektivisering	-1 524	-940	-940	-940
Politiske vedtak				
Egenandelspott til prosjekter for klima, miljø eller folkehelse	100	100	100	100
Sum Politiske vedtak	100	100	100	100
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 424	-840	-840	-840
Ramme 2021-2024	90 759	91 237	93 294	92 894

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Politisk styring	7 970	8 385	10 214	9 214	10 214	9 214
Kontroll og revisjon	1 889	1 940	1 943	1 943	1 943	1 943
Administrasjon	66 027	73 031	78 602	80 081	81 138	81 738
Sum	75 886	83 357	90 759	91 237	93 294	92 894

Investeringsbudsjett

Test av tekst

Beløp i 1000	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Investeringsprosjekter	Ferdig år Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2021	2022	2023	2024
Administrasjon og styring							
Ny brukerflate for sikker sone	2022	3 438	0	1 063	825	0	0
Sum Administrasjon og styring		3 438	0	1 063	825	0	0

Ny brukerflate for sikker sone

Det skal etableres en sikker plattform for benyttelse av mobile enheter ved barnevern, PPS, helsestasjonen, skolene med flere.

Eiendomsforvaltning og utleie

Om tjenesteområdet

Tjenesten omfatter åtte funksjonsområder: 121 forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, 130 administrasjonslokaler, 221 førskolelokaler og skyss, 222 skolelokaler, 261 institusjonslokaler, 265 kommunalt disponerte boliger, 381 kommunale idrettsbygg og anlegg, 386 kommunale kulturbygg.

Kommunen eier formålsbygg og kontorlokaler til tjenesteområdene som samlet utgjør omkring 150 000 kvadratmeter. Arealene øker til ca. 170 000 kvadratmeter i 2023. Av dette utgjør boliger ca. 19 000 kvadratmeter. Utover de eide bygningene, leier kommunen ca 7 500 kvadratmeter til tjenesteproduksjon og administrasjon fra private utleiere. Kommunens leieavtaler utløper 31.12.2022 og dermed vil andelen eide og leide arealer endres i 2023 avhengig av hvilke nye løsninger som velges.

Forvaltning er en overordnet funksjon som omfatter ledelse, planlegging, organisering og kontroll av den totale eiendomsvirksomheten.

Drift inkludert renhold, omfatter alle oppgaver og rutiner som er nødvendig for at bygningen med tekniske installasjoner skal fungere som planlagt, både bruksmessig, teknisk og økonomisk. Et godt fysisk arbeidsmiljø er avgjørende for brukernes trivsel. For å unngå allergier og andre typer helseplager er et godt innemiljø viktig for brukerne. Det krever et kvalitativt godt renhold av hele bygningsmassen.

Vedlikehold omfatter arbeider som er nødvendig for å opprettholde bygningene, eiendommene, idrettsanleggene og de tekniske installasjonene på et fastsatt kvalitetsnivå. Dette skal gjøre det mulig å bruke bygget til sitt tiltenkte formål innenfor byggets antatte levetid. Utskiftning av bygningsdeler med kortere levetid enn resten av bygningen, er en del av vedlikeholdet. Det er vanlig å skille mellom løpende (akutt skadeutbedring) og periodisk/planlagt vedlikehold.

Utvikling omfatter de tiltak som medfører opprettholdelse av eiendommens verdi over tid. Det betyr at byggets bruksområder (formålet) også tilpasses nye og endrede krav. Det kan være krav til byggets funksjoner, nye lover/forskrifter, nye krav til universell utforming o.l.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Brutto driftsutgifter til funksjon 121, Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, i kr. pr. i (B) **)	339	311	320	307
Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb (B) **)	526	564	450	452
Brutto investeringsutgifter til boligformål per innbygger i kroner	557	1 765	1 763	1 621
Netto driftsutgifter til administrasjonslokaler per innbygger (B) **)	431	522	394	407
Netto driftsutgifter til førskolelokaler per innbygger (B) **)	674	637	437	568
Netto driftsutgifter til institusjonslokaler per innbygger (B) **)	923	1 159	946	1 051
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger (B) **)	5 617	7 343	5 184	5 597

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Netto driftsutgifter til kommunal forvaltning av eiendommer (F121) per innbygger (B) **)	323	292	287	299
Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger (B) **)	681	1 237	594	592
Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg per innbygger (B) **)	201	204	287	283
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år (B) **)	19 560	26 954	18 397	19 505
Netto driftsutgifter til skolelokaler per innbygger (B) **)	2 384	3 292	2 241	2 397
Netto driftsutgifter, boligformål, i prosent av samlede netto driftsutgifter (B)	0,1 %	-0,4 %	0,1 %	-0,1 %
Produktivitet				
Samlet areal på førskolelokaler i kvadratmeter per barn i kommunal barnehage (B)	12,5	12,2	9,6	10,1
Samlet areal på institusjonslokaler i kvadratmeter per beboer i institusjon (B)	99	102	99	118
Samlet areal på skolelokaler i kvadratmeter per elev (B)	19,3	25,7	18,0	19,1
Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter (B)	705	609	599	602
Dekningsgrad				
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (B)	15	14	18	21
Andre nøkkeltall				
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere (B)	10	9	15	13
Antall nye søknader per 1000 innbyggere (B)	4	4	5	5
Antall søknader per 1000 innbyggere (B)	6	6	7	7

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Nye arealer og bygg

I henhold til kommunens investeringsprogram vil det tilføres nye bygg hvert år i tiden fremover. Tabellen under viser informasjon om arealøkning for nybygg som er planlagte og ferdigstilte f.o.m. 2023:

Bygg	Fremdrift	Arealøkning (kvm)
Moer Sykehjem	Ferdigstilles sommer 2021	6 000
Flerbrukshall Ås VGS	Ferdigstilles sommer 2022	4 150
Åsgård skole	Ferdigstilles sommer 2023	6 200
Sum		17 450

Med arealøkningen og mer effektive bygg blir det avgjørende å utnytte arealene på en mer effektiv måte. Dette arbeidet blir viktig i planperioden.

Digitalisering

Forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdssystemet - PLANIA er under utvikling. Det er en omfattende jobb å samle all FDV informasjon om alle kommunens bygg. Når systemet er i full drift, vil det gi en bedre oversikt over eiendomsmassen samt effektivisere utførelsen av tjenesten.

Prioritering av vedlikehold

Kommunestyret vedtok i [K-sak 45/16](#) at kommunens langsiktige mål er at det skal gjennomføres verdibevarende vedlikehold, slik at kommunens bygningsmasse til enhver tid ligger i tilstandsgrad 1 eller bedre. Et anbefalt normtall for vedlikeholds nivå for å oppnå verdibevarende vedlikehold på en portefølje er ca 200 kr pr kvm.

Ås kommunes vedlikeholdsbudsjett i 2020 er på ca 15 mill kr, eller 100 kr pr kvm. Det vil altså mangle 15 mill kr for å komme på anbefalt nivå og oppnå tilstandsgrad 1/verdibevarende vedlikehold. I tillegg kommer innhenting av etterslep.

Enheten har betydelig effektiviseringskrav. Det vil arbeides aktivt for å omstille og effektivisere, men det er ikke realistisk å hente inn hele summen gjennom dette arbeidet og ytterligere kutt i vedlikeholdsbudsjettet må påregnes.

Omstilling og effektivisering

Det er gjennomført en omfattende kartlegging av enheten i 2019 og det er identifisert flere områder med forbedringspotensial. Det er gjennomført en prosess for å sammenslå drift- og vedlikeholdsavdelingene og vurdering av de ulike stabsfunksjonene. Gjennom prosessen avdekkes det konkrete tiltak for å bedre samhandling, effektivitet og ressursutnyttelse.

Det settes fokus på forbedring av rutiner for anskaffelser og kontraktsoppfølging i samarbeid med kommunens innkjøpsteam.

Nye nasjonale krav

Det skjer løpende endringer i lov- og forskriftskrav. Blant de vesentligste endringene de siste årene, er endring i teknisk forskrift, forskrift om brannforebyggende tiltak og offentlig anskaffelsesregelverk.

Spesielt når det gjelder *Forskrift om brannforebygging* har det skjedd en betydelig endring det seneste året. Den nye forskriften setter større krav til eiers og brukers engasjement i det brannforebyggende arbeidet. Det gjelder områder som risikoanalyser, dokumentasjon, oppfølging, opplæring, slokkeutstyr osv.

Driftsbudsjett med endringer

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	127 405	127 405	127 405	127 405
Sum Tekniske justeringer	11 175	15 798	18 040	28 445
Konsekvensjusteringer				
FDV ny barnehage Nordby	782	782	782	782
FDV ny flerbrukshall Ås videregående skole	0	1 350	2 700	2 700
FDV nye Åsgård skole	0	0	2 015	4 030
FDV utvidelse av Moer sykehjem	1 950	3 900	3 900	3 900
Leieutgifter Modulscolen ved Ås stadion	5 600	5 600	5 600	5 600
Redusert leie tjenestebygg	0	0	-2 500	-2 500
Sum Konsekvensjusteringer	8 332	11 632	12 497	14 512
Konsekvensjustert budsjett	19 507	27 430	30 537	42 957
Konsekvensjustert ramme	146 912	154 835	157 942	170 362
Omstilling og effektivisering				
Energisparing - redusere temperatur innenfor AML	-300	-300	-300	-300
Opprettholde bruk av pavillion 3 på Åsgård skole	-125	-250	-250	-250
Reduksjon i kjøp av driftstjenester	-450	-450	-450	-450
Reduksjon vedlikeholdsplan	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Sum Omstilling og effektivisering	-3 175	-3 300	-3 300	-3 300
Politiske vedtak				
Redusere innsparingstiltakene i vedlikeholdsplan	300	300	300	300
Sum Politiske vedtak	300	300	300	300
Nye tiltak og realendringer budsjett	-2 875	-3 000	-3 000	-3 000
Ramme 2021-2024	144 037	151 835	154 942	167 362

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	6 025	9 631	8 773	8 773	8 773	8 773
Administrasjonslokaler	8 783	24 171	17 781	17 870	15 570	15 570
Førskolelokaler og skyss	8 503	14 123	15 149	15 338	15 761	15 761
Skolelokaler	48 761	53 343	62 051	65 377	66 731	79 151
Institusjonslokaler	12 315	22 814	28 108	30 524	31 565	31 565
Kommunalt disponerte boliger	-8 405	-13 793	-10 504	-10 325	-9 925	-9 925
Kommunale idrettsbygg og -anlegg	15 030	13 090	16 528	18 193	20 250	20 250
Kommunale kulturbygg	2 741	4 027	6 151	6 085	6 217	6 217
Sum	93 755	127 405	144 037	151 835	154 942	167 362

Tiltak som ikke er innarbeidet i rådmannens forslag

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Boligtilskudd	3 000	3 000	3 000	3 000
Sum	3 000	3 000	3 000	3 000

Beskrivelse

Boligtilskudd

Stortinget har vedtatt å innlemme tilskudd til etablering, tilskudd til tilpasning og tilskudd til utredning og prosjektering i kommunerammen fra 2020

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Ås kommune fikk 1,7 mill. kr. tilført i rammetilskuddet. Dette skal dekke både saksbehandling av søknadene og tilskuddsmidler.

Ås kommune har tidligere fått innvilget fra Husbanken tilskudd tilsvarende ca. 10% av startlånsrammen. For 2021 er startlånsrammen foreslått til 40 mill. kr som gir ca 4 mill. kr. i tilskudd. Rådmannen kan imidlertid ikke se at det er mulig å opprettholde tilskudd i tilsvarende størrelsesorden som tidligere og har ikke funnet plass til å innarbeide en videreføring av ordningen uten tilsvarende bidrag fra staten.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2021	2022	2023	2024	
Eiendomsforvaltning og utleie							
Mindre invest.prosjekt	LØPENDE		938	938	938	938	
Moer sykehjem 1 byggetrinn 2016-2021	2021	266 875	-71 000	70 183	0	0	0
Moer sykehjem, inventar og IKT	2022	22 000	0	13 500	2 250	0	0
Oppgradering Kinoteater	2023	32 500	-9 000	0	5 000	5 000	22 500
Planmidler - ny barnehage Dyster/Eldor	2026	300	0	300	0	0	0
Sjøskogen skole, utvidelse	2026	50 000	0	0	0	0	1 875
Skole Ås nord - planleggingsmidler	2028	4 000	0	0	0	4 000	0
Standardheving/Påkostning	LØPENDE		4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Åsgård skole Inventar og IKT	2024	18 750	0	312	0	18 125	0
Åsgård skole, utvidelse	2023	475 000	0	83 250	237 500	139 000	0
Sum Eiendomsforvaltning og utleie		869 425	-80 000	172 483	249 688	171 063	29 313

Åsgård skole Inventar og IKT

Innkjøp av inventar og utstyr i forbindelse med bygging av nye Åsgård skole. Prosjektet vil ha størst aktivitet i slutten av planperioden. Totalramme er 18,75 mill. kr ink. mva.

Moer sykehjem, inventar og IKT

Inventar og utstyr i forbindelse med utbyggingen av Moer sykehjem som skal stå ferdig 2021.

Mindre invest.prosjekt

Rådmannen foreslår å videreføre bevilgningen på 938 000 kr ink. mva. årlig til mindre investeringsprosjekter. Midlene benyttes til mindre investeringsbehov som oppstår gjennom året, eller vedtak om mindre investeringer hvor det ikke er bevilget egen finansiering.

Moer sykehjem 1 byggetrinn 2016-2021

Moer sykehjem utvides med 34 nye plasser. Bygget skal overleveres fra entreprenøren i juni 2021. Prosjektets totale ramme er på 266,9 mill. kr ink. mva.

Det skal søkes om tilskudd fra Husbanken når prosjektet er ferdigstilt. Dette er beregnet til å utgjøre 71 mill. kr.

Planmidler - ny barnehage Dyster/Eldor

Midler for å ferdigstille regulering av barnehagetomta. Midler for bygging av barnehagen forventes til behovet er nærmere avklart.

Sjøskogen skole, utvidelse

Tilbygg bestående av 6 nye klasserom i henhold til tidligere tegninger. Tilbygget vil øke skolens kapasitet til 2 paralleller. I henhold til oppdaterte befolkningsfremskrivninger anbefaler rådmannen at oppstart av prosjektet utsettes til 2024.

Skole Ås nord - planleggingsmidler

Kommunestyret vedtok i budsjettbehandlingen for HP 2020-23 å sette av 4 mill kr i 2023 til å planlegge ny/utvidet skole i Ås nord.

Standardheving/Påkostning

Det avsettes årlige beløp til standardheving og renovering av eksisterende bygg. Den årlige bevilgningen til gjennomføring av tiltak i vedlikeholdsplanen er betydelig redusert fra 7,75 mill til 4 mill kr. årlig. I tillegg innlemmes midler til universiell utforming i prosjektrammen. (Tidligere var det satt av 1,25 mill. kr i eget prosjekt til dette formålet).

Åsgård skole, utvidelse

Åsgård skole skal etableres med med 4 klasserekker, tilknyttet flerbrukshall og parkeringskjeller. Prosjektet legges på anbud i januar 2021 med oppstart bygging sommer 21.

Prosjektets totalramme er 475 mill. kr ink. mva. Prosjektet er planlagt ferdigstilt til skolestart høsten 2023.

Samferdsel

Om tjenesteområdet

Tjenesten har ansvar for forvaltning av det kommunale veinettet, inkludert parkering, trafiksikkerhet og fremkommelighet. Dette innebærer:

- Drift og vedlikehold av kommunale veier, veilys, parkeringsanlegg, plasser og torg
- Gjennomføring av trafiksikkerhetstiltak i henhold til tiltaksplan for trafiksikkerhet
- Håndhevelse av parkeringsbestemmelsene i parkeringsforskriften og vegloven/trafikkreglene
- Ivareta vei- og trafikkfaglige interesser i reguleringsplaner og byggesaker

Tjenesten omfatter resultatområdet 332 kommunale veier.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Antall km tilrettelagt for syklende som kommunen har ansvaret for pr. 10 000 innb	14	14	11	12
Produktivitet				
Brutto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	142 029	139 143	127 868	98 616
Netto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B)	157 486	162 086	131 379	106 208
Dekningsgrad				
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	7	7	11	17
Antall utstedte parkeringstillatelser for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	202	194	117	117

Utfordringer og strategi

Bedre infrastruktur og kollektivtilbud er en forutsetning for at Ås kommune skal lykkes med sine mål innen klima, boligbygging og utvikling av Ås sentrum. For å imøtekomme befolkningsveksten og sikre at transportbehovet knyttet til økt utbygging dekkes uten å øke klimagassutslippene, er det nødvendig med bedre kollektivløsninger (buss, jernbane) og bedre tilrettelegging for at flere skal gå og sykle, blant annet ved bygging av flere gang-/sykkelveier.

Kommunen har utfordring med å løse sine oppgaver knyttet til vei og samferdsel pga begrenset kapasitet/antall årsverk, begrensende økonomiske ressurser, rekruttering av tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft, og etterslep på vedlikehold og drift.

Fortløpende driftsoppgaver må derfor prioriteres. Dette medfører at det ikke er rom for planlegging og utvikling av tjenesteområdet. Med betydelig vekst i Ås vil utfordringene øke. Dette går på bekostning av langsiktig vedlikehold av både gatenett, veilys og veigrøfter. Manglende vedlikehold av grøfter og sandfang øker faren for tilbakeslag og flom.

Kommunen ønsker å legge bedre til rette for gående og syklende vinterstid. Dette krever ekstra ressurser fordi brøytemannskapene må ut på mindre snømengder enn gjeldende brøyteinstruks tilsier. Dersom dette målet skal nås, må det tilføres økte ressurser.

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Over tid vil kostnadene til akutte reparasjoner øke og samlet overstige kostnadene som er forventet med et mer planmessig vedlikehold.

Det er opprettet en ny stilling som trafikkplanlegger som skal bidra til å utarbeide og følge opp kommunens strategier og tiltaksplaner innen samferdsels- og mobilitetsområdet. Stillingen finansieres med interne omprioriteringer.

Omstilling og effektivisering

I 2018 ble det gjennomført en omorganisering av hele Kommunalteknikk og det arbeides fortsatt aktivt med å videreutvikle enheten.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	19 833	19 833	19 833	19 833
Sum Tekniske justeringer	1 271	1 467	1 905	1 905
Konsekvensjusteringer				
Demografisk vekst	0	60	120	180
Reduksjon tilskudd aksjon skolevei	250	250	250	250
Sum Konsekvensjusteringer	250	310	370	430
Konsekvensjustert budsjett	1 521	1 777	2 275	2 335
Konsekvensjustert ramme	21 354	21 610	22 108	22 168
Omstilling og effektivisering				
Reduksjon i tiltaksplan trafiksikkerhet	-175	-175	-175	-175
Redusering i veilysbudsjett	-200	-200	-200	-200
Redusert budsjett til reasfaltering	-200	-200	-200	-200
Sum Omstilling og effektivisering	-575	-575	-575	-575
Politiske vedtak				
Økte inntekter fra parkeringsavgift kommunale p-plasser	-100	-200	-200	-200
Sum Politiske vedtak	-100	-200	-200	-200
Nye tiltak og realendringer budsjett	-675	-775	-775	-775
Ramme 2021-2024	20 679	20 835	21 333	21 393

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Kommunale veier	16 512	19 833	20 679	20 835	21 333	21 393
Sum	16 512	19 833	20 679	20 835	21 333	21 393

Investeringsbudsjett

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Ferdig år Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2021	2022	2023	2024	
Samferdsel							
Biler/Maskiner. Vei, idrett og natur	LØPENDE		1 000	1 000	1 000	1 000	
Oppgradering veilysanlegg	2022	17 500	0	2 500	0	0	
Solberg Bru	2021	8 125	-6 500	7 500	0	0	
Tiltaksplan trafiksikkerhet	LØPENDE		1 000	1 000	1 000	1 000	
Sum Samferdsel		25 625	-6 500	12 000	2 000	2 000	2 000

Solberg Bru

Det skal etableres gang og sykkelvei med gangbro over Søndre Tverrvei i tråd med områderegeringsplan for Solberg øst. Prosjektet gjennomføres av kommunen med en total kostnadsramme på 6,5 mill. kr eks. mva. og er planlagt ferdigstilt i 2021. Prosjektet finansieres av utbygger i henhold til vedtatt utbyggingsavtale.

Biler/Maskiner. Vei, idrett og natur

Det er behov for midler til utskifting av biler, maskiner og utstyr til bruk på Kommunalteknikk basert på i hovedsak en 10 års rulleringsperiode.

Oppgradering veilysanlegg

Arbeidet med pålagt oppgradering og måling av veilysanlegget fortsetter. Prosjektmidler er ikke tildelt etter 2021. Det gjenstår noen prosjektmidler fra tidligere år og arbeidet vil trolig fortsette utover i 2022 til prosjektet er ferdigstilt. Prosjektets totale ramme er 17,5 mill. kr ink. mva.

Tiltaksplan trafiksikkerhet

I henhold til vedtatt tiltaksplan for trafiksikkerhet i K-sak 41/20 er det lagt inn midler til gjennomføring av tiltak.

Det foreslås å bevilge en årlig kostnad på 1,0 mill. kr ink mva. til gjennomføring av tiltakene.

Brann og ulykkesvern

Om tjenesteområdet

Brann- og ulykkesvern skal sikre brannberedskap og forebygge branner og andre ulykker. Oppgavene ivaretas av Follo Brannvesen interkommunale selskap (FBV) som eies av kommunene Enebakk, Frogn, Nesodden, Nordre Follo og Ås.

Tjenesten omfatter resultatområdene; 338 Forebygging brann/andre ulykker og 339 Beredskap brann/andre ulykker.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	18,4	17,6	18,4	16,9
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger (B)**)	57	54	65	65
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger (B)**)	598	611	761	853
Netto driftsutgifter, brann og ulykkesvern, i prosent av totale netto driftsutg (B)	1,2 %	1,2 %	1,4 %	1,5 %
Kvalitet				
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret +1)	440	440	392	468

**) Justert for utgiftsbehov

Utfordringer og strategi

Hovedmålsettingen for selskapet:

- Være en felles brannvernorganisasjon for Enebakk, Frogn, Nesodden, Nordre Follo og Ås kommuner.
- Løse de oppdrag og tilpasse virksomheten etter krav stilt i lover og forskrifter eller på annen måte
- Tilpasse virksomheten innenfor de økonomiske rammer som blir gitt av eier kommunene.
- Arbeide for å oppnå en tilfredsstillende brannteknisk standard for alle typer bygninger
- Drive inntektsgivende arbeid som er naturlig innenfor brann- og feiertjenester.

Overordnet ROS-analyse som ble ferdigstilt i 2019 har avdekket et risikobilde som forventet ut fra beliggenhet, geografiske forhold, klima, kommunestruktur, næringsaktiviteter og infrastruktur. Forventet høy befolkningsvekst mot 2030/2040 vil på sikt endre risikobildet som følge av fortetting av flere sentrumsområder, bygging av høyhus, underjordiske garasjeanlegg, tog tunneler og utvikling av næringsområder. Dette vil medføre en økning av antall hendelser, samtidig som kompleksiteten av hendelsene vil øke og føre til behov for ny kompetanse og mer tilpasset utstyr for håndtering av hendelsene.

Bane NOR bygger Blixtunnelen/Follobanen på 22 km som vil munne ut mot sør i Ski sentrum. Tunnelen er i ROS definert med høy risiko og FBV har ikke nødvendig utstyr til å håndtere hendelser i tunnelen. Både under bygging, og når tunnelen er ferdig og i drift, vil FBV ha ansvaret for brann- og

redningsinnsats fra sørsiden. Frem mot forventet åpning i desember 2022 vil det være helt nødvendig at FBV tilegner seg nok kunnskap for å ivareta innsats i form av øvelser og kurs, i tillegg til kompetanse på spesial-/nytt utstyr. FBV er fortsatt i dialog med Bane NOR om hva det forventes at brannvesenet innehar av utstyr og kompetanse for å håndtere alle typer hendelser i denne spesielle tunnelen, og hva som ligger på Bane NOR som eiers ansvar.

Omstilling og effektivisering

Iht. forventningsbrevet skal det foreslås lovlige, realistiske tiltak som reduserer overføringene til kommunene (innsparings-/inntektsøkingsforslag) med 2,5% regnet av brutto utgifter i opprinnelig budsjett året før. Med utgangspunkt i 2,5% er innsparingskravet ca. 3 millioner kr.

Det er krevende å finne forslag som ikke kommer i konflikt med lov eller forskrift. Driftsbudsjettet til Follo brannvesen er stramt og det er ikke mulig å finne innsparing som utgjør 3 millioner kroner. Driftsbudsjettet ble øket for 2020 for å gi FBV økonomisk forutsetninger for å gjennomføre noen av de nødvendige tiltak beskrevet i beredskapsanalysen og opprettholde nåværende beredskapsnivå.

Det videre arbeidet med omstilling og innsparing følges opp av styret og representantskapet.

Ås kommune har en forventning om at også FBV bidrar med kostnadsreducerende tiltak lik kommunens øvrige tjenester.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	13 049	13 049	13 049	13 049
Sum Tekniske justeringer	-6	-12	-18	-18
Konsekvensjusteringer				
Økte kostnader brannberedskap	367	367	367	367
Økte kostnader IKS Brann jmf. tiltak 1.tertial 2020	1 000	1 000	1 000	1 000
Økte kostnader tilsyn brann	189	189	189	189
Sum Konsekvensjusteringer	1 556	1 556	1 556	1 556
Konsekvensjustert budsjett	1 550	1 544	1 538	1 538
Konsekvensjustert ramme	14 599	14 593	14 587	14 587
Ramme 2021-2024	14 599	14 593	14 587	14 587

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Forebygg av branner og andre ulykker	1 505	1 264	1 407	1 401	1 395	1 395
Beredskap mot branner og andre ulykker	11 785	11 785	13 192	13 192	13 192	13 192
Sum	13 291	13 049	14 599	14 593	14 587	14 587

Vann, avløp og renovasjonstjenester

Om tjenesteområdet

Tjenester knyttet til vann-, avløp- og renovasjonstjenesten er lovpålagt og 100 prosent gebyrfinansiert etter selvkostprinsippet. VAR omfatter 6 resultatområder; 340 produksjon av vann, 345 distribusjon av vann, 350 avløpsrensing, 353 avløpsnett/innsamling av avløpsvann, 354 tømming av slamavskillere og septiktanker og lignende og 355 innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall.

Vann og avløp har som hovedoppgave å sørge for nok og sikkert drikkevann, tilfredsstillende borttransport og rensing av spillvann, samt sikre god håndtering av overvann. Det skal foretas oppfølging av spredt avløp med systematisk tømming av slamavskillere samt føre tilsyn med disse anleggene.

Ås kommune har en avtale om kjøp av vann fra Nordre Follo kommune og en reservevannsavtale med øvrige nabokommuner. Avløpsrensing ivaretas i hovedsak av Nordre og Søndre Follo renseanlegg, begge IKS.

Husholdningsavfall skal innhentes, transporteres og behandles på en effektiv og miljøvennlig måte. Innsamling og håndtering av husholdningsavfall ivaretas av Follo Ren IKS.

Kostra-analyse

	Ås 2018	Ås 2019	Kostragruppe 13	Landet uten Oslo
Prioritet				
Vann - Driftsutgifter per tilknyttet innbygger (kr/tilkn.innb) (B)	1 119	1 409	929	1 116
Produktivitet				
Avløp - Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	3 521	3 521	3 874	4 142
Vann - Gebyrinntekter per innbygger tilknyttet kommunal vannforsyning (kr/tilkn.innb) (B)	1 151	1 394	1 457	1 644
Kvalitet				
Avløp - Estimert gjennomsnittsalder for spillvannnett med kjent alder	26,0	26,0		30,0
Avløp - Slamtørrestoff produsert per kubikkmeter avløpsvann	347			
Renovasjon - Levert til materialgjenvinning og biologisk behandling per innbygger (kommune)	174	195	0	0
Vann - Estimert vannlekkasje per meter ledning per år (m ³ /m/år) (B)	2,3	2,6	5,2	3,8

Utfordringer og strategi

Vann

- Redusere andel vannlekkasjer
- Fornye i gjennomsnitt to prosent av vannledningene årlig
- Sikre framtidig drikkevanns-forsyning og reservevanns-forsyning
- Samkjøre vannleveranse på regionalt nivå
- Systematisk rengjøring av vannledningene og høydebasseng

Avløp

- Følge opp/øke kapasiteten på avløpsnett
- Fornye i gjennomsnitt to prosent av avløpsledningene årlig
- Reduksjon av forurensende utslipp
- Oppfylle krav til overvåking av overløp og reduksjon av overløpsdrift
- Reduksjon av innlekking av fremmedvann
- Oppfylle krav til oppfølging av spredt avløp.

Renovasjon

- Det skal tilrettelegges for ombruk for å redusere den totale avfallsmengden som håndteres, så fremt det ikke inneholder miljøgifter, skal bli en ressurs.
- Ombruk måles gjennom prosjekter som har som mål å redusere avfallsmengden før det blir materialgjenvunnet
- Renovasjonsgebyret skal gå mot null uten å gå på bekostning av klima og miljø
- Prosentvis nedgang i renovasjonsgebyret med basisår i 2017.

Omstilling og effektivisering

I 2018 ble det gjennomført en omorganisering av hele Kommunalteknikk og det arbeides fortsatt aktivt med å videreutvikle enheten.

Omstilling og effektivisering av IKS'ene ivaretas av styret og representantskapet.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	560	560	560	560
Sum Tekniske justeringer	3 165	1 064	1 714	1 714
Konsekvensjusteringer				
Netto endringer Avløp, HP21-24	-3 665	-1 522	-2 648	-3 443
Netto endringer Renovasjon, HP21-24	-6 237	-321	-18	-25
Netto endringer Slamtømming, HP21-24	-159	-3	-5	-8
Netto endringer Vann, HP21-24	3 209	-1 328	-2 684	-4 590
Sum Konsekvensjusteringer	-6 852	-3 174	-5 355	-8 066
Konsekvensjustert budsjett	-3 687	-2 110	-3 641	-6 352
Konsekvensjustert ramme	-3 127	-1 550	-3 081	-5 792
Ramme 2021-2024	-3 127	-1 550	-3 081	-5 792

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Beløp i 1000	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Produksjon av vann	11 251	10 997	12 272	12 554	12 843	12 843
Distribusjon av vann	-12 241	-14 927	-14 878	-20 145	-21 733	-23 639
Avløpsrensing	12 304	12 698	13 015	13 341	13 674	13 674
Avlsnett/innsamling av avløpsvann	-19 448	-11 969	-13 091	-13 236	-14 115	-14 910
Tømming av slamskillere, septiktanker o.l	-348	81	-79	73	69	66
Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall	-441	3 680	-367	5 862	6 180	6 173
Sum	-8 923	560	-3 127	-1 550	-3 081	-5 792

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000	Samlede prosjektbeløp			Økonomiplan			
	Investeringsprosjekter	Ferdig år Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2021	2022	2023	2024
Vann, avløp og renovasjonstjenester							
Biler, maskiner VAR	LØPENDE			2 000	1 000	0	0
Hovedplan Vann og avløp Mindre	LØPENDE			25 000	25 000	30 000	30 000
investeringsprosjekter VA	LØPENDE			1 500	1 500	1 500	1 500
Oppgradering Vann og avløp	LØPENDE			10 000	10 000	10 000	10 000
Pumpestasjon NMBU	2022	3 000	0	7 500	0	0	0
Reservevannforsyning Ås kommune	2024	IA	0	2 000	5 000	25 000	25 000
Utbedring eksisterende høydebasseng	2021	IA	0	5 000	0	0	0
Aschjemskogen							
Sum Vann, avløp og renovasjonstjenester		3 000	0	53 000	42 500	66 500	66 500

Biler, maskiner VAR

Det er behov for midler til utskifting av biler, maskiner og utstyr til bruk på VAR-området, basert på i hovedsak en 10 års rulleringsperiode.

Hovedplan Vann og avløp

Årlig bevilgning til større prosjekter innen VA-området.

Hovedplanen for vann, avløp og vannmiljø 2015 – 2027 er et overordnet dokument som tar utgangspunktet i framtidens utfordringer innen vannsikkerhet, tilfredsstillende vannkvalitet i vassdrag og transport og rensing av avløpsvann på en optimal måte. For å nå de målene som denne hovedplanen forutsetter, må det gjennomføres en rekke omleggings-/rehabiliteringsarbeider samt nyanlegg innenfor vann- og avløpssektoren. Investeringene er i samsvar med tidligere investeringsrammer og vedtatt hovedplan. Hovedplanen er under revidering. Hovedandelen av investeringene vil være en videre utskifting av vann- og avløpsledninger i Søndre Moer samt arbeider i Solbergområdet, Dysterlia og Nygård.

Rådmannen foreslår at det fortsatt bevilges 25 mill kr i 2021 og 2022, og 30 mill kr i 2023 og 2024.

Mindre investeringsprosjekter VA

Rådmannen foreslår å videreføre bevilgningen på 1,5 mill. kr årlig til mindre investeringer innen VA-området. Reparasjoner og mindre utbedringer som må gjøres i forbindelse med akutte hendelser på

nettet dekkes over driftsbudsjettet. Imidlertid vil det i enkelte situasjoner være behov for oppgraderinger og investeringsmidler for å løse problemet.

Oppgradering Vann og avløp

I forbindelse med nye utbyggingsområder vil det bli nødvendig å foreta en oppgradering av vann- og/eller avløpsledninger med hensyn til forsyningsbehov, brannvannsdekning og kapasitet på avløpsledningene. Noe av kostnadene vil kunne dekkes inn via utbyggingsavtaler.

Rådmannen foreslår å videreføre bevilgningen på 10 mill. kr årlig.

Pumpestasjon NMBU

Det er behov for å oppgradere pumpestasjonen ved NMBU/Campus Ås for å sikre nødvendig kapasitet, sikkerhet og stabilitet. Prosjektet har vært ute på konkurranse og det er behov for å utvide rammen for å få gjennomført prosjektet.

Felles inntekter og utgifter

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet omfatter alle sentrale poster som ikke hører hjemme i øvrige tjenesteområder. Dette gjelder i hovedsak sentrale inntekter og utgifter, samt kommunens finanser og fondsavsetninger som ikke gjelder ett enkelt tjenesteområde. Alle kommentarer til endringer for tjenesteområdet er beskrevet i kapittel 7 Økonomiske rammer.

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	-79 382	-79 382	-79 382	-79 382
Sum Tekniske justeringer	-13 862	-19 737	-24 788	-35 193
Konsekvensjusteringer				
Lønnsreserve og andre kostnader	-500	-2 500	-2 500	-2 500
Redusert integreringstilskudd	746	746	746	746
Sum Konsekvensjusteringer	246	-1 754	-1 754	-1 754
Konsekvensjustert budsjett	-13 616	-21 491	-26 542	-36 947
Konsekvensjustert ramme	-92 998	-100 873	-105 924	-116 329
Politiske vedtak				
Koronakompensasjon 2021 - økt rammetilskudd, redusert skatteinngang og øvrige forventede kostnader	6 498	0	0	0
Øke lærlinger fra 0,7 til 1 pr 1000 innbygger	200	200	200	200
Sum Politiske vedtak	6 698	200	200	200
Nye tiltak og realendringer budsjett	6 698	200	200	200
Ramme 2021-2024	-86 300	-100 673	-105 724	-116 129

Driftsbudsjett

Fordeling per tjeneste

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
			2019	2020	2021	2022
Årets premieavvik	-21 806	-38 554	-30 307	-30 307	-30 307	-30 307
Amortisering av tidligere års premieavvik	19 346	19 610	8 736	30 245	30 245	30 245
Pensjon	0	2 200	-10 300	-10 300	-10 300	-10 300
Premiefond	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Diverse fellesutgifter	-229	16 346	33 562	25 064	25 064	25 064
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde	-1 754	4 281	3 998	4 077	4 252	4 252
Interkommunale samarbeid	-7	0	285	285	285	285
Skatt på inntekt og formue	-646 398	-660 700	-711 870	-747 139	-757 271	-766 902
Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd	-483 036	-491 748	-493 675	-475 158	-475 227	-475 297
Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger m.v	-19 828	-16 771	-14 423	-12 979	-12 979	-12 979
Motpost avskrivninger	-8 409	-81 883	-95 515	-101 469	-106 695	-117 100
Renter/utbytte og lån	85 822	99 634	95 623	97 677	100 034	112 242
Interne finansieringstransaksjoner	4 226	-7 929	29 307	18 687	17 650	10 779
Sum	-1 087 071	-1 170 514	-1 199 578	-1 216 316	-1 230 248	-1 245 017

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan			
	Ferdig år Godkj.vedtak	Ørem. fin.	2021	2022	2023	2024
Felles inntekter og utgifter						
E.kap tilskudd KLP	LØPENDE		3 200	3 100	3 200	3 200
Sum Felles inntekter og utgifter		0	3 200	3 100	3 200	3 200

E.kap tilskudd KLP

Tiltaket gjelder egenkapitaltilskudd til KLP.

Vedlegg 1 - Alternative innsparinger til eiendomsskatt

Retningsvalg og bruk av virkemidler for å bedre kommunens økonomiske situasjon vil få stor betydning for omfanget av nødvendig inngripen i Ås kommune som organisasjon samt tjenestene som gis i dag med tanke på nivå og omfang.

Det er innarbeidet eiendomsskatt på bolig i budsjettforslaget til rådmannens innstilling. Rådmannens alternative innstilling, budsjett uten eiendomsskatt på bolig, krever innsparinger tilsvarende minst 40 mill. kr årlig fra 2022. Dette i tillegg til allerede effektuerte og planlagte innsparinger og omstilling. Ytterligere innsparinger vil kreve betydelig inngripen i Ås kommune som organisasjon med tanke på struktur og ansatte.

Mulighetsrommet for en bedre kommuneøkonomi består i hovedsak av følgende tre innsatsområder:

En samlet innsparing på 40 mill. kr krever at antall ansatte må reduseres. Reduksjon i ansatte gir besparelse av årlige lønns- og driftskostnader, men fratrukket inntekter den ansatte generere. Altså er ikke dette et regnestykke med kun ett fortegn, og netto besparelser i reduksjon av ansatte vil kunne medføre nedbemanning og omstilling av svært mange ansatte for å nå innsparingskravet.

For å begrense personalmessige konsekvenser ved innsparinger kan strukturelle tiltak prioriteres, derunder bedre utnyttelse/stenging av bygg med overkapasitet og utsettelse av investeringer som ikke er igangsatt.

Ressurser for realisering av innsparing

Store nedbemanninger og innsparinger tar tid og det skal gjennomføres prosesser i henhold til lovverk som ivaretar de ansattes rettigheter på en god måte. Tiltakene må derfor planlegges godt og det må settes av tilstrekkelige ressurser til å gjennomføre prosessene på en riktig måte. Innsparinger på 40 mill. kr krever økte ressurser i kommunen innen arbeidsrett og nedbemanningsprosesser. Lederne må også øke kompetansen på området. Det bør derfor settes av minst 2 mill. kr årlig til å øke kommunene kompetanse og ressurser på området. Det er også behov for økt frikjøp av tillitsvalgte.

Rådmannen presenterer nedenfor en liste over aktuelle innsparinger. Disse må utredes og planlegges nærmere dersom kommunestyret vedtar en eller flere av disse innsparingene. Tillitsvalgte må involveres tidlig i prosessen.

Samlet sett kan alle disse innsparingene kunne bidra til årlige innsparinger på 40 mil. kr. Men hvor mye som spares på de ulike tiltakene avhenger av hvordan prosessene med nedbemanning og omstilling gjennomføres og hva resultatet av disse til slutt blir. Hoveddelen av innsparingen kan først realiseres i 2022 da det må settes av nødvendig tid til prosesser og involvering.

Aktuelle innsparingstiltak

I tabellen under angis et potensial for innsparinger i ulike intervaller for de ulike tiltakene. Hva den faktiske innsparingen blir avhenger av prosess, omfang av reduksjon i tjenesten og når det er mulig å realisere innsparingene. Noen innsparinger kan realiseres høsten 2021, mens andre innsparinger først kan realiseres i 2022 og 2023.

Innsparinger og reduksjoner på ett område vil kunne påvirke innsparingspotensialet på andre områder - tiltakene henger sammen. En samlet besparelse på 40 mill. kr vil først kunne identifiseres når det foreligger en samlet oversikt over aktuelle innsparinger som er nærmere utredet hver for seg og helhetlig. Dersom tiltakene skal gjennomføres må det bestilles konsekvensutredninger og gjøres konkrete anslag for besparelser. Det gjøres oppmerksom på at bestilling av konsekvensutredninger binder administrative ressurser som allerede er knappe.

Tiltak	Tjenesteområde	Anslått potensiale for innsparing
Strukturelle tiltak		
Redusere antall skoler	Grunnskoleopplæring	5-10 mill.kr
Legge ned en barnehage (<i>avhengig av vedtak jf. barnehagebehovsplanen</i>)	Barnehage	0-1 mill.kr
Gå fra to til en Helsestasjon/ Avvikle studenthelseordningen	Kommunehelse	1-4 mill.kr
Stenge et bibliotek	Kultur-, idrett- og fritidstjenester	1-4 mill.kr
Redusert tjenestetilbud		
Kun prioritere akutt vedlikehold	Eiendomsforvaltning og utleie	1-4 mill.kr
Avvikle kommunalt kulturtilbudet i kulturhuset	Kultur-, idrett- og fritidstjenester	1-4 mill.kr
Legge ned en fritidsklubb	Kultur-, idrett- og fritidstjenester	1-4 mill.kr
Ikke inntak av lærlinger i perioden	Flere tjenesteområder	1-4 mill.kr
Kun skoletilbud i svømmehaller	Eiendomsforvaltning og utleie	0-1 mill.kr
Redusere overføringer til Kirkelig fellelsråd	Kultur-, idrett- og fritidstjenester	0-1 mill.kr
Redusere tjenester og tilskudd til idretten.	Kultur-, idrett- og fritidstjenester	0-1 mill.kr
Redusere antall politiske utvalg	Administrasjon og styring	0-1 mill.kr
Kutte ut miljøambisjoner i anskaffelser	Administrasjon og styring	0-1 mill.kr
Avvikle andre ikke-lovpålagte aktiviteter/tjenester. <i>Eksempelvis dagtilbud.</i>	Flere tjenesteområder	1-4 mill.kr
Redusert lånegjeld/ investeringsnivå		
Utsette utbygging av skole i Ås sentrum	Grunnskoleopplæring	5-15 mill.kr
Utsette og redusere andre investeringsprosjekter	Aktuelt for flere tjenester	1-4 mill.kr
Salg av Åsgård-tomten til byutvikling	Felles inntekter og utgifter	10-20 mill.kr i reduserte avdrag (500 mill. kr i finansiering invest.)
Økt salg av kommunale eiendommer	Felles inntekter og utgifter	1-4 mill. kr (100 mill. kr i finansiering invest.)
Økte inntekter		
Parkeringsgebyrer	Samferdsel	0-1 mill.kr
Andre brukerbetalingar	Aktuelt for flere tjenester	0-1 mill.kr

Vurdering av innsparinger

Ved vurdering av innsparinger kan følgende nøkkeltall være aktuelle å bruke:

- **Et gjennomsnittlig årsverk** i Ås kommune koster 680 000 kr inkl. arbeidsgiveravgift og pensjon. Som et eksempel vil nedtrekk av 20 årsverk utgjøre ca 14 mill. kr i rene lønnskostnader. Det vil i tillegg være indirekte kostnader knyttet til tillegg og behov for kontorplass mv.
- **Konsekvensen av investeringer** påvirker driftsbudsjettet gjennom avdrag og renter på lån i hele investeringens levetid. Dersom Ås kommune reduserer investeringsnivået med 100 mill. kr for et bygg som har standard levetid på 40 år, utgjør innsparingen i driften ca. 4,5 mill. kr årlig om rentesatsen er 2 %. Dersom levetiden f.eks. er 20 år for investeringen vil den årlige kostnaden være 7 mill. kr i drift.
- **Gjennomsnittlig FDV-kostnad** pr m² i bygg er 650 kr. En effektivisering av 1000 m² bygg har en *teoretisk* verdi på 650 000 kr. (Vil kunne variere etter ulike formålsbygg.)

Vedlegg 2 – Bevilgningsoversikter

§5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Rammetilskudd	-462 035	-473 273	-473 570	-455 053	-455 122	-455 192
Inntekts- og formuesskatt	-611 725	-625 200	-653 870	-668 639	-678 271	-687 902
Eiendomsskatt	-34 673	-35 500	-58 000	-78 500	-79 000	-79 000
Andre generelle driftsinntekter	-36 152	-29 271	-28 553	-27 109	-27 109	-27 109
Sum generelle driftsinntekter	-1 144 585	-1 163 244	-1 213 993	-1 229 301	-1 239 502	-1 249 203
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 090 140	1 082 079	1 109 040	1 117 608	1 122 910	1 123 953
Avskrivninger	87 212	81 883	95 515	101 469	106 695	117 100
Sum netto driftsutgifter	1 177 351	1 163 962	1 204 555	1 219 077	1 229 605	1 241 053
Brutto driftsresultat	32 766	718	-9 438	-10 224	-9 897	-8 150
Renteinntekter	-21 632	-16 018	-5 809	-5 809	-5 809	-5 809
Utbytter	-19 742	-7 210	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Renteutgifter	46 805	58 286	22 432	22 186	24 643	27 051
Avdrag på lån	80 600	64 576	85 000	87 300	87 200	97 000
Netto finansutgifter	86 031	99 634	95 623	97 677	100 034	112 242
Motpost avskrivninger	-87 212	-81 883	-95 515	-101 469	-106 695	-117 100
Netto driftsresultat	31 585	18 469	-9 330	-14 016	-16 558	-13 008
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	4 531	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	6 922	-10 390	-19 827	-4 521	-942	2 379
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	224	-8 079	29 157	18 537	17 500	10 629
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	11 677	-18 469	9 330	14 016	16 558	13 008
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	43 263	0	0	0	0	0

§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Barnehage	163 040	171 066	173 354	174 231	177 292	177 292
Grunnskoleopplæring	240 939	242 414	243 664	243 700	243 960	243 960
Kultur-,idrett- og fritidstjenester	33 827	33 543	31 252	31 258	31 335	31 185
Kommunehelse	59 415	62 808	65 569	66 005	66 054	66 054
Barnevern	43 504	35 286	34 808	34 960	35 466	35 466
Sosiale og arbeidsrettede tjenester	50 426	47 573	49 958	50 127	50 327	50 027
Tjenester til hjemmeboende	151 218	153 108	156 130	157 794	159 826	161 826
Pleie og omsorgstjenester i institusjon	183 654	167 356	163 951	167 617	171 364	174 964
Fysisk planlegging, natur og nærmiljø	13 803	13 155	13 944	13 674	13 549	13 799
Administrasjon og styring	75 886	83 357	90 759	91 237	93 294	92 894
Eiendomsforvaltning og utleie	93 755	127 405	144 037	151 835	154 942	167 362
Samferdsel	16 512	19 833	20 679	20 835	21 333	21 393
Brann og ulykkesvern	13 291	13 049	14 599	14 593	14 587	14 587
Vann, avløp og renovasjonstjenester	-8 923	560	-3 127	-1 550	-3 081	-5 792
Felles inntekter og utgifter	-24 046	-17 091	-15 000	-1 910	-1 735	-1 735
Sum bevilgninger drift, netto	1 106 302	1 153 422	1 184 578	1 214 406	1 228 513	1 243 282
Herav:						
Avskrivninger	8 409	81 883	95 515	101 469	106 695	117 100
Netto renteutgifter og -inntekter	308	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	6 922	-10 690	-20 127	-4 821	-1 242	2 079
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	524	150	150	150	150	150
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 090 140	1 082 079	1 109 040	1 117 608	1 122 910	1 123 953

§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Investeringer i varige driftsmidler	314 883	383 913	277 463	130 713
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 200	3 100	3 200	3 200
Utlån av egne midler	40 000	40 000	40 000	40 000
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	358 083	427 013	320 663	173 913
Kompensasjon for merverdiavgift	-51 977	-67 763	-41 673	-11 723
Tilskudd fra andre	-24 375	-108 625	-15 625	-24 625
Salg av varige driftsmidler	-5 500	-34 000	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-276 231	-216 625	-263 365	-137 565
Sum investeringsinntekter	-358 083	-427 013	-320 663	-173 913
Overføring fra drift	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

2B Bevilgningsoversikt - investering

Beløp i 1000

	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan Sum 2021- 2024
Ås kommune					
Mindre invest.prosjekt	938	938	938	938	3 752
Teknologi og IT Helse	400	400	400	400	1 600
Ny brukerflate for sikker sone	1 063	825	0	0	1 888
Sjøskogen skole, utvidelse	0	0	0	1 875	1 875
Åsgård skole, utvidelse	83 250	237 500	139 000	0	459 750
Åsgård skole Inventar og IKT	312	0	18 125	0	18 437
Moer sykehjem 1 byggetrinn 2016-2021	70 183	0	0	0	70 183
Moer sykehjem, inventar og IKT	13 500	2 250	0	0	15 750
Utstyr kjøkken ved utvidelse sykehjem	1 000	1 000	0	0	2 000
Tiltaksplan for idrett, nærmiljø og friluftsliv	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Tiltaksplan trafiksikkerhet	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Oppgradering veilysanlegg	2 500	0	0	0	2 500
Tiltaksplan sykkel og gange	5 937	1 000	1 000	1 000	8 937
Solberg Bru	7 500	0	0	0	7 500
Flerbrukshall Ås VGS	57 500	75 000	5 000	0	137 500
Biler/Maskiner. Vei, idrett og natur	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Infrastrukturtiltak	10 000	10 000	30 000	30 000	80 000
Planmidler - ny barnehage Dyster/Eldor	300	0	0	0	300
Standardheving/Påkostning	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Hovedplan Vann og avløp	25 000	25 000	30 000	30 000	110 000
Mindre investeringsprosjekter VA	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Biler, maskiner VAR	2 000	1 000	0	0	3 000
Oppgradering Vann og avløp	10 000	10 000	10 000	10 000	40 000
Pumpestasjon NMBU	7 500	0	0	0	7 500
Utbedring eksisterende høydebasseng	5 000	0	0	0	5 000
Aschjemskogen					
Oppgradering Kinoteater	0	5 000	5 000	22 500	32 500
Skole Ås nord - planleggingsmidler	0	0	4 000	0	4 000
Reservevannforsyning Ås kommune	2 000	5 000	25 000	25 000	57 000
Sum Ås kommune	314 883	383 913	277 463	130 713	1 106 972
Tjenesteoppsett mangler					
Sum Tjenesteoppsett mangler	0	0	0	0	0
Sum 2B	314 883	383 913	277 463	130 713	1 106 972

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2021-2024	Sum
Sum 2B	0	0	0	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2021-2024	Sum
E.kap tilskudd KLP	3 200	3 100	3 200	3 200		12 700
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 200	3 100	3 200	3 200		12 700

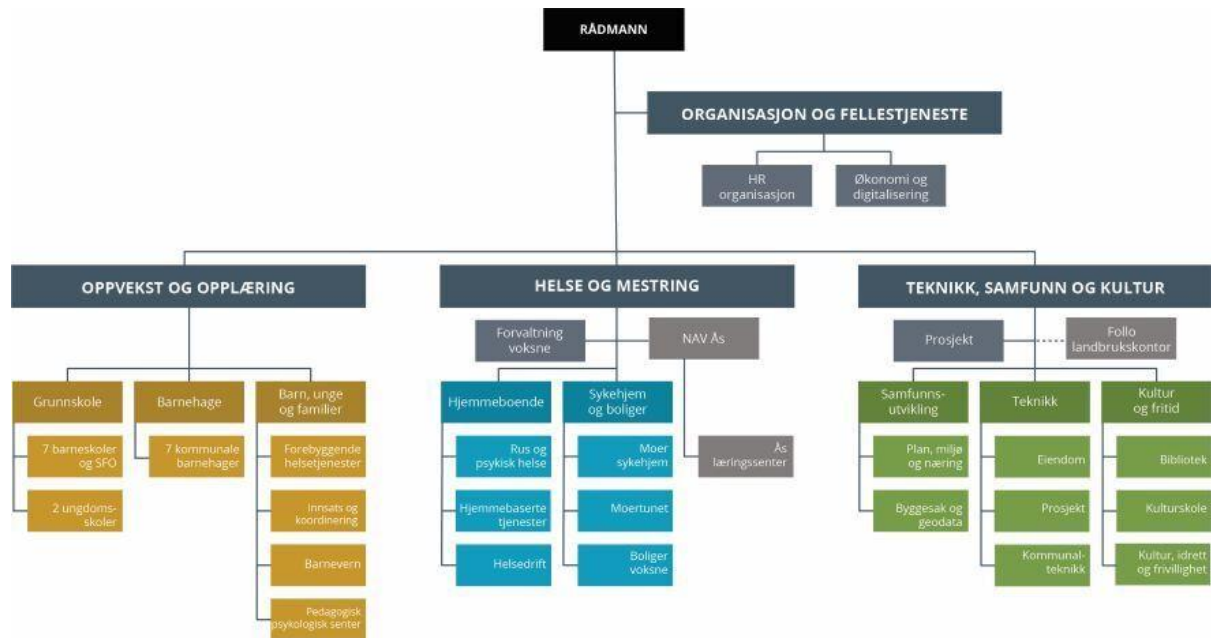
4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

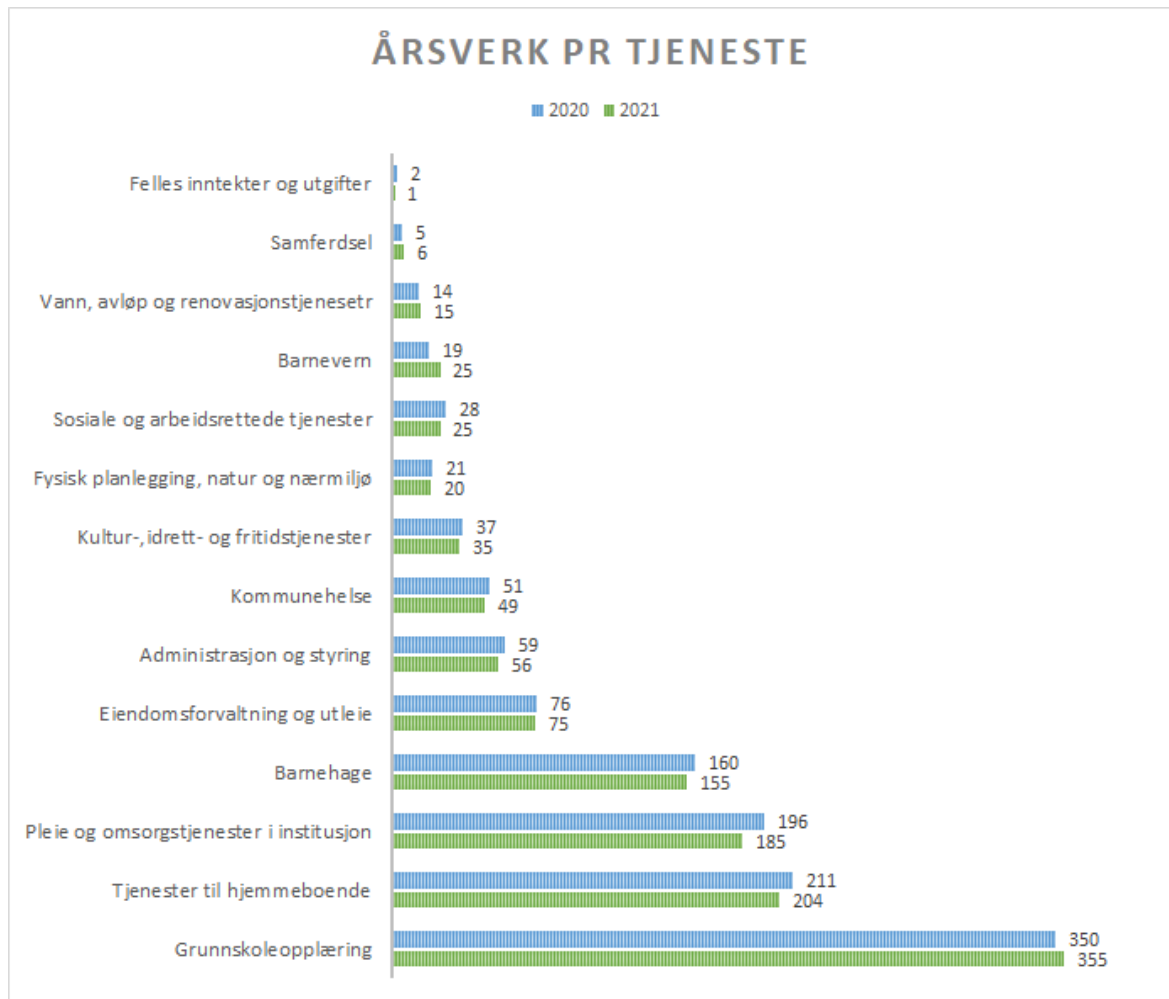
	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2021-2024	Sum
Startlån/formidlingslån	40 000	40 000	40 000	40 000		160 000
Utlån av egne midler	40 000	40 000	40 000	40 000		160 000

Vedlegg 3 – Organisasjonskart og årsverk

Organisasjonskart

Årsverk

Tabellen viser antall årsverk i Ås kommune fordelt på tjenesteområder. Figuren viser at Ås kommune har redusert antall årsverk fra **1 229** i 2020 til **1 206** i 2021. Nedgangen i antall årsverk må sees i sammenheng med reduksjoner og omstilling i tjenesteområdene. Krav til bemanningsnormer innenfor barnehage og grunnskole reduserer også handlingsrommet for å redusere årsverk i disse tjenestene.

Vedlegg 4A - Kommunale avgifter og gebyrer

Tabellene gir en samlet oversikt over avgiftene og inntektene på de respektive tjenester sammenlignet med foregående år.

Oppvekst og opplæring

OPPVEKST OG OPPLÆRING	Sats 2021	Sats 2020	% Endring- der det forekommer
Barnehagene			
Foreldrebetaling maksimalpris endres 1.1.2021	3 220	3 135	2,7 %
Inntektsgrensen for gratis kjernetid for barn i alder 2-5 år i familier med lav inntekt. Inntektsgrense gratis kjernetid kr 583650 fra fra 1.august 2021			
I forskrift om foreldrebetaling §3 skal satsen maksimalt utgjøre 6 % av husholdningens samlede personinntekt og skattepliktig kapitalinntekt. Inntektsgrense for redusert foreldrebetaling	Maksimalt utgjøre 6 % av inntekt	Maksimalt utgjøre 6 % av inntekt	
kr 592167 fra 1.januar 2021			
Kostpenger	400	400	0
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn under tre år	222 375	216 607	2,7 %
Tilskuddssats drift - til private barnehager pr heltidsbarn over tre år	107 978	102 941	4,9 %
Tilskuddssats kapitaltilskudd per pr heltidsbarn – byggeår tom 2012	7 992		
Tilskuddssats kapitaltilskudd per pr heltidsbarn – byggeår 2013-2015	14 462		
Tilskuddssats kapitaltilskudd per pr heltidsbarn – byggeår 2016-2018	17 316		
Tilskuddssats kapitaltilskudd per pr heltidsbarn – byggeår 2019 -2021	18 140		
Tilskuddssats til familiebarnehager - nasjonal sats inkl. kapital barn under tre år	177 931	172 000	3,4 %
Tilskuddssats til familiebarnehager - nasjonal sats inkl. kapital barn over tre år	135 224	130 700	3,5 %
Skolefritidsordningen			
Deltidsplass (til og med 10 timer per uke) inkl kost. Skal utgjøre ¾ av heltidsplass.	2 422	2 390	
Helklass (mer enn 10 timer) inkl kost.	3 230	3 190	1,2 %
Enkeltdag når skolen er stengt	514	505	1,7 %
Enkeltdag når skolen er åpen	285	280	1,7 %
Redusert foreldrebetaling for 1. og 2. trinn. Betaler 6% av samlet person- og kapitalinntekter for inntekter under kr 592 167. Gjelder heltidsplass	Maksimalt utgjøre 6 % av inntekt		
Ny kommunal moderasjonsordning for deltidsplass i SFO innføres for 1.-2. årstrinn, og skal koste ¾ av en inntektsgradert helklass	¾ av en inntektsgradert helklass		
Redusert foreldrebetaling for inntekt under 260 000 (hel/deltidsplass)	1 673/930	1 645/915	1,7 %
Redusert foreldrebetaling for inntekt fra 261 000 til 450 000 (hel/deltidsplass)	2 510/1 391	2 468/1 368	1,7 %

Helse og mestring

HELSE OG MESTRING	Sats 2021	Sats 2020	% Endring- der det forekommer
Pleie- og omsorg og miljøarbeidertjenesten			
Inntekt inntil 2G (Inntil kr 96 883)		Timepris 56 Maksbeløp 210	
Fra 2G til 3G (kr 193 766 -290 649)	213-218	209-804	1,7 %
Fra 3G til 4G (kr 290 649 -387 532)	287-1 301	282-1 279	1,7 %
Fra 4G til 5G (kr 387 532 – 484 415)	356-1 711	350-1 682	1,7 %
Fra 5G til 6G (kr 484 415 – 581 295)	499-3 565	491-3 505	1,7 %
Over 6 G (over kr 581 298)	636-4 313	625-4 241	1,7 %
Hjelp til handling	59	58	1,7 %
Korttidsopphold pr. døgn		Faste satser – følger statsbudsjettet	
Dagopphold pr. dag, uten transport, Aktivitetssenteret Moer	139	137	1,7 %
Dagopphold pr. dag, med transport, Aktivitetssenteret Moer	180	177	1,7 %
Døgnpris for sykehjemsplass	170	170	0
Middag - 2 retters liten porsjon – levert kald	64	62	3,2 %
Middag - 2 retters stor porsjon – levert kald	77	75	2,7 %
GSM (alle nye Trygghetsalarmer fra 1.1.17 vil være GSM alarmer)	4 750	4 700	1,1 %
Egenbetaling for bruk av bil	3 300	3 276	0,7 %

Teknikk samfunn og kultur

TEKNIKK SAMFUNN OG KULTUR	Sats 2021	Sats 2020	% Endring- der det forekommer
Timesats, trening voksne (fl.tall over 20 år)	230	220	4,5 %
Kamper/arr. utenbygds	780	770	1,3 %
Kamper/arrangementer voksne innenbygds	310	300	3,3 %
Nordbytun svømmehall			
Enkeltbillett voksne	80	75	6,7 %
10 klippekort voksne	530	520	1,9 %
Barn under 16 år (barn/trygd pr.time)	40	40	0
Halvårskort (personlige)voksne	950	900	5,6 %
Halvårskort (personlige) barn	500	500	0
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	1 900	1 850	2,7 %
10 klippekort, barn	240	235	2,1 %
Utleie			

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	230	220	4,5 %
Timesats trening utenbygds	310	300	3,3 %
Stevner/arrangementer innenbygds	310	300	3,3 %
Stevner/arrangementer utenbygds	780	750	4,0 %
Ås svømmehall			
Enkeltbillett voksne	80	75	6,7 %
10 klippekort voksne	530	520	1,9 %
Barn under 16 år (barn/trygd pr.time)	40	40	0
Halvårskort (personlige)voksne	950	900	5,6 %
Halvårskort (personlige) barn	500	500	0
Halvårskort fam. (2 voksne og 2 barn)	1 900	1 850	2,7 %
10 klippekort, barn	240	235	2,1 %
Utleie			
Timesats, trening voksne innenbygds (fl.tall over 20 år)	230	220	4,5 %
Timesats trening utenbygds	310	300	3,3 %
Stevner/arrangementer innenbygds	310	300	3,3 %
Stevner/arrangementer utenbygds	780	750	4,0 %
Boligforvaltning			
	Sats 2021	Sats 2020	
	Årlig indeksregulering	Årlig indeksregulering	
Husleieinntekter og husleie omsorgsboliger	Ca. 2 %. Individuell justering i det enkelte leieforholdet.	Ca. 2 %. Individuell justering i det enkelte leieforholdet.	
Gebyr til kommunen, skriving av begjæring, 1 R	1 172	1 172	Rettsgebyr, 1R, vedtas i statsbudsjettet
Gebyr til namsmannen/Statens Innkrevingsentral. Rettsgebyrloven § 14,2. ledd: 2,1 R	2 461	2 461	0
Rettsgebyrloven 14, 2. ledd nr. 5 tvangsfullbyrdelse blir gjennomført, 2 ganger rettsgebyret: kr 1.373,- x 2	4 746	4 746	0
Meglerhenvendelser vedr. utfylling av skjema med bekreftende underskrift, ved overdragelse av fremfesteiendommer, med bekreftende underskrift (f.eks. informasjon om festeforhold, festeavgift).	1 500	1 500	0
Annen formell bistand til eiendomsmeglere og øvrige profesjonelle aktører *	1 500	1 500	0
Gebyr unødig brannutrykning («falsk alarm»), viderefaktureres leier	5 000	5 000	Følger gebyrsatsen til Follo Brannvesen
Gebyr når vi tinglyser (refinansiering) (Kartverket kr. 535,-)	1 250	1 200	4,2 %
Gebyr, sletting av pant tinkl. Gebyr til Kartverket.	2 550	2 500	2,0 %
Gebyr, prioritetsvikelse (særlig grunner), inkl. gebyr til Kartverket.	3 550	3 500	1,4 %
Bygnings- og Oppmålingsvesenet			
	Sats 2021	Sats 2020	

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

*Etter Forvaltningslovens § 11 har vi en generell veiledningsplikt som det ikke er adgang til å ta betaling for. Veiledningsplikten gjelder såvel ovenfor person / firma som er part i en konkret verserende sak, som informasjon av mer generell karakter, (f. eks. saksbehandlingsrekkefølge , korrekt off. instans, vedlegg til ev. søknad o. lign.)

Formuleringen i skjemaet ovenfor er ment å ivareta denne sontringen. Bruken av gebyrsatsen bør være fleksibel, bistanden kan variere fra en enkelt stempel påtegning, til mer arbeidskrevende undersøkelser. Gebyrene er vanlige i mange kommuner men er ikke tidligere benyttet i Ås kommune.

	Sats 2021 inkl. mva	Sats 2020 inkl. mva	Vurderer enkeltsaker % Endring
Reguleringsgebyr			
Vann, avløp og renovasjon (eks mva)			
Vann			
Årsavgift, vann, pr m ³ , variabel del	18,70	16,28	14,9 %
Fast abonnementspris	1 250	938	33,3 %
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, lav sats	131	125	5,0 %
Tilkoblingsgebyrer vann, pr m2, høy sats	263	250	5,0 %
Kontrollgebyr avlesning vannmålere	1 375	1 125	22,2 %
Gebyr for manglende innlevering av vannmåler	2 500		
Kjøp av vann fra vannkiosk (kr. Pr. m3)	37,10		
Avløp			
Årlig kloakkavgift pr. m ³ , variabel del	19,46	19,46	0
Abonnementspris	938	938	0
Tilknytningsavgifter kloakk, lav sats	145	138,5	4,7 %
Tilknytningsavgifter kloakk, høy sats	289	275	5,0 %
Eiendommer med slamavskiller og tilknyttet WC; tømming 1ggr/2.år	2 225	2 225	0
Eiendommer med slamavskiller uten tilknyttet WC ; tømming 1ggr/4.år	1 156	1 156	0
Eiendommer med minirensanlegg; tømming 1ggr/år	4 318	4 318	0
Eiendommer med tette tanker, 4m3; tømming 1ggr/år	4 318	4 318	0
Eiendommer med slamavskiller/tett tank med våtvolum over 4m3	375	375	0
Saksbehandlingsgebyr utslippstillatelser	3 125	3 125	0
Tilsynsgebyr spredt avløpsanlegg	2 500	2 500	0
Utlevering av ledningskart (gjennom e-torg)	250		
Utlevering av SOSI-fil (gjennom e-torg)	1 250		
Renovasjon			
Renovasjonsavgift	2 975	2 645	12,5 %
Hytterrenovasjon	1 488	1 323	12,5 %
Feiervesen			
Feie- og tilsynsgebyr	582	566	3,1 %
	(291+291)	(283+283)	3,1 %
Samferdsel			

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Saksbehandlingsgebyr gravesøknad vei	3 050	2 935,50	3,9 %
Kulturskolen			
Elevkontingent gruppetilbud pr år	3 993	3 926	1,7 %
Individuell opplæring – instrumentalopplæring pr år	4 792	4 712	1,7 %
Musikal (sang + dans)	5 994	5 894	1,7 %
Kurs	834	820	1,7 %
Kulturhuset inkl. Ås eldresenter og Åsgård (festsal)			
Store sal	2 690 (1500 halv dag)	2 640	1,7 %
Store salong	1080 (700 halv dag)	1 060	1,7 %
Lille salong	650 (450 halv dag)	640	1,7 %
Lille sal	1 080 (700 halv dag)	1 060	1,7 %
Lille sal og salong	1 620 (1000 halv dag)	1 590	1,7 %
Seniorsenteret	2 040 (1200 halv dag)	2 000	1,7 %
Seniorsenteret frivillige lag/foreninger	600 (600 halv dag)		
Festsalen Åsgård	4 270 (3000 halv dag)	4 200	1,7 %
Rigging/pynting av lokalet (pr dag ekstra)	570	560	1,8 %
Kinobilletter voksen	120	120	4,2 %
Kinobilletter under 20 år/ honnør/ student	100	100	5,0 %

Sentraladministrasjonen

SENTRALADMINISTRASJONEN	Sats 2021	Sats 2020	% Endring
Meglerpakke	1805	1775	1,7 %
Eiendomsinformasjon	249	245	1,7 %
Bygningsdata	183	180	1,7 %
Grunnkart	277	272	1,7 %
Ledningskart	183	180	1,7 %
Målebrev	346	340	1,7 %
Godkjente bygningstegninger	418	411	1,7 %
Midlertidig brukstillatelse og ferdigattest	382	376	1,7 %
Seksjoneringstillatelse	247	243	1,7 %
Naboliste	173	170	1,7 %
Gjeldende regulering m/ bestemmelser	346	340	1,7 %
Gjeldende kommuneplan	183	180	1,7 %

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Ortofoto	173	170	1,7 %
Skråfoto/flyfoto	628	617	1,7 %
Tilknytning til offentlig vann og avløp	68	67	1,7 %
Adkomst til eiendommen	112	110	1,7 %
Kommunale avgifter og gebyrer	178	175	1,7 %
Legalpant	68	67	1,7 %
Administrasjonsgebyr papirfaktura	70	69	1,7 %
Administrasjonsgebyr elektronisk faktura	35	0	
Vigselsgebyr utenfor kontortid og/eller utenfor kommunens lokaler	1068	1050	1,7 %
Leie av lokale for vigsel av utenbygdspar	1068	1050	1,7 %

Vedlegg 4B – Gebyrregulativ

Gebyrregulativ etter matrikkelloven og eierseksjonsloven

Vedtatt av Ås kommunestyre 10.12.20.

Gjelder fra 01.01.21

Gebyrer for arbeider etter lov om eiendomsregistrering av 17.06.05 (matrikkelloven) - Lovens § 32, forskriftens § 16 og lov om eierseksjoner § 15 fastsettes som følger:

A - Generelle bestemmelser

A.1 Betalingsplikt

Den som får utført tjenester etter dette regulativet, skal betale gebyr etter satser og retningslinjer som fremgår av regulativet. Gebyrkravet rettes mot rekvirent hvis ikke annet er skriftlig avtalt.

Saksgebyrer etter matrikkelloven skal betales selv om saken ikke blir fullført, men etter en redusert gebyrsats. Se pkt B.5

Dersom rekvirent av forskjellige årsaker har betalt for mye i gebyr, skal kommunen så snart forholdet er klarlagt, tilbakebetale for mye betalt gebyr. Det kan ikke kreves rentetillegg for mye betalt gebyr.

A.2 Hvilket regulativ som skal brukes

Gebyrene for arbeider etter matrikkelloven skal beregnes etter det regulativet som gjelder den dato kommunen mottar en fullstendig rekvisisjon.

A.3 Betalingstidspunkt

Matrikkelforskriften § 16 Gebyr for arbeid etter matrikkelloven, 5. ledd sier:

Kommunen kan kreve gebyr innbetalt forskuddsvis. Dersom kommunen oversitter fristen for oppmålingsforretning eller matrikkelføring, skal gebyret avkortes etter reglene i §§ 18 og 19. Avkortningen gjelder ikke gebyr for utstedt matrikkelbrev, jf. fjerde ledd. Dersom kommunen krever forskuddsbetaling, skal avkortet gebyr tilbakebetales så snart fristene er oversittet

A.4 Urimelig gebyr

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

Det gjøres i denne sammenheng oppmerksom på at det i betalingsprinsippet er ment at noen saker i en viss grad skal subsidiere andre saker.

A.5 Fritak for gebyr

Når særlige grunner tilsier det, kan administrasjonen etter rimelighetshensyn helt eller delvis gi fritak for betaling av gebyret i en konkret sak.

“Særlige grunner” kan være f.eks være at rekvirenten er en humanitær eller spesielt samfunnsnyttig organisasjon.

A.6 Klage

Enkeltvedtak etter dette regulativet kan påklages. Fylkesmannen er klageinstans.

Klage på gebyrfastsettelse eller søknad om helt eller delvis fritak for å betale gebyr, medfører ikke utsettelse av betalingsfrist.

Det er ikke adgang til å klage på kommunestyrets vedtak om gebyrregulativ.

Ved klage skal forvaltningslovens regelverk følges. Klagefristen er 3 uker.

Jf. Matrikkellovens § 46.

A.7 Avbrutt arbeid

Når en rekvirent forårsaker at kommunens arbeid må avbrytes eller avsluttes før det er fullført, skal det betales en andel av tilhørende gebyr tilsvarende det arbeidet kommunen har eller må utføre. Se pkt B.5

A.8 Endring av regulativet eller gebyrsatsene

Konkrete endringer av gebyrregulativet vedtas av kommunestyret, som vurderer disse i forhold til selvkostprinsippet, normalt i forbindelse med kommunestyrets behandling av økonomiplan og budsjett for kommende år.

Årlige oppjusteringer av regulativsatsene skal følge Statens Kartverks indekstall for kart og oppmålingsarbeider og justeres pr.1. januar hvert år. Slik justering trenger ikke politisk behandling.

A.9 Gebyr til statlige etater

Der kommunen skal kreve inn gebyrer til statlige etater som f.eks tinglysningsgebyr og dokumentavgift for saker etter dette regulativet, skal utskrivning og innkreving av statlige og kommunale gebyrer skje samordnet.

Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefaktureres til rekvirenten.

A.10 Timepris

Timekostnadene skal dekke både de direkte og de indirekte kostnadene. Satsene skal således dekke: brutto lønnskostnader, forbruksmateriell, reisekostnader + forholdsvis del av utstys- og inventarkostnader, kontorutgifter, renhold, lys, varme og husleie, opplærings-, utviklings-, fraværs- og administrasjonskostnader + andel av sentraladministrasjonens kostnader som vedkommer aktuell(e) arbeidstaker(e) og aktuelt arbeid.

Timeprisen settes til kr 1 350,-.

A.11 Merkemateriell og transport

Slike kostnader er innbakt i de øvrige satsene og skal ikke faktureres spesielt.

A.12 Unntak fra tidsfrister (Vintertid)

Gjennomføring av oppmålingsforretning har en tidsfrist på 16 uker etter matrikkelforskriften §18. første ledd. Denne tidsfristen løper ikke i perioden 1. desember til 1. april.

Hensikten med denne regelen er å utsette fristen for gjennomføring av oppmålingsforretning i en periode på vinteren da snø og tele gjør det vanskelig eller umulig å utføre oppmålingsarbeid.

B - Gebyrer**B.1 Oppretting av grunneiendom og festegrunn**

areal fra 0 – 1000 m ²	38 016 kr
areal fra 1001 – 2000 m ²	46 789 kr
areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	2 928 kr
oppretting av punktfeste, med markarbeid	37 955 kr
oppretting av punktfeste, uten markarbeid	25 028 kr

For samtidig fradeling av tilgrensende eiendommer reduseres gebyret med 20% fra og med tomt 3 til og med tomt 9. Deretter reduseres gebyret med 35 % pr tomt. *For saksbehandlingsgebyr, se gebyrregulativ for bygge- og delesaker, punkt 4.*

B.2 Gjennomføring av ny oppmålingsforretning og endringer av geometri etter tillatelse er gitt

Der det er behov for å avholde ny oppmålingsforretning etter opprinnelig forretning er avholdt, eller geometriendringer etter tillatelse er gitt, settes gebyrsatsene slik:

Gjennomføring av ekstra oppmålingsforretning settes lik 15% av gebyrene i punkt B.1

Endringer på geometri etter tillatelse er gitt faktureres etter medgått tid.

B.3 Når deler av arbeidet overlates til andre

Der det etter avtale ikke er kommunen som utfører alt arbeidet, settes gebyrsatsene slik i forhold til ordinært gebyr:

Fremskaffe datagrunnlaget:	30 %
Varsling og oppmålingsforretning:	15 %
Tekniske arbeider og dokumentasjon:	30 %
Registreringsarbeidene:	25 %

B.4 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn

Per ny registrering i matrikkelen	8 765 kr
-----------------------------------	----------

B.5 Behandling av seksjonerings- og reseksjoneringsøknad etter lov om eierseksjoner

Grunnbeløp:	12 817 kr
Tillegg per seksjon:	641 kr

B.6 Oppmåling av uteareal på eierseksjon, uten markarbeid og merking

Areal 0 – 100 m ² :	10 868 kr
Areal 101 – 500 m ² :	16 688 kr
Areal over 500 m ² :	22 802 kr

Ved markarbeid og merking tilleggsfaktureres det etter B.14.

B.7 Oppretting av anleggseiendom

Gebyr som for oppretting av grunneiendom (B.1)

B.8 Registrering av jordsameie

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Minstepris kr 5 570

B.9 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Gebyr pr. matrikkelenhet **8 772 kr**

I tillegg kommer gebyr for å utføre oppmålingsforretning som pkt B.1

B.10 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes slik i forhold til ordinært gebyr:

Ferdig innkalt forretning:	50 %
Ferdig avholdt forretning:	75 %
Ferdig matrikkelbrev:	100 %

.11 Når oppmålingsforretningen utføres uten markarbeid

Der det etter avtale eller kommunens skjønn ikke er nødvendig med noen form for markarbeid, settes gebyret til 65 % av ordinært gebyr.

B.12 Grensejustering av grunneiendom, festegrunn, jordsameie og anleggseiendom

areal fra 0-100m2	12 926 kr
areal fra 101-500m2	19 770 kr
areal fra 501-1000m2 *)	28 849 kr

Gebyr for slik forretning er pr. berørt naboeiendom.

Også prisreduksjon som nevnt i pkt.B1.

*) Gjelder kun anleggseiendom jf. Matrikkelforskriften § 34.

B.13 Arealoverføring av grunneiendom, festegrunn, jordsameie og anleggseiendom

areal fra 0-100m2	19 475 kr
areal fra 101-500m2	28 849 kr
areal over 500m2	Gebyrlegges etter B.1.

Gebyr for slik forretning er pr. berørt naboeiendom.

Arealoverføring utløser dokumentavgift.

Også prisreduksjon som nevnt i pkt. B.1. *For saksbehandlingsgebyr se gebyrregulativ for bygge- og delesaker, punkt 4.*

B.14 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er tilfredsstillende koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

For ett punkt	5 428 kr
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	3 342 kr

B.15 Klarlegging av rettigheter og / eller eksisterende grense der grensen ikke tidligere er tilfredsstillende koordinatbestemt.

For inntil 2 punkter	17 550 kr
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	5 850 kr

Dersom hele eiendommen skal måles, gjelder regulativets pkt B.1.

Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.

B.16 Privat grenseavtale

Gebyr for denne sakstype beregnes etter medgått tid. Minstepris er kr 5 651

B.17 Matrikkelføring av tiltak unntatt søknadsplikt (jf. pbl |20-5): kr 1 500

B.18 Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken

Gjør rekvidenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret. Dette ses også i sammenheng med pkt B.5

B.19 Utstedelse av matrikelbrev (statens satser)

Matrikelbrev inntil 10 sider	175 kr
Matrikelbrev over 10 sider	350 kr

Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.

B.20 Disposisjonsrett til kartdata som ekspederes manuelt

For salg av disposisjonsrett for kart og geodata betales gebyr i samsvar med satser anbefalt av geovekstforum, ref. Geovekst veiledning kap. 15 (prisene fremgår av Geovekst priskalkulator). Der priskalkulatoren ikke benyttes, legges følgende priser til grunn pr. dekar:

FKB, situasjon og høyde	15 kr
Ortofoto	3 kr
Reguleringsdata	4 kr
VA data	4 kr

I tillegg kommer ekspedisjonsgebyr. Ekspedisjonsgebyret settes lik timespris i punkt A.10.

Ortofoto leveres i hele bilder (480 dekar).

Leveranse av fastmerker gjøres ved uttak av fastmerkerapport som inkl. koordinater for fastmerkene, kvalitet på fastmerkene og oversiktskart. Det betales gebyr kr. 512,- per fastmerkerapport.

Ved større salg av digitale reguleringsdata, fastmerker og eventuelt andre kartdata fremforhandler kommunens administrasjon en separat avtale (for eksempel en abonnementsordning) med de berørte parter.

C – Produkter i kommunens nettbutikk for salg av kart-, eiendomsdata og byggesakstjenester

I kommunens nettbutikk selges kart-, eiendomsdata og byggesakstjenester. For salg av disposisjonsrett for kart og geodata betales gebyr i samsvar med satser anbefalt av geovekstforum, ref. Geovekst veiledning kap. 15 (prisene fremgår av Geovekst priskalkulator).

C.1 Digitale kartdata i vektorformat

Digitale kartdata i vektorformat leveres i en rekke formater og koordinatsystemer bestemt av leverandør. Gebyret beregnes basert på areal av området det ønskes kartdata for.

Minstepris, kartdata for kommune- og reguleringsplan:	600 kr
---	--------

C.2 Produkter og data i pdf-format

Situasjonskartpakke	720 kr
Situasjonskart	360 kr
Nabovarsel	300 kr
Naboliste	250 kr

Fakturagebyr påløper etter kommunale satser.

Gebyrregulativ bygge- og delesaker

Gebyrregulativ for behandling av bygge- og delesaker etter plan og bygningsloven § 33-1 for 2021.

Vedtatt av Ås kommunestyre 10.12.20.

Generelt

Dette regulativet er vedtatt med hjemmel i § 33-1 i plan og bygningsloven og gebyrforskrift av 23.02.12. Regulativet gjelder for saker innkommet fra og med 1. januar 2021

Av byggesaksgebyrene utgjør ca.10 % av satsene utgifter til tilsyn.

Areal som nyttes i regulativet er bruksareal (BRA) og beregnes i henhold til Norsk Standard 3940, med unntak for tiltak som ikke har bebygd areal, der nyttes bebygd areal (BYA).

Betalingsbetingelser:

- Betaling kreves når vedtaket er fattet og forfaller til betaling umiddelbart.
Eksempelvis: Når rammetillatelse er gitt, når tillatelse til tiltak er gitt, når tillatelse til opprettelse av ny grunneiendom er gitt, når avslag på søknad foreligger.
- Ved avslag kreves 70 % av fullt gebyr.
- Gebyret kan fravikes når det er åpenbart urimelig. Øvre beløpsgrense for gebyr er kr. 1.600.000 per tiltak.

1 Tiltak som behandles etter søknad i h.h.t. plan- og bygningslovens §§ 20-1, 20-3.	
1.1 Bolig – / fritidseiendom	
1.1.1 Enebolig	26 750 kr
1.1.2 Enebolig med sekundærleilighet.	33 440 kr
1.1.3 Tomannsboliger	40 127 kr
1.1.4 Andre boligbygg, per boenhet:	
De første 4 boenhetene	15 250 kr
De påfølgende 5 - 20 boenheter	10 250 kr
De påfølgende 21 - 40 boenheter	5 250 kr
Utover 40 boenheter	1 250 kr
1.1.5 Oppdeling av bolig og etablering av sek.leilighet	13 400 kr
1.1.6 Garasjer /uthus, tilbygg, påbygg, under-, ombygging:	
Inntil 15 m ²	4 766 kr
16 – 30 m ²	5 532 kr
31 – 50 m ²	8 065 kr
51 – 70 m ²	11 061 kr
71 – 100 m ²	13 480 kr
Over 100 m ²	18 434 kr
1.1.7 Andre tiltak på bolig- og fritidseiendom (som ikke går under 1.8)	8 584 kr
Kombinert nærings- og boligbygg, se 1.2.7	
1.2 Bygninger til andre formål enn bolig, - gjelder nybygg, til-, på-, under- og ombygging.	
1.2.1 0 – 150 m ²	35 000 kr
1.2.2 151 – 300 m ²	57 000 kr
1.2.3 301 – 600 m ²	81 000 kr
1.2.4 501 – 1000 m ²	95 000 kr
1.2.5 Til-, på-, under- og ombygging:	
Inntil 50 m ²	19 000 kr
51 – 150 m ²	28 500 kr

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

151 – 300 m2	47 500 kr
301 – 1000 m2	57 000 kr
Tillegg per m2 for areal over 1000 m2:	
1001 – 10 000 m2	38 kr
10 001 – 20 000 m2	19 kr
Over 20 001 m2	9 kr
1.2.6 Enkle uisolerte næringsbygg	20 000 kr
Tillegg per m2 for areal over 100 m2	20 kr
1.2.7 Kombinert nærings- og boligbygg: 1.2.1 til 1.2.5 pluss 1.1.4.	
1.3 Tekniske installasjoner, nybygg, endring og reparasjon	
1.3.1 Mindre tiltak, som VVS-tiltak, heis, antenne, mast, skorstein, brannmur, andre mindre tiltak.	4 766 kr
1.3.2 Større tiltak, som VVS-tiltak, heis, antenne, mast, skorstein, brannmur, andre tiltak.	11 061 kr
1.4 Veianlegg og røranlegg i grunnen	
1.4.1 Ny /endret avkjørsel (ikke knyttet til byggesak)	3 435 kr
1.4.2 Mindre anlegg	5 382 kr
1.4.3 Større anlegg	9 295 kr
1.5 Riving	
1.5.1 Riving < 100 m2	3 914 kr
1.5.2 Riving > 100 m2	7 828 kr
Når riving søkes og gjennomføres samtidig med oppføring av nytt bygg på samme eiendom betales halvt gebyr for riving.	
1.6 Bruksendring	
1.6.1 Søknad som behandles etter pbl. §§ 20-1, 20-3. Ved bygningsmessige tiltak kommer tillegg i h.h.t. regulativets 1.1 og 1.2	6 901 kr
1.6.2 Søknad som behandles etter pbl. §§ 20-1, 20-4, jf. sak § 3-1 c) (tilleggsdel til hoveddel). Ved bygningsmessige tiltak kommer tillegg i h.h.t. regulativets 1.1 og 1.2	4 893 kr
1.7 Skilt- og reklameinnretninger	
1.7.1 Enkeltskilt, per virksomhet og søknad	3 444 kr
1.7.2 Skiltplan (for bygg)	7 426 kr
1.8 Andre tiltak, diverse	
1.8.1 Fasadeendring, endring av bærekonstruksjon, støttemur, gjerde, levegg, støyskjerm, større flaggstang, svømmebasseng, brønn, dam, o.l.	4 766 kr
1.8.2 Terrenginngrep, brygger, moloer, naust, o.l.	6 888 kr
1.8.3 Massedeponi inntil 10 000 m3	11 409 kr
For hver overskytende 1 000 m3 over 10 000 m3:	587 kr
1.8.4 Midlertidig brukstillatelse	1 468 kr
1.8.5 Lokal godkjenning av foretak etter SAK § 11-4, 6.ledd	2 250 kr
1.8.6 Fravik fra krav i byggeteknisk forskrift (TEK), jf. pbl. § 31-2, 4.ledd.	3 450 kr
1.9 Endringer	
1.9.1 Reviderte tegninger, - fast pris. Gjelder ikke småhus og fritidsboliger.	2 446 kr
1.9.2 Endring av tidligere innvilget tillatelse; 25 % av opprinnelig gebyr, minimum kr 2 446	
1.10 Igangsettingstillatelse	
1.10.1 Gebyr for hver igangsettingstillatelse (totrinns-søknad)	2 936 kr
1.11 Gebyr ved mangelfull søknad	
Dersom søker ikke har komplettert søknad etter første brev fra bygnings-myndigheten med angitte mangler, påløper det et tilleggsgebyr på kr 1 957 for hvert påfølgende mangelbrev som må skrives.	
2 Tiltak som behandles etter søknad i h.h.t. plan- og bygningslovens § 20-1, jf. § 20-4, tiltak som kan forestås av tiltakshaver, jf. SAK §§ 3-1, 3-2.	
2.1 Mindre tiltak på bebygd eiendom, midlertidige bygninger, konstruksjoner og anlegg samt alminnelig driftsbygninger i landbruket. Nybygg, tilbygg, endring og annet.	
Inntil 15 m2	4 766 kr
16 – 30 m2	5 532 kr
31 – 50 m2	8 065 kr
51 – 70 m2	11 061 kr

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

71 – 100 m2	13 480 kr
Over 100 m2	18 434 kr
Tillegg per m2 for areal over 100 m2:	20 kr
3 Godkjenning av selvbygger etter saksbehandlingsforskriftens § 6-8.	
3.1 Godkjenning av person for ansvarsrett som selvbygger av egen bolig eller fritidsbolig.	4 893 kr
4 Deling etter plan- og bygningslovens §§ 20-1, bokstav m, 20-2	
4.1 Ved søknad om fradeling av inntil to nye parseller	10 323 kr
4.2 Ved søknad om fradeling av flere enn to nye parseller	16 195 kr
4.3 Ved søknad om fradeling ved arealoverføring	5 161 kr
4.4 Ved søknad om deling i samsvar med godkjent reguleringsplan, inntil fem parseller	7 000 kr
Tillegg per parsell over fem	500 kr
5 Ulovlig byggearbeid	
5.1 Saksbehandling som påløper i forbindelse med ulovlig arbeid og bruksendring og /eller arbeid som er utført i strid med tillatelser/bestemmelser/ satt i gang uten tillatelse faktureres etter medgått tid; timepris kr 1 292	
5.2 Overtredelsesgebyr: Det vises til plan- og bygningslovens 32-8 og til kapittel 16 i Forskrift om byggesak m/veiledning, om utmåling av overtredelsesgebyr.	
6 Dispensasjonssøknad i h.h.t. plan- og bygningslovens §§ 19-1, 29-4, første ledd.	
6.1 Søknad som avklares uten uttalelse fra regionale myndigheter.	7 000 kr
6.2 Søknad som krever regionale myndigheters uttalelse.	12 000 kr
I tilfeller hvor det er nødvendig med flere dispensasjoner for samme tiltak betales 50 % av satsen for dispensasjoner utover den første.	
7 Sakkyndig bistand	
Der kommunen leier inn sakkyndig bistand for kontroll, uttalelser, vurderinger i henhold til lov- og forskriftskrav og lignende, settes gebyr lik kostnader for slik bistand. I tillegg påløper et gebyr på kr 3 400.	

Gebyrregulativ plansaker

Gebyrer for arbeider etter Plan- og bygningslovens § 33-1 og forskrift av 2.2.2012

Vedtatt av Ås kommunestyret 10.12.2020

Gjelder fra 01.01.21

Betalingsbetingelser

- Gebyr for oppstartsmøte kreves når oppstartsmøte er gjennomført og forfaller til betaling umiddelbart
- Gebyr for planprogram kreves når saken legges fram til politisk behandling og forfaller til betaling umiddelbart
- Gebyret for høringsforslag kreves når saken legges fram for politisk behandling og forfaller til betaling umiddelbart.

Gebyret er uavhengig av resultatet av behandlingen.

§ 1 Gebyrbelagte planoppgaver

Det betales gebyr for saksbehandling av følgende tiltak:

Tiltak	Plan- og bygningsloven
Oppstart av reguleringsarbeidet - Oppstartsmøte	§ 12-8
Planprogram	§ 4-1
Forslag til detaljregulering - høringsforslag	§ 12-3
Forslag om endring i reguleringsplan	§ 12-14

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Dispensasjon – søknad og vedtak	§ 19 - 1,2
Midlertidig forbud mot tiltak – søknad om samtykke	§ 13-1

Det kan mottas tilsvarende gebyr for detaljreguleringsplan utarbeidet av kommunen i henhold til pbl. § 12-3 dersom arbeidet omfatter privat grunn og skjer etter avtale med privat tiltakshaver eller andre private interesser. Dette vil gjelde tilfeller hvor private interesser ser det som en fordel at kommunen utarbeider planen, og hvor kommunen ser fordel ved selv å utføre planarbeidet. I slike tilfeller gjøres avtalen før arbeidet starter.

§ 2 Oppstart av reguleringsarbeidet – Oppstartsmøte

Gebyr for avholdelse av oppstartsmøte	20 000 kr
---------------------------------------	-----------

§ 3 Planprogram

Gebyr for fastsettelse av planprogram	30 000 kr
---------------------------------------	-----------

§ 4 Forslag til detaljregulering – høringsforslag

Grunnbeløp	80 000 kr
------------	-----------

Tillegg per m2 for planområder over 5 000 m2

5 001 – 15 000 m2	8 kr
15 001 – 30 000 m2	4 kr
30 001 – 50 000 m2	2 kr
over 50 000 m2	1 kr

Det betales gebyr for all ny bebyggelse innenfor planområdet, både over og under terreng. Tillegg for bebyggelsen, per m2

0-1 000 m2 BRA	30 kr
1 001-5 000m2 BRA	20 kr
5 001-10 000 m2 BRA	10 kr
10 001-60 000 m2 BRA	2 kr

5 Tilleggsgebyr

Tillegg for endring av planforslag etter at forslaget er fremmet til politisk behandling og ny fremleggelse for hovedutvalg for teknikk og miljø.	25 000 kr
Tillegg for detaljregulering som ikke samsvarer med arealbruken fastsatt i overordnet plan (k-plan eller områdereguleringsplan)	25 000 kr

Digitalt materiale skal være i henhold til gjeldende SOSI-standard (jf. Kart- og planforskriften og Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister). Dersom materialet trenger bearbeidelse fordi det ikke er i henhold til disse standardene, kan kommunen påta seg dette, dersom en har kapasitet. Slikt arbeid vil bli fakturert for medgått tid.

Timeprisen er kr 1 100 eks mva.

§ 6 Forslag om endring i reguleringsplan

Endringer som godkjennes ved politisk behandling etter pbl. §12-14	20 000 kr
--	-----------

§ 7 Dispensasjon

Søknad som avklares uten regionale myndigheters uttalelse	10 000 kr
---	-----------

Søknad som krever regionale myndigheters uttalelse 15 000 kr

I tilfeller hvor det er nødvendig med flere dispensasjoner for samme tiltak betales 50 % av satsen for dispensasjoner utover den første.

§ 8 Planinitiativ

Framleggelse av planinitiativ, som ikke er i tråd med overordnet plan, til politisk behandling 20 000 kr

§9 Sakkyndig bistand

Der kommunen leier inn sakkyndig bistand for kontroll, uttalelser, vurderinger i henhold til lov- og forskriftskrav og lignende, settes gebyr lik kostnader for slik bistand. I tillegg påløper et gebyr på kr 3 300.

§ 10 Behandling av samtykke til bygge- og deletiltak til tross for midlertidig forbud mot tiltak

Grunnbeløp 4 000 kr

§ 11 Reduksjon eller fritak fra gebyr

Jord- og skogbruksområder, friluftslivsområder og naturområder hvor det ikke skal gjennomføres tiltak, jf. pbl. § 12-5 nr.5, inngår ikke i beregningsgrunnlaget for plangebyr.

Gebyret kan fravikes når det er åpenbart urimelig.

§ 12 Øvre tak på reguleringsgebyr

Øvre grense for samlet gebyr er kr 1 600 000.

Tillegg for endring av planforslag etter at forslaget er fremmet til politisk behandling og ny fremleggelse for hovedutvalg for teknikk og miljø.	25 000 kr
Tillegg for detaljregulering som ikke samsvarer med arealbruken fastsatt i overordnet plan (k-plan eller områdereguleringsplan)	25 000 kr

Vedlegg 5 - Budsjett for Kontroll og tilsyn

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 20/00207
Arkivkode
Saksbehandler Kjell Tore Wirum

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Kontrollutvalget i Ås kommune	13.10.2020	53/20

Budsjett for kontrollarbeidet 2021

Kontrollutvalget i Ås kommune har behandlet saken i møte 13.10.2020 sak 53/20

Møtebehandling

Leder innledet.

Budsjett for kontrollutvalgets drift ble justert til kr 153.000,- for å inkludere utgifter til Kommunal rapport til utvalgets medlemmer.

Votering

Omforent forslag ble enstemmig vedtatt (5 voterende)

Vedtak

1. Kontrollutvalget anbefaler at kr. 2.000.000,- bevilges som budsjetttramme for kontrollarbeidet for 2021.

	Budsjett 2021
Kontrollutvalget	153.000
Sekretariatet	323.000
Revisjonen	1.524.000
Sum kontrollarbeidet	2.000.000

2. Kontrollutvalget oversender saken til rådmann for videre behandling i formannskapet og kommunestyret. Kontrollutvalgets forslag følger formannskapets innstilling til kommunestyret.

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget anbefaler at kr. 1.987.275,- bevilges som budsjetttramme for kontrollarbeidet for 2021.

	Budsjett 2021
Kontrollutvalget	140.275
Sekretariatet	323.000
Revisjonen	1.524.000
Sum kontrollarbeidet	1.987.275

2. Kontrollutvalget oversender saken til rådmann for videre behandling i formannskapet og kommunestyret. Kontrollutvalgets forslag følger formannskapets innstilling til kommunestyret.

Vedlegg:

Reglement for godtgjørelse til folkevalgte, Revisjonshonorar 2021 Ås kommune

Saksframstilling:

Lovgrunnlag

- Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 (Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet)

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 så skal kontrollutvalget utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontrollarbeidet skal følge formannskapets innstilling til kommunestyret. Budsjettforslaget er delt inn i kontrollutvalgets egen virksomhet, sekretariatsfunksjonen og revisjonen.

Kontrollutvalgets egen virksomhet

Disse postene består av kontrollutvalgets godtgjørelser, andre driftsutgifter og abonnementer. Det er også budsjettet for kurs/opplæring og uforutsette oppgaver. Utgiftene til kontrollutvalget avhenger av antall møter og deltakelse på kurs/opplæring. For 2021 legges det til grunn 7 møter.

Møtegodtgjørelse

I henhold til Ås kommunes reglement for godtgjøring til folkevalgte, skal kontrollutvalgets leder motta en årlig godtgjørelse tilsvarende 3 % av ordførerens godtgjørelse. Leder og utvalgets medlemmer mottar en godtgjøring tilsvarende 0,1% av ordførernes godtgjørelse pr. møte. Ordførerens godtgjørelse tilsvarer stortingsrepresentantenes godtgjørelse. Fra 1. mai 2019 utgjør stortingsmedlemmers godtgjørelse 987.997,- per år. Ordførers godtgjørelse vil da også utgjøre kr. 987.997,- per år. Det er ikke blitt foretatt justeringer gjeldende fra 1.mai 2020.

Legger en satsene for godtgjørelse til grunn, vil kontrollutvalgets leder ha en årlig godtgjørelse på kr. 29.640,-. Leder og øvrige medlemmer i kontrollutvalget vil ha en godtgjørelse på kr. 988,- pr møte.

Møtegodtgjørelse for kontrollutvalgets medlemmer for 2021 vil etter dette utgjøre:

Funksjon	Pr møte	Årlig	Sum
Utvalgets leder	988	29.640	36.556
Utvalgets medlemmer (4)	988		27.664
Til sammen			64.220

Andre driftsutgifter

Utvalget har vanligvis deltatt på NKRFs årlige kontrollutvalgskonferanse i januar/februar.

Kontrollutvalget er medlem av Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT). Medlemskontingent for 2021 vil utgjøre kr 12 000,-

Gjennom sitt medlemskap får kontrollutvalget medlemsinfo samt tilbud om deltakelse på FKTs arrangement, herunder FKT årsmøte og fagkonferanse.

Konferansene er viktig for opplæring og impulser til kontrollutvalgene. Det foreslås at det settes av midler for at alle faste medlemmer kan delta på minst en konferanse i 2021. I tillegg inngår det i summen annen opplæring, som f.eks. en dagsamling for kontrollutvalgene.

Kontrollutvalget bør vurdere abonnement på Kommunal rapport, Ås avis eller fagtidsskriftet Kommunerevisoren.

Sekretariatsfunksjonen

Viken kontrollutvalgssekretariat IKS startet opp 1.7.2020. Follo Interkommunale Kontrollutvalgssekretariat er fusjonert inn i det nye selskapet. Representantskapet i selskapet skal vedta en ramme for virksomheten, og dette blir etter planen behandlet i representantskapets møte i november. Foreløpig foreligger kun administrativt forslag som vil bli forelagt selskapets styre (som velges i representantskapets møte 10.9.2020). For Ås kommune utgjør budsjettet kr 323.000,- for 2021. Dersom det skulle bli noen endringer i budsjettet for Viken kontrollutvalgssekretariat IKS og Ås kommunes andel i forbindelse med styrets behandling, vil sekretariatet informere om dette.

Revisjonen

Anslag på revisjonshonorar for 2021 er basert på forutsetningene i økonomiplanen for Viken kommunerevisjon IKS for 2019-2022.

Regnskapsrevisjon	Forvaltningsrevisjon	Andre tjenester	Sum
500.000	738.000	286.000	1.524.000

Regnskapsrevisjon omfatter oppgaver som fremgår av Plan for revisjon mv. Planen vil bli lagt frem som egen sak for kontrollutvalget i et senere møte.

Omfanget av *forvaltningsrevisjon* avhenger av bestillinger fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget skal utarbeide Plan for forvaltningsrevisjon i løpet av høsten.

Andre tjenester er de tjenester som verken er regnskapsrevisjon eller forvaltningsrevisjon, herunder særattestasjoner, blant annet bekreftelse av kommunens grunnlag for krav om momskompensasjon. I tillegg kommer faglig veiledning, eventuelle undersøkelser som revisjonen utfører, møter i kommunestyret, kontrollutvalget osv. Så langt det er forenlig med revisors oppgaver som kommunens revisor og kontrollutvalget er innforstått med dette, vil vi også kunne utføre administrativ bistand etter nærmere avtale med administrasjonen.

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen inngår også i andre tjenester.

Eventuell *eierskapskontroll* som bestilles av kontrollutvalget vil bli definert som andre tjenester.

Revisjonens totale budsjett for 2021 utgjør kr 1.524.000,-.

Totalt

Det samlede budsjettforslaget for 2021 er som følger:

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

	Poster	Budsjett 2021
Kontrollutvalget	Godtgjørelser kontrollutvalget	64.220
	Arbeidsgiveravgift (14,1 %)	9.055
	Møteutgifter (lokaler, servering etc.)	5.000
	Medlemskap FKT	12.000
	Kurs og opplæring	50.000
	Sum	140.275
Sekretariatet		323.000
Revisjonen		1.524.000
SUM		1.987.275

Vedlegg 6 - Budsjett og handlingsprogram for kirken

FORSLAG TIL ÅRSBUDSJETT 2021 OG HANDLINGSPROGRAM FOR KIRKEN 2021 – 2024 FRA ÅS KIRKELIGE FELLESRÅD

1. Innledning

Budsjettforslaget oversendes i medhold av Kirkeloven av 1996 § 15 og den nye Tros-og livssynsloven av 2020 § 14 samt Gravferdsloven av 1996 § 3, 2.ledd.

Kirkemøtet har i 2019 vedtatt i kirkeordningen at kirkelig fellesråd opptre på vegne av soknene også etter 1.1.2021.

Ås kirkelige fellesråd behandlet i møte 9.6.2020 under sak 08/20 Årsbudsjett og handlingsprogram for kirken 2021-2024. Kommunen varsler at de foreløpige økonomiske rammene for tjenesteområdene 2021 - 2024 er en videreføring av rammene for 2020 -2023 justert for lønns- og prisvekst, samt endringer i demografi. Kommunens økonomiske situasjon gjør det nødvendig å se på muligheter for innsparing også for fellesrådet.

Kirkelig fellesråd ble i 2020 tildelt et rammetilskudd på kr 8 045 000. Videre vil vi også få kostnadene for lønnsoppgjøret for 2020.

Utenom rammetilskudd beregnes kalkulatoriske utgifter til kommunal tjenesteyting med kr 340 000.

IKT tjenester

Etter at StorFollo IKT ble opprettet og gjennom koronaperioden er behovet for nye IKT løsninger for fellesrådet blitt tydelige. Fellesrådet har fram til 2020 fått IKT-tjenester av kommunen gjennom kommunal tjenesteyting. I løpet av 2020 vil fellesrådet skifte leverandør til Kirkepartner IKT. Etter avtale med kommunens økonomisjef vil midlene for IKT tjenester bli overført til fellesrådets rammetilskudd. Rammetilskuddet er derfor økt med 320 000 kr.

For 2020 beregnes det en pott på 1,9 % til lønnsoppgjøret pr 1.5.18. Av et samlet lønnsbudsjett for kirken på kr 8 129 000 vil dette utgjøre kr 200 000 for hele året. Lønnsforhandlingene for 2020 er planlagt gjennomført i september.

Etter avtale med økonomisjef blir imidlertid lønnsøkningene ikke tillagt driftstilskuddet i forkant, men

tildelt i etterkant etter at lønnsoppgjøret 2020 og 2021 er gjennomført.

Med utgangspunkt i rammetilskudd 2020, justert for helårvirkning for lønnsendring, beregnes rammetilskudd 2021 til å bli kr 8 665 000. Dette er utregnet slik:

2021 rammetilskudd før lønnsjustering	8 365 000 kr
Lønnsjustering 2020, stipulert 1.8.	150 000 kr
Lønnsjustering 2021	150 000 kr
Beregnet rammetilskudd 2021 (lønnsendring i 2021 tildeles i etterkant)	8 665 000 kr

2. Spesielle utfordringer

Ås kirkelige fellesråd vil spesielt peke på følgende utfordringer den neste fireårsperioden:

- Kroer kirke – utskifting av tak
- Etablere permanent rullestolrampe ved Kroer kirke
- Montering av automatisk klokkingeanlegg og lukeåpnere i kirkene
- Vedlikehold av alle trærne og felling av noen trær rundt Ås kirkegård
- Rehabilitering av bårhuset på Ås kirkegård, inkludert kjølerom

3. Rammevilkår

Ås kommune har høy befolkningsvekst. Dette merkes også for arbeidet i Ås kirkelige fellesråd. Mange av kirkens tjenester er hendelsesstyrt, og det er viktig at vi er godt organisert med tilstrekkelig bemanning slik at vi kan ivareta de nødvendige oppgavene i årene som kommer.

Ås kirkelige fellesråd har hovedtyngden av sitt økonomiske tilskudd fra kommunen. De siste årene er det bare gitt kompensasjon for lønnsvekst, og det innebærer at prisvekst har ført til nedprioritering av tiltak i rammen. Det er imidlertid grenser for hvor lenge en så liten organisasjon som Ås kirkelige fellesråd kan redusere på driften samtidig som lovpålagte oppgaver skal ivaretas.

De siste årene har vi ikke fått kompensasjon for prisvekst. Dette gjør at budsjettet er i overkant stramt for å drifte forsvarlig. For 2020 ba vi om økt tilskudd for dekning av strøm, forsikringer og alarmtjenester for drift av kirkene. Dette fikk vi ikke innvilget. Vi mener derfor at en videreføring av tidligere rammer er nødvendig for å opprettholde våre oppgaver.

Kirken – Område 7951

Ansvarsområdet for Ås kirkelige fellesråd omfatter disse hovedformålene:

1. Kirkens administrasjon
2. Kirker og menigheter
3. Kirkegårder og gravstell
4. Andre kirkelige formål.

Overordnet visjon:

Ås kirkelige fellesråd skal i sitt arbeid legge til rette for at Den norske kirke i Kroer, Nordby og Ås sokn ivaretar sin oppgave som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Konkrete målsettinger:

- Kirkene er viktige kulturbygg i bygda. De skal være velholdte og fungere som et godt og tjenlig sted for feiring av gudstjenester, kirkelige handlinger og øvrige kulturarrangementer.
- Kirkegårdene skal være velstelte og vakre og gi en verdig ramme rundt gravferden.
- Ås kirkelige fellesråds tilsatte skal gis gode rammebetingelser for arbeidet og samsvare med det som er fastsatt i lov og avtaleverk og vanlig i arbeidslivet for øvrig.

- Økonomiforvaltningen skal være ryddig og korrekt og gi en god og ansvarlig utnyttelse av tildelte ressurser.
- Menighetenes planer og behov overfor kommunen og andre offentlige myndigheter skal samordnes på en adekvat og konstruktiv måte.
- Samarbeidspartnere og brukere av kirkens tjenester skal få best mulig service.

Ås kirkelige fellesråd fokuserer i alt sitt arbeid på trivsel, samarbeid og sikkerhet for lønnede og frivillige medarbeidere, medlemmer i råd og utvalg og kommunens innbyggere, politikere og administrasjon.

3.1 Hovedformål 1: Kirkens administrasjon

Omfatter underkapittel 100 – Kirkens administrasjon

Bemanning:

- Kirkeverge i 100 % stilling.
- Saksbehandler for kirkevergekantoret, 100 % stilling.
- Saksbehandler for kirkekantoret i Ås og Søndre Follo prosti, 100 % stilling. Ca 30 % av lønnsmidlene for stillingen kommer fra Borg bispedømme.
- Saksbehandler for Ås og Kroer menighetsråd, 100 % stilling. 20 % av stillingen lønnes av Ås menighetsråd, 20 % av stiftelsen Ås arbeidskirke.
- Saksbehandler for Nordby menighetsråd, 15 % stilling.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

1. Kirkevergekantoret i Ås Her administreres all drift og vedlikehold av kirkene og kirkegårdene med tilhørende bygningsmasse. Gravfortegnelse, innkreving av festeavgifter og gravstellavtaler. Arbeidsgiveransvar for alle tilsatte med unntak av prestene.
2. Kirkekantorene for Kroer, Nordby og Ås Førstelinjetjeneste for alle henvendelser vedrørende menighetene i Ås og for Søndre Follo prosti. Administrasjon av gudstjenester, kirkelige handlinger og kirkebokføring. Saksbehandling for menighetsrådene i Kroer, Nordby og Ås. Saksbehandlerstillingene er svært sentrale for at prestene og de øvrige kirkelige ansatte skal få utført sine arbeidsoppgaver. De er også helt nødvendige for å kunne yte alle våre brukere en tilfredsstillende service.

Handlingsmål og ressursbehov:

1. Ås kirkekontor Kontoret samlokaliserer arbeidet for kirkevergen, menighetene i Ås og for Søndre Follo prosti. Vi har siden høsten 1990 hatt tilhold i Sagaveien 3. Her disponerer vi for tiden 12 kontorer, samt to møterom. Leiekontrakten varer fram til 1. august 2025. Kontoret har tilknytning til kommunens IKT-system, sentralbord og servicetorg.
2. Nordby kirkekontor Dette har tilhold i Nordby menighetscenter med totalt 3 kontorer til disposisjon. Kontoret har åpent for henvendelser torsdager mellom kl. 10 og 14. Fellesrådet betaler husleie til menighetscenteret, og halvparten av denne utgiften dekkes gjennom statlige midler til trosopplæring.
3. Stillinger
Vi har i dag 3,15 årsverk som saksbehandlere. Stillingene er viktige, internt for frivillige og lønnede medarbeidere, og eksternt for å yte alle våre brukere en god og tilfredsstillende service. Med økt folketall og økende aktivitet/antall tjenester kan det være nødvendig å øke årsverkstallet noe. Men vi kan også, ved naturlig avgang i stillingene, se på hvordan oppgaver og ansvarsområder fordeles mellom de ansatte.

3.2 Hovedformål 2: Kirker og menigheter

Omfatter underkapittel 210 – Ås kirke, 220 – Nordby kirke, 230 – Kroer kirke

Bemanning:

- Prosten i Søndre Follo prosti, kontorlass i Ås, lønnet av Borg bispedømmeråd.
- Sokneprest 100 %, lønnet av Borg bispedømmeråd.
- Kapellan og menighetspedagog i Kroer og Ås 100 %, lønnet av Borg bispedømmeråd
- Spesialprest 100 %, lønnet av Borg bispedømmeråd.
- Kateket i Nordby, 100 % stilling. Lønnet av statlige midler, trosopplæring.
- Kateket i Kroer/Ås, 100 % stilling.
- Menighetspedagog 40% - se diakon – andre kirkelige formål
- Tre kantorer/organister; 100 %, 80 %, 35 %.
- Tre kirketjenerstillinger; 50 %, 30 %, 5 %
- Tre klokkerstillinger; 10 %, 6 %, 5 %
- Renholder i Ås kirke, 20 % stilling.
- Ungdomsarbeidere, Klubb og Ten-Sing, sum 48 %. Lønnes av Ås menighetsråd.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

1. Gudstjenester og kirkelige handlinger

Dette er lovpålagte tjenester, og alle de lovhjemlede stillingene er direkte forbundet med administrasjon og gjennomføring av gudstjenester og kirkelige handlinger.

Nøkkeltall for årene 2016, 2017 og 2018 viser stort sett stabilitet i tallene:

	Ås	Nordby	Kroer	Sum
Gudstjenester	90 / 91 / 90	81 / 78 / 73	22 / 21 / 27	193 / 190 / 190
Vielser	11 / 8 / 11	7 / 5 / 8	5 / 1 / 3	23 / 14 / 22
Døpte	43 / 35 / 32	39 / 30 / 30	5 / 5 / 14	87 / 70 / 76
Konfirmanter	52 / 64 / 31	45 / 53 / 36	5 / 5 / 4	102 / 122 / 71
Begravelser/bisettelser/ nedsetting av kiste	45 / 62 / 53	29 / 34 / 30	2 / 2 / 4	76 / 98 / 87

2. Trosopplæringsreformen

I henhold til Stortingsmelding nr 7 (2002-2003) "Trusopplæring i ei ny tid - Om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja" skal det utvikles et åpent, systematisk og gjennomgående tilbud om trosopplæring i Den norske kirke.

Det økonomiske tilskuddet til trosopplæring har vært fast for alle soknene siden 2014. Midlene lønner kateket for Nordby sokn og store deler av driften av arbeidet. Fellesrådet lønner menighetspedagog i for Kroer og Ås, denne er slått sammen med kapellanstillingen for Kroer og Ås som lønnes av Borg bispedømme.

Barne- og ungdomsarbeidet

Kirkelovens § 9 pålegger menighetsrådet å samle ungdommen om gode formål. Kirken i Ås har alltid innsett betydningen av å drive et holdningsskapende barne- og ungdomsarbeid, og det har vært god oppslutning om de ulike aktivitetene. For å få optimalt samarbeid med de frivillige medarbeidere, vedtok Ås kommune tidlig å opprette tre halve menighetssekretærstillinger. To av disse er slått sammen til hel stilling som kateket for Ås og Kroer. Den tredje stillingen, menighetspedagogstilling, er for tiden en del av kapellanstillingen i Ås og Kroer.

Konfirmantarbeidet

Kirkelovens § 9 pålegger også menighetene å drive konfirmantundervisning. Utgifter til lokaler, utstyr og materiell skal dekkes av kommunen (Kirkelovens § 15, bokstav e). Kateket og menighetspedagog står sentralt i dette arbeidet. Sammen med prestene og menighetsrådene forestår de planlegging og gjennomføring av undervisningen, og de rekrutterer og veileder frivillige gruppeledere.

Diakoniarbeidet

Diakoni er kirkens omsorgstjeneste, og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet. (Plan for diakoni i Den norske kirke, 2007.) Kirkelovens § 9 pålegger menighetsrådene å innarbeide og utvikle diakoniarbeidet i soknene. Dette arbeidet er de siste årene styrket gjennom opprettelse av stillingen som prostidiakon i Søndre Follo prosti.

Kirkemusikalsk arbeid

Kirkeloven gir menighetsrådet ansvar for at det utvikles et kirkemusikalsk arbeid i soknet (§ 9, 2. ledd), og fellesrådets budsjettforslag skal også omfatte utgifter til dette formålet (§ 15, 2. ledd).

Dette har ikke vært omtalt i tidligere lovverk, noe som er et sterkt signal om at kantorene/organistene gis muligheter til å drive et mer omfattende kirkemusikalsk arbeid enn før:

- Korarbeid og forsangergrupper med barn og voksne.
- Konserter, i samarbeid med kulturskolen, lokale krefter eller med Rikskonsertene.
- Samarbeid med solister, sang og instrumentalt.
- Opplæring av elever/vikarer i orgelspill.
- Øvelser med konfirmanter og skoleklasser.

Kantor i Ås tilbyr også nå timer i orgelundervisning for barn og unge.

Frivillige medarbeidere og dugnadsarbeid

Kirkens tjenester og aktiviteter skapes gjennom et godt samspill mellom fellesråd og menighetsrådene. Fellesrådet stiller faste lønnede medarbeidere til menighetenes disposisjon. Imidlertid er en vesentlig del av kirkens arbeid på lokalplan helt avhengig av frivillige medarbeideres innsats. De lønnede medarbeiderne er helt nødvendige for at forholdene skal kunne legges godt til rette for god utnyttelse av og gode arbeidsforhold for de frivillige. Dette gjelder spesielt i barne- og ungdomssektoren – deriblant innen deler av konfirmantarbeidet.

De frivillige medarbeideres arbeid skaper også økonomiske behov, men disse dekkes nesten utelukkende av frivillige gaver og forskjellige former for dugnadsinnsats. I de tre menighetene er det i størrelsesorden ca. 590 frivillige medarbeidere.

Handlingsmål og ressursbehov:

Generelt for alle kirkene

Tilstandsanalyse av kirkebyggene

De siste årene har vi hatt tilstandsregistrering av Nordby kirke og Ås kirke. For begge kirkebyggene ble det avdekket store vedlikeholdsbehov. Det særskilte reparasjonsarbeidet på disse to kirkene ble sluttført i 2016. I 2017 ble det foretatt tilsvarende tilstandsregistrering av Kroer kirke.

Strømprisen

Gjennom mange år har vi ved hjelp av energiøkonomisering og temperaturstyring redusert forbruket i samme tempo som prisen har økt. De siste årene er det i tillegg installert fjernstyring av varmeanlegget i

Kroer kirke via mobil. All energi kjøpes gjennom Ås kommune til gunstige priser.

Takrenner og nedløp

Det er inngått avtale med firma om årlig rensing/ettersyn av alle takrenner og nedløp.

Ås kirke

Elektroniske ringemaskiner + lukeåpnere må innarbeides i planperioden, kostnad ca kr 500 000. Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte. Vinteren 2019 ble det kjøpt inn en ny klokke til Ås etter at klokka fra 1630 sprakk i 2017. Innkjøpet av ny klokke ble gjort ved hjelp av innsamlede midler.

Nordby kirke

Elektriske ringemaskiner, ca kr 250 000. Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte. Teppet i midtgangen i Nordby kirke begynner å bli slitt og bør skiftes ut.

Kroer kirke

Tilstandsrapport for Kroer kirke tydeliggjør behov for mye utvendig vedlikehold. Skraping og maling av yttervegg, skraping, maling og lett restaurering av vinduer og dører, funksjonstesting og justering av varevinduer og omteking av tårnet ble gjennomført i 2019. Det gjenstår utbedring av råteskader i svill og bjelkelag under sakristi samt demontering og remontering av nye trinn og repos på trapp og behov for å tekke om yttertaket gjenstår.

For Kroer kirke er det prosjektert en permanent rampe for rullestoler på kirkens sydside. Riksantikvaren har godkjent å lage en ny inngangsdør i våpenhusets sydvegg, der vinduet er plassert i dag. Det er også anlagt en ny vei med fast dekke tvers over kirkegården fra parkeringsplassen mot kirkens baktrapp. Som en midlertidig løsning er det montert en enkel rampe på nordsiden av kirkens hovedtrapp. Det har vært diskutert om den midlertidige løsningen kan utbedres for å bli permanent. Det er montert ringemaskiner i tårnet, men det må også skaffes automatiske lukeåpnere. Kostnad for dette er anslått til ca kr 150 000. Dette er nødvendig å få på plass av HMS-hensyn for ansatte.

Ny arbeidskirke ved Sjøskogen / Vinterbrosteret

Beboere i området drøfter underhånden muligheter for oppstart av kristent barne- og ungdomsarbeid i denne delen av bygda. Til dette er det ønskelig med lokaler, enten i et utvidet Vinterbrosteret eller i en ny arbeidskirke. Nordby menighetsråd har tidligere arbeidet med et forprosjekt til en framtidig kirke i Sjøskogen-området.

Menighetsrådet utfordres dessuten til å inngå samarbeid med skole og/eller handelsstand for å se på muligheten av å arrangere noen gudstjenester pr år i Sjøskogen-området.

Stillinger

Det er behov for å øke organiststillingen i Nordby med 20 prosentpoeng og kantorstillingen i Kroer med 10 prosentpoeng. Dette fordi aktiviteten på det kirkemusikalske felt har stor økning.

Det er et variert og godt kirkemusikalsk arbeid i alle tre menigheter, og samarbeidet med kulturskolen gir også økt aktivitet.

Vi ser dessuten at ønskene/kravene til særskilt musikk ved de kirkelige handlinger øker. Dette medfører økt arbeidspress på de ansatte og gir i perioder mye ekstraarbeid.

I 2016 ble det innført brukerbetaling for enkelte tjenester i kirka. Det gjelder musikk som er utenfor det som ligger i liturgiens ledd i alterboka; preludering v/gravferder samt orgelsolo eller akkompagnement. De ekstra inntektene her ga rom for å øke stillingsressursen til kirkemusikk med 10 prosentpoeng, og det ble gjort i 2016.

3.3 Hovedformål 3: Kirkegårdene

Omfatter underkapittel 300 – Kirkegårder og 310 – Gravstell.

Bemanning:

- Kirkegårdsforvalter, 100 % stilling.
- Kirkegårdsarbeider, 50 % stilling.
- I tillegg engasjeres noen ungdommer hvert år som sommerhjelp.

Nøkkeltall:	Ås	Nordby	Kroer	Sum
Innbyggere pr 31.12.2018				20 335
Kirkegårdsarealer i dekar	25,7	10,5	4,1	40,3
Areal utvidet kirkegård	0	7,0	0	7,0
Antall begravelser i 2016/-17/-18	45 / 62 / 66	29 / 34 / 29	2 / 2 / 4	76 / 98 / 99
- derav kister	24 / 44 / 30	15 / 20 / 11	1 / 2 / 4	40 / 66 / 45
- derav urner	20 / 18 / 36	14 / 14 / 18	1 / 0 / 0	35 / 32 / 54
Kremasjonsprosent	44 / 29 / 54	48 / 41 / 62	50 / 0 / 0	46 / 32 / 54,5
Antall gravplasser	3 518	1 463	455	5 436
Antall ledige graver pr.22.8.2019	ca 780	ca 30	ca 70	ca 880

Gravferdsloven krever at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 % av kommunens befolkning. På våre tre kirkegårder er det nå ca 780 ledige graver, noe som tilsvarer ca 4,1 % av befolkningen. I Nordby er det regulert 7,0 dekar til utvidelse. Området er kjøpt opp og utvidelsen er opparbeidet i 2018.

Handlingsmål og ressursbehov*Generelt for alle kirkegårdene*

Gravfelt "tilrettelagt for muslimer" er opparbeidet på Ås kirkegård. Man anser at dette foreløpig fyller behovet for denne type gravfelt for fellesrådsområdet.

"Navnet minnelund" blir nå anlagt på flere kirkegårder i Norge. Det er i løpet av 2015 utarbeidet tegninger for navnet minnelund for alle tre kirkegårder i Ås. Navnet minnelund ble etablert høsten 2016 på Ås kirkegård og i Nordby kom den på plass i 2018. Kroer vil bli fullført i 2020.

Verneverdig gravminne og gravutstyr blir tatt vare på. Kirkevergen ønsker å få utarbeidet en bevaringsplan for alle tre kirkegårder.

Sikkerhet på kirkegårdene ivaretas, ved å påse at alle gravstøtter er tilstrekkelig sikret mot å velte. Maskinparken er gjennomgående god. Men det er et stort behov for å skifte ut den lille lastebilen snarest mulig.

Ås kirkegård og bårehus

Den gamle delen av kirkegården er omkranset av store, gamle asketrær. Alle trærne får jevnlig ettersyn, men det bør snarest mulig avsettes et betydelig beløp til beskjæring og felling av enkelte skadede trær. Dette kommer fram i en rapport som ble laget i 2015.

Når det gjelder kirkegården er det ikke behov for utvidelse her de første årene.

Bårehuset på Ås kirkegård trenger imidlertid innvendig og utvendig rehabilitering.

Nordby kirkegård og bårehus

Arbeidet med utvidelse av Nordby kirkegård er ferdigstilt i 2018, og blir tatt i bruk i 2020. Bårehuset på Nordby kirkegård trenger innvendig oppgradering.

Kroer kirkegård og bårehus

Rundt Kroer kirkegård ble det i 1987 satt opp et vakkert hvitmalt stakittgjerde. Dette krever mye vedlikehold – oppretting, vasking og maling. På litt sikt bør det byttes ut med tregjerde med samme utforming som vi har på Ås og Nordby. Dette står godt og krever minimalt vedlikehold.

Betalingssetser – festeavgifter

Kirkevergene i Søndre Follo prosti, Vestby, Nesodden, Frogn og Ås, har arbeidet med å samordne prisnivået på festeavgiftene i de fire kommunene.

Betalingssetser, gjeldende fra 1.1.2018, Det er ønske om avtale om prisindeksjustering på betalingssetser. Se egen sak..

Disse skal i hht Gravferdslovens § 21 fastsettes av kommunestyret.

Avgiftstype	Sats. 2020	Ny sats 2021
Festeavgifter pr. år 2020:		
Kistegrav innen- og utenbygds	350	375
Urnegrav innen- og utenbygds	350	375
Navnet minnelund, innen- og utenbygds	175	188
Gravleggingsavgifter pr tjeneste:		
Gravlegging kiste utenbygds	7 000	7 350
Gravlegging urne utenbygds	1 500	1 575
Bruk av minnelund		
Urne m/navneskilt på navnet minnelund (for 20 år), gjelder både innen- og utenbygds	5 000	5 000

3.4 Hovedformål 4: Andre kirkelige formål

Omfatter underkapittel 400–Andre kirkelige formål, 410–Trosopplæring, 420-trosopplæring Søndre Follo, 430–Prostidiakon

Bemanning:

- Kateket, 100 % stilling. Lønnsmidlene dekkes av statlige trosopplæringsmidler.
- Trosopplæringskoordinator 10% stilling. Lønnsmidlene dekkes av Borg bispedømme.
- Prostidiakon 100 % stilling. Lønnsmidlene dekkes 50 % av Borg bispedømme og 50 % av de fire fellesrådene i Søndre Follo. Ås kirkelige fellesråd er vertsfellessråd for stillingen, og dekker sin del på 12,5 % av lønnskostnaden.
- Diakon 100% stilling. Lønnsmidlene dekkes 30 % av Borg bispedømme, 15 % av menighetene, 200 000 tilskudd fra kommunen (tidl. Inngått i menighetsprestmidlene hos Nordby) 25 % kommunale midler til menighetspedagog – se kirker og menigheter. Diakonen skal drive utadrettet virksomhet for ungdom.

Beskrivelse av tjenester og aktiviteter:

Underkapittel 400 besto fram til 2012 av et årlig driftstilskudd, først til Nordby menighetssenter, senere fordelt mellom Nordby menighetssenter og Arbeidskirken i Ås.

Fra og med 2001 kom et inn en ny post prioritert stillingen som ungdomsprest i Nordby. Stillingen ble opprettet i 1997, da med 50 %, men ble utvidet til 100 % fra mars 2002. Den lønnes med innsamlede midler + et årlig kommunalt tilskudd på kr 200 000 fom 2006. I løpet av 2019 og 2020 har fellesrådet fått tilskudd for å ansette diakon i arbeid rettet mot ungdom. Deler av dette blir videreføring av ungdomsprestens arbeid inn mot ungdomshusene og vanskeligstilte ungdom. I tillegg har vi omstrukturert og lar diakonene følge opp undervisningstiltak i alderen 14-18 år. Undervisningsmidler som tidligere inngikk i kapellanstillingen vil overføres til diakonstillingen. Det blir opprettet et nytt kapittel 440. Underkapittel 410 gjelder trosopplæring. Nordby menighetsråd fikk i 2008 tildelt midler for å utvikle sitt prosjekt "På vandring gjennom skaperverket", og det ble da ansatt en kateket for å ivareta det daglige arbeidet i prosjektet. Kateketstillingen går nå inn i ordinært trosopplæring i hele fellesrådsområdet, primært i Nordby menighet.

Underkapittel 430 gjelder prostidiakon i Søndre Follo prosti. Stillingen ble opprettet i 2015, og Ås kirkelige fellesråd har som vertsfellessråd arbeidsgiveransvar for stillingen. Den økonomiske forpliktelsen for lønn er delt mellom bispedømmerrådet (inntil 50 %) og de fire fellesrådene i Søndre Follo prosti deler på det resterende. Det innebærer at Ås kirkelige fellesråd finansierer 12,5 % av stillingen.

Handlingsmål og ressursbehov:

1. Fra og med 2014 er alle tre menighetene i Ås tildelt trosopplæringsmidler. Tildelingsbeløpet beregnes ut fra antall døpte 0-18 år, og det er et faktum at Ås kirkelige fellesrådsområde ikke får noen stor økning i årlig overføring sammenlignet med hva Nordby fikk som egen prosjektmenighet. Prester og råd har derfor det siste året hatt en gjennomgang av stillingsressursene spesielt i trosopplæringsarbeidet. Dette har medført noe endring av hovedansvarsområdet for enkelte stillinger, samt et større samarbeid for alle de ansatte. Vi mener vi med dette utnytter ressursene bedre, og vi får samlet fagmiljøet på en god måte.

2. Det er ønskelig å få inn en ny tilskuddspost: Arbeidskirken i Ås. Arbeidskirken eies og drives av Stiftelsen Ås arbeidskirke. Bygningen stod ferdig i 1985, og den ble oppført ved hjelp av innsamlede midler og stor dugnadsinnsats.

Ås menighetsråd har valgt å legge ca. 20 av de forordnede gudstjenestene til arbeidskirken hvert år. Beliggenheten på Rustadfeltet er god, kirken ligger nært der mange folk bor. Selve kirkebygget møter dessuten en annen del av befolkningen enn Ås kirke, spesielt barnefamilier og ungdom. Kirken bidrar dessuten til at kommunen nærmer seg den prosentandel sitteplasser i hht innbyggertall som vi skal ha – jfr Kirkelovens § 21.

Inntektene for Stiftelsen består i dag av utleie og ofringer. I tillegg arrangeres det hvert år loppemarked noe som gir inntekt på rundt kr 250 000. Inntekten deles mellom arbeidskirken og Ås menighet. Årlige utgifter til strøm, renhold, forsikringer og avgifter er på ca kr 250 000. Det meste av vedlikeholdet er i alle år utført på dugnad. En ser nå likevel det er behov for et årlig drifts- og vedlikeholdstilskudd på kr 100 000.

3.5 Vedlikehold/rehabilitering

Etter vedtak i kommunestyret den 8.12.99 (sak nr. 99/02740) ble det opprettet konto 0.1480 – Rehabilitering, kirkelige formål, som blir tildelt kr 100 000 hvert år. Disse midlene har vært år blitt brukt til planlagte og helt nødvendige utbedringer i de tre kirkene. Elektriske anlegg er utbedret, nye brannalarmsentraler er på plass og kirkene er malt. For 2019 prioriterer fellesrådet å avsette disse midlene på fond til automatiske ringeanlegg i kirkene.

Handlingsmål og ressursbehov:

Kirkene er viktige kulturbygg for mange i Ås kommune. Det er gamle bygninger, og det er mange hensyn som må ivaretas når de skal vedlikeholdes. Alle de tre kirkene er dessuten listeført hos Riksantikvaren, og det innebærer at de er vurdert bevaringsverdige. Det bes derfor om at den årlige bevilgning til rehabilitering økes fra kr 100 000 til kr 200 000. Dette fordi vi de siste årene har erfart at kirken har et stort etterslep med relativt kostnadskrevenne rehabiliteringsprosjekter som det er viktig å få utført.

3.6 Investering - utenom rammen

1. Automatiske klokkingere og - lukeåpnere til alle tre kirkene

Dette er viktig å få på plass med tanke på HMS-tiltak for ansatte. Etter at vi har fått ny klokke opplever vi at behovet for automatisk ringeanlegg er større.

2. Kroer kirke – digitalt orgel Orgelet i kroer er gammelt og sitt. Menighetsrådet og organistene ønsker

seg et nytt digitalt orgel. Nytt digitalt orgel har en kostnad på om lag kr.400 000. Kroer menighetsråd kan stille med halve summen dersom fellesrådet kan bidra til at orgelet kommer på plass.

3. Kroer kirkegård, nytt gjerde og rullestolrampe

En permanent rullestolrampe er viktig for å gjøre kirken tilgjengelig for alle. Og gjerdet rundt kirkegården trenger en grundig oppgradering.

4. Kroer kirke

Rapport etter tilstandsregistrering av Kroer kirke avdekker store vedlikeholdsbehov, etter arbeidene i 2019 gjenstår taket på hovedskipet. Kostnaden på dette arbeidet er stipulert til kr 2 000 000.

Ny investeringsplan utenom rammene (stipulerte beløp i 1 000 kr og eks mva):

	2021	2022	2023	2024
Ås kirke, automatisk klokkeringer + lukeåpnere	400			
Kroer kirke - digitalt orget (kr 400 000)	200			
Nordby kirke, automatisk klokkeringing		250		
Kroer kirke, nytt gjerde		100		
Kroer kirke, permanent rullestolrampe			250	
Nordby kirke nytt teppe i midtgang			100	
Bårehus Nordby kirkegård, oppgradering			200	
Bårehus Ås kirkegård, rehabilitering				500
Kroer kirke, reparasjoner, utskifting av tak				2 000
Kroer kirke, lukeåpnere				150
Varmestyringsanlegg til Nordby kirke				
Nytt EL-anlegg i Nordby kirke				
Fjernvarmeanlegg for Ås kirke				

3.7 Kutt og omprioriteringer

Formannskapet har vedtatt at de økonomiske rammene for etatene 2021-2024 er en videreføring av rammene for 2020-23, justert for lønns- og prisvekst.

Ås kirkelige fellesråd jobber kontinuerlig med bl.a. disse kostnadsreducerende tiltakene;

- Antall gudstjenester og kirkelige handlinger er styrt gjennom hhv biskopens forordning og eksterne henvendelser. Vi må se på nye måter å løse deler av oppgavene her, f.eks. elektronisk påmelding til dåp, standard gudstjenesteprogram m.m.

- Administrative oppgaver kan løses mer effektivt med nye dataløsninger. Dette må sees i samarbeid med IKT-tjenestene i kommunen.

Vedtatt:

1. Fellesrådet oversender forslaget til driftsbudsjett for 2021 og ber Ås kommune om en rammeoverføring eks. kommunal tjenesteyting på kr 8 365 000 Tillegg for lønnsøkning 2020 og 2021 blir tildelt i etterkant etter at lønnsoppgjøret er gjennomført.

2. Rehabilitering og investering:

a. Kirkene er viktige kulturbygg for mange i bygda. Det bes derfor om at den årlige bevilgning til rehabilitering økes fra kr 100 000 til kr 200 000. Dette fordi kirken har et etterslep av relativt kostnadskrevenende rehabiliteringsprosjekter det er viktig å få utført.

	2021	2022	2023	2024
Ås kirke, automatisk klokkeringer + lukeåpnere	400			
Kroer kirke - digitalt orget (kr 400 000)	200			
Nordby kirke, automatisk klokkeringing		250		
Kroer kirke, nytt gjerde		100		
Kroer kirke, permanent rullestolrampe			250	

Vedtatt handlingsprogram med økonomiplan og budsjett 2021-24

Nordby kirke nytt teppe i midtgang	100
Bårehus Nordby kirkegård, oppgradering	200
Bårehus Ås kirkegård, rehabilitering	500
Kroer kirke, reparasjoner, utskifting av tak	2 000
Kroer kirke, lukeåpnere	150
Varmestyringsanlegg til Nordby kirke	
Nytt EL-anlegg i Nordby kirke	
Fjernvarmeanlegg for Ås kirke	

Ås, 7.6.2020

Kristine Thorstvedt (sign.)
kirkeverge

Følgebrev til forslag

ÅRSBUDSJETT FOR KIRKEN 2021 – 2024

Etter møte med Ås kommune torsdag 24. september er fellesrådet bedt om å uttale seg om de tilbakemeldingene om budsjett og handlingsplan som framkom i møte.

Ås kirkelige fellesråd vedtok budsjett og handlingsplan for 2021 -2024 i sitt møte 9. juni. Budsjettet er lagt på grunnlag av fellesrådets behov for midler for å opprettholde sine oppgaver som gravplassmyndighet og for å gjennomføre og drifte de oppgavene som tilligger arbeidet i kirken etter Kirkeloven.

Rammetilskuddet

Tilbakemeldingene etter samtalen med kommunen er at det skal innarbeides et kutt i driftstilskuddet fra kommunen på 2%. For Ås kirkelige fellesråd vil dette utgjøre nærmere 200 000 kroner. Som meldt tidligere år har fellesrådet forholdt seg til meget stramme rammer uten prisvekst over mange år. Det er derfor meget krevende dersom kommunen velger å redusere rammetilskuddet til fellesrådet tilsvarende 2%. Fellesrådet har i løpet av de to siste årene, under ledelse av kirkevergen, gjort endringer slik at det er mulig å tåle dette kuttet uten å måtte gjennomføre oppsigelser. Dog er dette kun mulig dersom kuttet beregnes ut fra tilskuddet bevilget i 2020. Det vil si at tilskuddet som skal dekke IKT-tjenester videre må komme som tillegg til tidligere tilskudd. IKT-tjenestene har i løpet av 2020 blitt overført fra kommunen til fellesrådet ved skifte av leverandør.

Endringer i tildeling av investeringsmidler - til vedlikehold

Fellesrådet har de siste årene blitt tildelt kr. 100 000 årlig i investeringsmidler til nødvendige prosjekter. Etter samtale med kommunen er disse midlene foreslått ført over til rammetilskuddet for slik at de kan brukes til kontinuerlig vedlikehold av kirkebyggene.

Hva vil forslaget utgjøre

Dersom de ovenforstående forslag gjennomføres vil tilskuddet til fellesrådet se ut som følger:

2021 rammetilskudd før lønnsjustering	8 305 000 kr
Lønnsjustering 2020 stipulert	100 000 kr
<u>Lønnsjustering 2021 stipulert</u>	<u>150 000 kr</u>
<u>Beregnet rammetilskudd for 2021</u>	<u>8 555 000 kr</u>

Endringer i festeavgiftene

Fellesrådet har i sitt forslag til budsjett og handlingsplan for 2021-2024 foreslått endringer i festeavgiftene. Lønns- og driftskostnader for gravplassforvaltningen øker hvert år, og det er nødvendig å øke inntektene tilsvarende for å sikre en god forvaltning. Forslag til justerte satser vil gi en estimert inntektsøkning på linje med forventet utgiftsøkning.

Forslaget er å gå over til justere festeavgiftene etter konsumprisindeksen. Inntektene fra festeavgiftene brukes til drift av kirkegårdene. Fellesrådet foreslår at festeavgiften økes fra kr. 350,- til kr. 375,- pr. år. Fra 1.1.2022 justeres prislisen etter konsumprisindeksen (KPI) ved inngangen til hvert nytt år.

Avgiftstype	Gammel	Ny
	avgift	avgift
Festeavgifter pr år:		
Festeavgift kistegrav innenbygds	350	375
Festeavgift urnegrav innenbygds	350	375
Festeavgift kistegrav utenbygds	350	375
Festeavgift urnegrav utenbygds	350	375
Festeavgift navnet minnelund	150	188
Gravleggingsavgifter pr tjeneste:		
Gravlegging kiste utenbygds	7000	7000
Gravlegging urne /urnenedsetteles utenbygds	1500	1500
Bruk av minnelund:		
Urne m. navneskilt på navnet minnelund (for 20 år)	5000	5000
Urne m. navneskilt på navndet minnelund, utenbys	5000	5000
Investeringsstilskudd:		

Fellesrådet har i sitt forslag til årsbudsjett og handlingsprogram satt opp en plan for investeringer for kirkebyggene. Investeringene er viktig både for å holde kirkebyggene og gravplassene i god stand og for å overholde ansvaret for helse, miljø og sikkerhet.

Ås, 20.10.2020

Kristine Thorstvedt
Kirkeverge

Vedlegg 7 - Oversikt interkommunale samarbeid og eierskap

Kommunale samarbeid om oppgaveløsning

Kommunestyret skal vedta en [eiermelding](#) minst en gang pr valgperiode. Meldingen skal gi oversikt over interkommunale selskapet kommunen har eierinteresser i og skal øke bevisstheten rundt forvaltning av eierskapet.

Ås kommune er med i følgende kommunale samarbeid:

Aksjeselskap:

- Alarmsentral Brann Øst AS
- Follo Futura Holding AS
- Åspro AS
- Myrveien 16 AS

Interkommunale selskap:

- Follo Brannvesen IKS
- Follo lokalmedisinske senter IKS. Under avvikling i 2020. Oppgavene overtas av nytt vertskommunesamarbeid, Follo medisinske senter.
- Follo Ren IKS
- Krise- og incestsenteret i Follo IKS
- Nordre Follo Renseanlegg IKS
- Søndre Follo Renseanlegg IKS
- Viken kommunerevisjon IKS
- Viken kontrollutvalgssekretariat IKS (VIKUS). Oppstart i 2020. Ås er en av 30 eierkommuner. Overtar oppgavene til Follo interkommunale kontrollutvalgssekretariat (FIKS)

Interkommunalt samarbeid:

- Follo Barnevernvakt
- Kemneren i Follo. Under avvikling. Kemnerfunksjonen overføres fra kommunene til staten 1.11.2020.

Administrative vertskommunesamarbeid:

- Follo barne- og ungdomsskole
- Stor-Follo IKT
- Follo landbrukskontor
- Ås læringssenter
- Felles innkjøpskontor
- Storfollo tilsynskontor (byggetilsyn)
- Follo medisinske senter. Opprettes i 2020.